

Wydział Inżynierii Zarządzania
Politechniki Poznańskiej

Poznań 2015

Autorzy:

Agnieszka GRZELCZAK

Aleksandra KAWECKA-ENDLER

Leszek PACHOLSKI

przy współpracy obecnych i emerytowanych pracowników Wydziału Inżynierii Zarządzania PP

Projekt okładki

Marek DERBICH

Opracowanie komputerowe

Dariusz LEPCZYŃSKI

Agnieszka GRZELCZAK

Publikacja powstała dzięki wsparciu finansowemu:

Międzynarodowe
Targi
Poznańskie

POZNAŃSKI BANK

SOLARIS

Utwór w całości ani we fragmentach nie może być powielany ani rozpowszechniany za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych bez pisemnej zgody posiadacza praw autorskich

ISBN 978-83-60906-24-8

© Copyright by Politechnika Poznańska, Poznań 2015

Zakład Poligraficzny Tomasz Kędziora
62-095 Murowana Goślina, ul. Przemysłowa 6
NIP: 778-015-18-17

Szanowni Państwo!

Oddajemy w Wasze ręce opracowanie szczególne, pokazujące korzenie i historię nauk o zarządzaniu w Politechnice Poznańskiej. Zamiarem naszym jest ocalić od zapomnienia istotne działania, przemiany, zdarzenia i daty. Jednak przede wszystkim chcemy, by pamiętano LUDZI i ich starania o rozwój naukowy oraz doskonalenie procesów kształcenia.

Pomimo faktu, że Wydział Inżynierii Zarządzania powstał w 2010 roku, chcemy przypomnieć i poinformować, iż jest on kontynuatorem wieloletniej tradycji. Wiąże się ona nie tylko z najstarszym budynkiem dydaktycznym Politechniki Poznańskiej na ulicy Strzeleckiej 11, ale i gronem charakterystycznych postaci, które wytyczały kierunki badań, określały zakresy kierunków studiów, a przede wszystkim propagowały myśl organizatorską wśród przyszłych inżynierów.

Przygotowanie i prowadzenie efektywnej działalności przemysłowej, zarządzanie przedsiębiorstwem, planowanie i sterowanie produkcją z uwzględnieniem obecności i podmiotowości człowieka w systemie pracy, to była i jest nasza domena działania.

Badania naukowe oraz nauczanie organizacji i zarządzania zainicjowano w Politechnikach Warszawskiej i Lwowskiej w dwudziestolecie międzywojennym, w pierwszej połowie XX wieku. Prace podjęte przez Karola Adamieckiego, Piotra Drzewieckiego, Edwina Hauswalda czy Zygmunta Rytle, kontynuowano i rozwijano w Polsce w okresie po II wojnie światowej.

W Politechnice Poznańskiej ta kontynuacja uwidoczniła się szczególnie w Katedrze Ekonomii i Planowania Przedsiębiorstw Przemysłowych, założonej w 1955 roku, przekształconej później w Instytut Organizacji i Zarządzania.

Pracownicy tego Instytutu – później Instytutu Inżynierii Zarządzania, a obecnie Wydziału – utożsamiali się zawsze z ideą inżynierskiego podejścia do nauk o zarządzaniu skoncentrowanego na rozwiązywaniu praktycznych problemów i poszukiwaniu metod naukowych w formie odpowiedzi na pytanie: „jak to się robi?”.

Aktualnie badania naukowe realizowane na Wydziale Inżynierii Zarządzania są wykonywane w sześciu Katedrach: Zarządzania Produkcją i Logistyki, Ergonomii i Inżynierii Jakości, Marketingu i Sterowania Ekonomicznego, Nauk Ekonomicznych, Zarządzania i Systemów Informatycznych, Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie.

Działania naukowe Wydziału koncentrują się na: zmianach w systemach oraz strukturach zarządzania produkcją i logistyką, badaniach typu foresight, społecznych kontekstach komunikowania się i kompetencjach w organizacjach, badaniach i rozwiązywaniu problemów organizacyjnych i ergonomicznych, zmianach w strukturach, systemach i narzędziach zarządzania, badaniu ekonomicznych problemów polskiej gospodarki, a także modernizacji zarządzania publicznego.

Kolejne pokolenia absolwentów kierunków studiów „organizacja i zarządzanie”, „zarządzanie i marketing”, „zarządzanie”, a współcześnie: „inżynierii bezpieczeństwa”, „logistyki” i „inżynierii zarządzania” i „corporate management” zasilają od lat szeregi organizatorów pracy i współpracy, nie tylko w Wielkopolsce.

Już kilkanaście pokoleń zawodowych wie, że „poczekaj chwilę” może oznaczać tysiąc lat, reformy „zakłada się od dołu”, a biurokracja – inaczej niż w teorii Maxa Webera – może oznaczać sytuację, w której pracownik, bez zrozumienia i zaangażowania, wykonuje „procedurę mądrzejszą od niego”.

Te i podobne anegdotyczne metafory opowiadane przez docenta dra inż. Jerzego Boszko, mądre rady i doskonale skrypty napisane przez prof. mgra inż. Teobalda Olejnika, oraz determinacja i zaangażowanie w rozwój kadry oraz współpracę międzynarodową wieloletniego dyrektora i dziekana - prof. dra hab. inż. Leszka Pacholskiego, stworzyły dobre podstawy funkcjonowania Wydziału i kształcenia studentów.

Dawne tradycje Komitetu Koordynacyjnego Studenckich Kół Naukowych Organizacji i Zarządzania, znanego z ogólnopolskich konferencji i obozów naukowych, kontynuuje obecnie dziewięć działających na Wydziale Inżynierii Zarządzania Studenckich Kół Naukowych.

Ich inicjatywą były zarówno Targi Pracy (18 kolejnych edycji), jak i coroczne Forum Logistyczne.

Propagowaniu działalności Wydziału i Uczelni służą zarówno projekty wykonywane w ramach Akceleratora Wiedzy Technicznej, jak i te prezentowane na corocznej Gali Logistyki.

Aktualnie 116 pracowników naukowo-dydaktycznych, 22 administracyjnych i technicznych, 2000 studentów oraz 90 doktorantów tworzy społeczność Wydziału Inżynierii Zarządzania.

Poza badaniami naukowymi – realizowane są studia (w języku polskim i angielskim) inżynierskie, magisterskie oraz doktoranckie, na które nie brakuje chętnych.

Dla praktyki gospodarczej Wydział oferuje 12 studiów podyplomowych, cieszących się ciągle dużym zainteresowaniem.

Te liczby i fakty nie zaistniały przed rokiem. Mamy świadomość, że dziś jest kontynuacją wczorajszych zamiarów, a teraz wszyscy współtworzymy przyszłość.

Szanując i oddając cześć tej międzypokoleniowej sztafecie, zainicjowałam w grudniu 2014 roku opisanie historii ukazującej 60 lat nauk o zarządzaniu w Politechnice Poznańskiej.

Życząc wszystkim ciekawej lektury, pozwalam sobie wyrazić słowa serdecznego podziękowania Autorom i wszystkim, którzy dostarczali dane i fotografie wykorzystane w niniejszej książce lub – w jakikolwiek sposób – wspomagali jej powstanie.

Magdalena K. Wyrwicka
Dziekan Wydziału Inżynierii Zarządzania

Poznań, wrzesień 2015 roku

Korzenie

Obiegowy stereotyp tożsamościowy Poznaniaka i Wielkopolanina związany jest z gospodarnością, harmonijnym ładem, praktycyzmem oraz przestrzeganiem obowiązujących wartości i powszechnie aprobowanych reguł funkcjonalnych. Charakterystyczne dla naszej gwary lokalnej: „...porzundek zaś ale musi być...”, lapidarnie podsumowuje coś, co na gruncie nauk o zarządzaniu określić można mianem poznańskiej kultury organizacyjnej. Atrybutowo kultura ta, w organizacji i zarządzaniu, oznacza postawy, sposoby działania, reagowania i radzenia sobie z otaczającą rzeczywistością. Owe postawy i sposoby są, spontanicznie ukształtowaną, tymczasową wypadkową, pokoleniowo wcześniejszych oraz bieżących, doświadczeń zbiorowych i indywidualnych w zakresie postaw, wartości i zachowań. Kultura organizacyjna, jako składowa tożsamości (obok tak zwanej filozofii organizacji) odgrywa znaczącą rolę w rozwoju regionów i aglomeracji, gdyż może rozwój ten wspomagać lub hamować.

Istotną bazą procesu kształtowania się regionalnej kultury organizacyjnej są wszelkie formy i poziomy edukacji, wzbogacającej społeczne zasoby wiedzy profesjonalnej i rozwój osobowościowy regionalnych społeczności ludzkich. Edukacja ta, na poziomie wyższym, związana jest przede wszystkim z istnieniem uczelni akademickich kultywujących tradycyjną oraz rozwojową wiedzę teoretyczną i stosowaną.

Na przestrzeni ostatnich stu pięćdziesięciu lat w Poznaniu i w Wielkopolsce szczególnego znaczenia, w obszarze wiedzy stosowanej i jej aplikacji praktycznych, nabrały podejścia pozytywistyczne określane mianem pracy u podstaw lub pracy organicznej. Wydaje się, że to właśnie one w głównej mierze ukształtowały, wspomniany wyżej, dzisiejszy, obiegowy stereotyp gospodarnego i obowiązkowego Wielkopolanina.

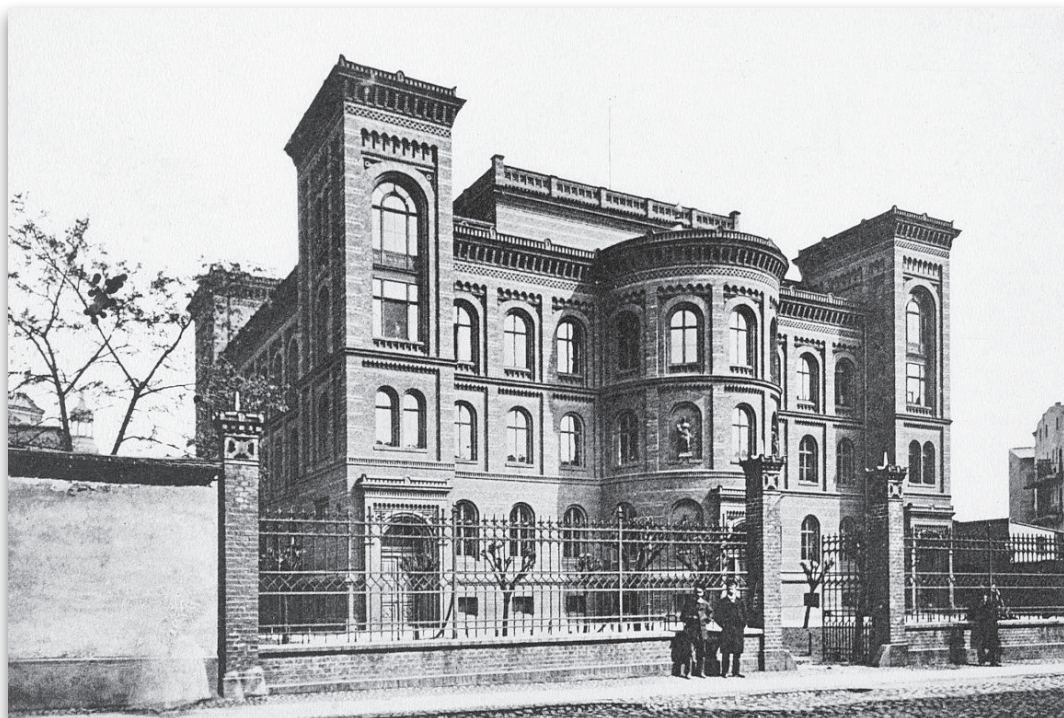
W zakresie przygotowania kadr przewodzących procesowi kształtowania poznańskiej, regionalnej kultury organizacyjnej, istotną rolę odgrywały i odgrywają nadal te uczelnie akademickie i ich wydziały, które ukierunkowały uprawianą edukację akademicką, badania naukowe i aplikacje praktyczne oraz rozwój kadr na poziomie wyższym, na obszar nauk stosowanych. W takim kontekście ważne jest docenienie prawie stuletniej tradycji poznańskiego wyższego szkolnictwa technicznego. Trzeba jednak zauważyć, że szkolnictwo to, na drodze od przedwojennej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki do obecnej Politechniki Poznańskiej, przeszło głęboką reorientację podstawowego paradygmatu współ-

czesnej inżynierii: od tradycyjnego, obiektowego artefaktu konstruktorskiego oraz koncentracji na materii i energii, do dzisiejszych, systemowych i procesowych podejść projektowych, eksploatacyjnych, produkcyjno-usługowych i utylizacyjnych, zorientowanych na kryteria efektywności gospodarczej oraz aspekt humanocentryczny. Podejścia te przedmiotowo ukierunkowane zostały, obok materii i energii, na informację oraz wiedzę. Historyczną rolę w powyższym procesie reorientacji paradygmatu współczesnej inżynierii odegrało stopniowe tworzenie i rozwój, w strukturach Politechniki Poznańskiej, nowych jednostek naukowo-badawczych i dydaktycznych inżynierii zarządzania (Zakładu, Katedry i Instytutów – poprzedników dzisiejszego Wydziału Inżynierii Zarządzania) zorientowanych na dziedziny i dyscypliny wiedzy bezpośrednio stymulujące rozwój tradycyjnej inżynierii. Do dyscyplin i dziedzin tego typu, przede wszystkim zaliczyć należy: ekonomię, organizację i zarządzanie, ergonomię oraz wybrane aspekty humanistyki i nauk społecznych.

Współczesny Wydział Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej i jego poprzednicy (od Zakładu i Katedry Ekonomiki i Organizacji Przemysłu poczynając, poprzez Wydziały i Międzywydziałowy Instytut Organizacji i Zarządzania oraz Wydział Informatyki i Zarządzania) są dobrym przykładem kooperanta, wspomagającego i stymulującego rozwój dziedziny nauk technicznych oraz uczelni jako instytucji. Co najważniejsze, kolejne ekipy kierownictwa Politechniki Poznańskiej zaaprobowały i wspomagały rozwój inżynierskiego (a nie, jak to ma miejsce w większości polskich politechnik, ekonomiczno-społecznego) ukierunkowania badań naukowych i dydaktyki realizowanych przez dzisiejszy Wydział Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej i jego instytucjonalnych poprzedników.

Model utrzymania funkcjonowania równocześnie inżynierskiej i multidyscyplinarnej jednostki organizacyjnej jest trudniejszy w realizacji od modelu jednostki ekonomiczno-społecznej. Widać to wyraźnie zwłaszcza w zakresie dopasowywania się takiej jednostki do wymogów systemu biurokratycznej certyfikacji i kategoryzacji oraz rozwoju kadr w obrębie spetryfikowanego wykazu dziedzin i dyscyplin naukowych. Na użytek wewnątrz uczelniany, model funkcjonowania dzisiejszego Wydziału Inżynierii Zarządzania i jego instytucjonalnych poprzedników ma jednak walor bezpośredniego kontaktu i współpracy z pozostałymi wydziałami, instytutami i katedrami Politechniki Poznańskiej. Mankamentem obecnej sytuacji jest natomiast skłonność naszych partnerów do merytorycznego i instytucjonalnego uwłaszczania się (w pogoni za godzinami zajęć dydaktycznych oraz atrakcyjną tematyką naukową) na problematyce stanowiącej od dziesięcioleci

domenę Wydziału Inżynierii Zarządzania i jego poprzedników. Zagadnienie to dotyczy zresztą, także innych atrakcyjnych dyscyplin naukowych i związane jest z odchodzeniem (na podłożu merkantylnym) współczesnych uniwersytetów od modelu akademickiego na rzecz szkolnego.

Miejska Szkoła Realna przy ul. Strzeleckiej(fotografia przed 1914 rokiem)

Inżynieria Zarządzania, mimo kuriozalnego (wszak dyscyplinę zarządzania wykreowali w przeszłości inżynierowie) jej braku w polskim wykazie nauk technicznych, dobrze przystaje do wspomnianego na początku tego rozdziału, obiegowego stereotypu tożsamościowego Poznaniaka i Wielkopolanina. Jest skutecznie zakorzeniona w jego organicznej i pozytywistycznej mentalności oraz kulturze organizacji. Z powodzeniem „sprzedaje się” w praktyce regionalnej, ogólnokrajowej i poza granicami Polski. Stymuluje rozwój innych obszarów naukowych i aplikacyjnych współczesnej techniki.

Historyczny bieg zdarzeń z okresu lat 50. ubiegłego stulecia, usytuował lokaliza-

Tablica pamiątkowa na ścianie budynku

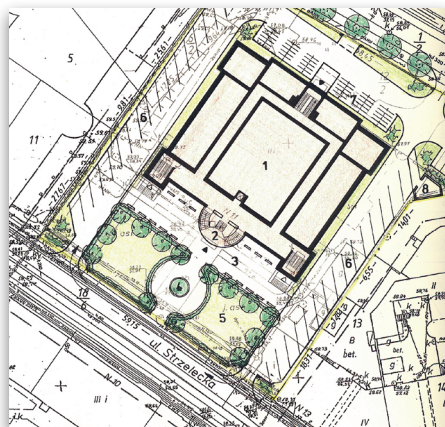
cyjnie siedzibę Wydziału Inżynierii Zarządzania PP oraz jego instytucjonalnych poprzedników, w obiekcie odbudowanym po II wojnie światowej na pozostałościach fundamentów i ścian przyziemia dawnej Szkoły Realnej w Poznaniu.

Budynek Politechniki Poznańskiej przy ul. Strzeleckiej, obecnie

Szkoła ta, zbudowana w latach 1861-1865 z prywatnej fundacji Gotthilfa Bergera – poznańskiego kupca, radnego i posła sejmowego, została przez fundatora (uroczyście w Sali Bazarowej) przekazana w roku 1865 na własność miastu. Obok Biblioteki Raczyńskich stanowiła największą w dziewiętnastym wieku fundację na rzecz miasta Poznania. Dominujący w Szkole Realnej profil edukacyjny matematyczno-przyrodniczy oraz nawiązanie do liberalnych tradycji (z okresu ostatnich lat Rzeczypospolitej) współpracy całej polsko-niemieckiej i żydowskiej społeczności miejskiej ówczesnego Poznania, wykreował swoisty *genius loci* dla realizowanych w drugiej połowie dwudziestego stulecia procesów, wkomponowywania się idei inżynierii zarządzania w klasyczny, konstruktorski stereotyp edukacji politechnicznej.

Z kronikarskiego obowiązku wspomnieć należy, że w pierwszych latach obecnego,

Koncepcja zagospodarowania terenu

*Wizualizacja zmodernizowanego budynku Politechniki Poznańskiej przy ul. Strzeleckiej
(propozycja z 2004 roku)*

dwudziestego pierwszego stulecia, władze ówczesnego Wydziału Informatyki i Zarządzania PP podjęły próbę zmodernizowanego odtworzenia historycznego obiektu dawnej Szkoły Realnej z przystosowaniem go do dzisiejszych wymogów edukacji akademickiej Politechniki Poznańskiej.

Bardzo ciekawa koncepcja architektoniczna, opracowana w roku 2004 przez „Jedynkę Projekt” S.A., nie została jednak przez kierownictwo naszej *Almae Matris*, skierowana do realizacji. Komputerową wizualizację tej koncepcji oraz autorski projekt wymienionej Spółki architektonicznej, dotyczący zagospodarowania terenu wokół obiektu przy ulicy Strzeleckiej 11, pokazano na załączonych ilustracjach.

Reasumując można stwierdzić, że korzeniami dzisiejszego Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej są:

- *Primo*: obiegowy stereotyp tożsamościowy Poznaniaka i Wielkopolanina,
- *Secundo*: lokalizacyjny *genius loci*, związany z etosem wspólnego dobra różnych grup interesu, wykreowanym przez dziewiętnastowieczną, pozytywistyczną Szkołę Realną w Poznaniu,
- *Tertio*: pilna potrzeba dokształcania pracowników produkcji na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych po zakończeniu II wojny światowej,
- *Quarto*: ekonomiczna, humanizacyjna i społeczna ewolucja paradygmatu współczesnej inżynierii w drugiej połowie dwudziestego i na początku obecnego stulecia.

Pierwsze lata (1955-1970)

Na warunki utworzenia i funkcjonowania wyższej uczelni technicznej w Poznaniu bardzo silnie wpływały (wspomniane w rozdziale poprzednim) cechy lokalnego polskiego środowiska określane mianem pracy organicznej, wykształcone w ramach skutecznej walki gospodarczej Wielkopolan z zaborcą pruskim. Implikowało to pierwsze treści programowe kształcenia na wszystkich kierunkach studiów inżynierskich, w których z zagadnieniami konstrukcji i technologii stopniowo zaczęto wiązać problematykę ekonomiczno-organizacyjną.

Dzieje polskiej wyższej uczelni technicznej w Poznaniu zostały utrwalone w pamięci kilku pokoleń. Można wyróżnić trzy okresy w rozwoju poznańskiej myśli politechnicznej:

- pierwszy – obejmujący dwudziestolecie międzywojenne (1919-1939) i lata okupacji (1939-1945),
- drugi – związany z dziesięcioleciem po II wojnie światowej (1945-1955),
- trzeci – dotyczący 60 lat istnienia Politechniki Poznańskiej (od 1955 roku).

Bezpośrednio po wyzwoleniu Poznania, jeszcze w lutym 1945 roku, rozpoczęły się starania o utworzenie akademickiej uczelni technicznej. W 1945 roku – w wyniku usilnych starań poznańskiego środowiska – dekretem Ministerstwa Oświaty z dnia 3 września 1945 roku przemianowano przedwojenną Wyższą Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki (WSBMiE) na Szkołę Inżynierską (SI). Siedzibą nowej Uczelni był gmach dawnej WSBMiE przy placu M. Skłodowskiej-Curie 5. Już w pierwszym roku działalności Uczelni podjęto szereg decyzji, które miały umożliwić dalszy, systematyczny rozwój Szkoły, również w zakresie lokalowym. W 1950 roku sytuacja lokalowa Uczelni się pogorszyła, gdyż część zajmowanych pomieszczeń trzeba było odstąpić nowo powstałej Wieczorowej Szkole Inżynierskiej (WSI). Pewna poprawa nastąpiła w październiku 1952 roku, w związku z przeniesieniem WSI do budynku przy ul. Strzeleckiej 11. Budynek ten Prezydium Rady Narodowej Miasta Poznania oddało Szkole Inżynierskiej i Wieczorowej Szkole Inżynierskiej do wspólne-

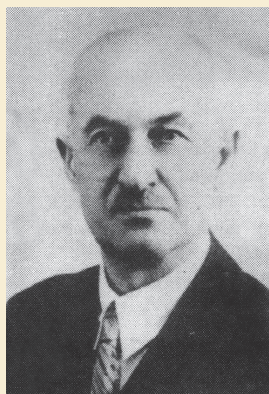

*Studenci przed budynkiem
PWSBMiE
(zdjęcie z lat 1929-1930)*

go użytkowania, przy czym SI użytkowała sale wykładowe przed południem, a WSI – po południu i wieczorami.

Sytuacja powojenna, a w szczególności straty materialne, ubytki wśród polskiej kadry technicznej i wynikające stąd potrzeby, a równocześnie perspektywy intensywnego rozwoju przemysłu, postawiły przed szkolnictwem technicznym odpowiedzialne zadania – kształcenie i wychowanie wysoko wykwalifikowanej kadry inżynierskiej.

W pierwszych latach działalności Szkoły Inżynierskiej istniały trzy Wydziały: Mechaniczny, Elektryczny i Budownictwa. Studia trwały trzy lata (sześć semestrów), przyjęć dokonywano dwukrotnie w ciągu roku (wrzesień i luty). Programy nauczania przewidywały 42-44 godziny zajęć tygodniowo, z czego jedna trzecia obejmowała ćwiczenia i zajęcia praktyczne. Ogólnopolska reorganizacja studiów (dekret z 28 października 1947 roku i ustawa z 28 stycznia 1948 roku o dwustopniowym szkoleniu inżynierów) przyniosła pewną stabilizację również poznańskiej uczelni i nadała ostateczny kierunek studiom inżynierskim. We wrześniu 1950 roku Szkoła Inżynierska w Poznaniu przeszła z resortu Ministerstwa Oświaty do nowo utworzonego Ministerstwa Szkół Wyższych i w związku z tym,

**Stanisław
ULATOWSKI**
(1870-1958)

– docent mgr inż., specjalista w zakresie odlewnictwa i technologii metali, wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki, kierownik Katedry Ekonomiki i Planowania Przedsiębiorstw Przemysłowych na Wydziale Budowy Maszyn Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu (1952-1955).

W poznańskiej uczelni technicznej rozpoczął pracę w 1923 roku i – z przerwą w latach wojny – pracował do 1958 roku. Poprzednio pracował w przemyśle i w szkolnictwie średnim (jako dyrektor). Równocześnie od 1952 roku był przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Obróbki Plastycznej.

Brał czynny udział w popularyzacji wiedzy, w latach międzywojennych publikował w *Przeglądzie Technicznym* i w *Tygodniku Poznańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej*, a po II wojnie światowej w PWN, PZWS i w wydawnictwie uczelnianym.

Jest autorem skryptów: *Technologia metali* (1951, SI), *Technologia metali* (1958, PP), *Modelarstwo i odlewnictwo* (1953).

podjęto szereg decyzji w zakresie ogólnego ustroju szkoły, programów nauczania, finansowania itp. Od tego czasu rekrutacja na studia odbywała się tylko jeden raz w roku. W sierpniu 1952 roku zaszły dalsze zasadnicze zmiany – w miejsce dotychczasowych zakładów i laboratoriów, powołano nowe jednostki naukowo-dydaktyczne: katedry z zakładami naukowymi. Ta zmiana w strukturze organizacyjnej Uczelni zapoczątkowała rozwój działalności naukowej. Szkoła Inżynierska stopniowo przechodziła z trzyletniego na pięcioletni cykl nauczania.

W 1952 roku w Szkole Inżynierskiej w Poznaniu w ramach Wydziału Budowy Maszyn utworzono 14 katedr, wśród których powstała Katedra Ekonomiki i Planowania Przedsiębiorstw Przemysłowych. Jej kierownikiem został doc. mgr inż. Stanisław Ulatowski.

W trudnej powojennej sytuacji zakłady przemysłowe i przedsiębiorstwa Poznania i Wielkopolski odczuwały szczególny brak inżynierów. Wyłoniła się zatem pilna potrzeba doksztalcania pracowników produkcji bez odrywania ich od pracy zawodowej – potrzeba studiów wyższych dla pracujących. Prośby kierowano do Poznańskiego Oddziału NOT. W październiku 1949 roku ten Oddział – po uzyskaniu odpowiednich pełnomocnictw – powołał Komitet Organizacyjny Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej NOT – nowej, nie praktykowanej w przedwojennej Polsce formy studiów wyższych dla pracujących. W marcu 1950 roku Ministerstwo Oświaty zatwierdziło Statut Szkoły, a decyzją z dnia 1 kwietnia 1950 roku upoważniło NOT w Warszawie do powołania Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu. Przystąpiono do tworzenia struktur i programów studiów. W maju ogłoszono zapisy kandydatów na studia, przy czym wstępne zapisy miały przeprowadzić zakłady pracy. Bazę rekrutacyjną stanowili głównie pracownicy techniki: przemysłu, budownictwa

i komunikacji, posiadający wykształcenie średnie i odpowiednie lata praktyki zawodowej. Wieczorowa Szkoła Inżynierska była zlokalizowana w budynku Szkoły Inżynierskiej przy Placu Skłodowskiej-Curie 5 (dwa lokale na rektorat i dziekanaty oraz prawo korzystania w godzinach popołudniowych z sal wykładowych i laboratoriów, częściowo też w gmachu Ośrodka Szkolenia Zawodowego Taboru Kolejowego przy Zjednoczeniu TASKO przy ów-

*Budynek dzisiejszego Rektoratu Politechniki
Poznańskiej
(zdjęcie z czasów PWSBMiE)*

czesnej ul. Dzierżyńskiego (obecnie ul. 28 czerwca 1956 roku). Jednak pod względem prawnym Szkoła Inżynierska była własnością NOT i oficjalnie nazywała się Szkołą Inżynierską Naczelnej Organizacji Technicznej.

Wieczorowa Szkoła Inżynierska początkowo była niepaństwową uczelnią zawodową, własnością Naczelnej Organizacji Technicznej pod nadzorem Ministerstwa Oświaty. Jednak od początku duże było jej powiązanie ze Szkołą Inżynierską. W krótkim czasie, bo już od 1 stycznia 1951 roku, Wieczorowa Szkoła Inżynierska NOT została przejęta przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Nauki i otrzymała nową nazwę Wieczorowa Szkoła Inżynierska w Poznaniu.

Zorganizowanie studiów dla osób pracujących zawodowo miało na celu wykształcenie kadry inżynierskiej dla praktyki gospodarczej. W procesie dydaktycznym tej Uczelni skorzystano zatem z doświadczonych inżynierów praktyków z przemysłu i biur projektowych. Właśnie przy tej okazji udało się pozyskać cennionych później pracowników nauki, mających duże doświadczenie w praktyce, choć nie wszyscy mieli predyspozycje dydaktyczne i wystarczające oparcie w teorii. Była jednak grupa inżynierów, która łączyła zamiłowania i zdolności dydaktyczne z przygotowaniem merytorycznym i umiejętnością stosowania ich w praktyce. Wśród później znanych profesorów w Politechnice Poznańskiej byli to prof. Teobald Olejnik i doc. Kazimierz Marcolla.

Studia miały trwać 3-4 lata, tak więc pierwszych absolwentów Uczelni wydała w 1954 roku. Zajęcia odbywały się na trzech Wydziałach: Mechanicznym, Lądowo-Wodnym i Elektrycznym. Na wniosek Dyrekcji Zakładów HCP powstał również Wydział Przystankowy z lokalizacją na terenie Zakładów. Jego opiekunem był T. Olejnik. Kadra dydaktyczna Uczelni składała się głównie z wykładowców Szkoły Inżynierskiej, częściowo również z pracowników przemysłu, zaangażowanych na stanowiska wykładowców.

*Zjazd Absolwentów
Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu z roku 1954
(zdjęcie z lat 70. XX wieku)*

Trudności lokalowe w początkowym okresie działalności Szkoły groziły zahamowaniem jej rozwoju. W wyniku usilnych starań kierownictwa Prezydium Rady Narodowej miasta Poznania w kwietniu 1952 roku przyznało Szkole Inżynierskiej i Wieczorowej Szkole Inżynierskiej budynek przy ul. Strzeleckiej 11 do wspólnego użytkowania. Po odpowiednich pracach adaptacyjno-wykończeniowych, na które niezbędnych funduszy udzieliło Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, Wieczorowa Szkoła Inżynierska zajmowała sukcesywnie nowe pomieszczenia. Administracja zajmowała pomieszczenia od czerwca 1952 roku, a w październiku 1952 roku użytkowano już częściowo sale wykładowe. W budynku tym znalazły swoje locum: Rektorat, Dziekanaty, Studium Przygotowawcze, Biblioteka i Studium Zawodowe Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu. Przewycięzenie grożącego zahamowania rozwoju działalności Wyższej Szkoły Inżynierskiej wpłynęło na wzrost liczby studentów i absolwentów.

W związku z dużym zapotrzebowaniem zakładów pracy na wysoko wykwalifikowanych inżynierów, domagano się również utworzenia wieczorowych studiów magisterskich, co stało się faktem w lutym 1954 roku (zgoda Ministerstwa Szkół Wyższych). W końcu 1954 roku rozpoczęły się – z inicjatywy Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej – wstępne przygotowania do łączenia dziennych i wieczorowych szkół inżynierskich.

Na mocy uchwały nr 701 Rady Ministrów z 3 września 1955 roku w sprawie zmian organizacyjnych w wyższym szkolnictwie technicznym w 1955 roku przemianowano Szkołę Inżynierską w Poznaniu na Politechnikę Poznańską (PP), do której włączono również Wieczorową Szkołę Inżynierską Naczelnej Organizacji Technicznej – działającą w Poznaniu w latach 1950-1955. Politechnika Poznańska otrzymała uprawnienia akademickiej uczelni technicznej, tj. prawo nadawania dyplomów ukończenia studiów II stopnia (ze stopniem naukowym magistra inżyniera lub inżyniera) bądź równorzędnych.

Pierwszy rok akademicki na Politechnice Poznańskiej zainaugurowano 1 września 1955 roku. Istniały wówczas wydziały: Budowy Maszyn, Elektryczny, Budownictwa (od 1956 roku jako Budownictwa Lądowego) i Mechanizacji

*Tablica poświęcona
prof. B. Kiepuszewskiemu
w Auli budynku
przy ul. Strzeleckiej*

Rolnictwa (w 1957 roku połączony z Wydziałem Mechanizacji Rolnictwa Politechniki Wrocławskiej). Nowa struktura wydziałowa z katedrami formalnie obowiązywała od inauguracji następnego roku akademickiego, kiedy to Uczelnia uzyskała prawo wyboru dziekanów i prodziekanów. Struktura ta w zasadzie nie zmieniana funkcjonowała aż do 1967 roku.

Katedra Ekonomii i Planowania Przedsiębiorstw Przemysłowych była jedną z katedr na Wydziale Budowy Maszyn, które podjęły w 1955 roku działalność w nowej uczelni – Politechnice Poznańskiej. Jednak na nowej liście katedr zatwierdzonych przed inauguracją kolejnego roku akademickiego w Politechnice Poznańskiej, Katedra ta jako trzyosobowy Zakład Ekonomiki, Organizacji i Planowania w Przemśle Budowy Maszyn (pod kierownictwem prof. mgr inż. Teobalda Olejnika) weszła w skład Katedry Obróbki Skrawaniem, kierowanej przez prof. Bronisława Kiepuszewskiego.

Merytoryczne i organizacyjne wydzielenie inżynierskiego obszaru ekonomiczno-organizacyjnego w Politechnice Poznańskiej w roku 1955, związane jest więc z osobą Teobalda Olejnika, który w tym samym roku uzyskał tytuł zastępcy profesora. Na podstawie pisma Ministra Szkolnictwa Wyższego z 23 grudnia 1955 roku prof. T. Olejnik został powołany na stanowisko kierownika wspomnianego wyżej Zakładu. Tym samym, z formalnego punktu widzenia, można uznać rok 1955 za początek inżynierii zarządzania w Politechnice Poznańskiej.

Zakres pracy dydaktycznej prof. T. Olejnika w uczelni technicznej był na ówczesne uwarunkowania nowatorskim dziełem. Wprowadzono z jego inicjatywy do nauczania studentów elementy wiedzy organizacyjno-ekonomicznej, połączone bezpośrednio z problematyką techniczną w zakresie projektowania, produkcji i eksploatacji, tworząc pełne oprzyrządowanie dydaktyki tj. programy nauczania, wykłady, skrypty itp.

Zakład prowadził jeden przedmiot: Organizacja produkcji i zarządzania na Wydziale Budowy Maszyn. Ze względu na swą odrębność tematyczną miał dość znaczną samodzielność działania. Mimo, że znaczenie organizacji w przemyśle nie było jeszcze należycie doceniane, Zakład podjął badania tego zagadnienia m.in. w Żnińskiej Fabryce Maszyn, Fabryce Narzędzi Chirurgicznych w Nowym Tomysku, Poznańskiej Fabryce Wodomierzy i Gazomierzy czy też w Fabryce Urządzeń Technicznych w Świebodzinie. Dzięki temu Zakład wypracował własne metody w zakresie analizy stanu organizacyjnego i projektowania organizacji produkcji oraz prognozowania jej rozwoju. Nawiązano wtedy kontakty z równoimienną jednostką Politechniki Warszawskiej. Efektem tej współpracy stało się wspólne opracowanie wykładów i ćwiczeń oraz pierwszego ogólnopolskiego skryptu: część I –

**Teobald
Stanisław
OLEJNIK**

(1906-1990)

– prof. zw. mgr inż., specjalista w zakresie organizacji i zarządzania oraz sterowania jakością produkcji, doktor honoris causa Politechniki Poznańskiej.

Maturę zdał w Gimnazjum w Śre-
mie w 1925 roku. Studia ukończył
w 1931 roku na Wydziale Budowy
Maszyn i Elektrotechniki Politechni-
ki Gdańskiej. Posiadał cały szereg
niekwestionowanych, konkretnych
osiągnięć badawczych i aplikacyj-
nych w dziedzinie technologii i orga-
nizacji produkcji. Jego życiorys to pa-
smo licznych przykładów wzorowej
wręcz działalności utalentowanego
inżyniera mechanika, nieustrudzone-
go – jak byśmy to dziś nazwali – me-
nadżera przemysłowego, aktywnego
działacza społecznego. Szczególne-
go wyeksponowania wymagają jed-
nak zasługi prof. Teobalda Olejnika
dla rozwoju inżynierskiego nurtu
nauki organizacji i zarządzania. Za-
sługi te stawiają go w rzędzie postaci
pierwszoplanowych w skali kraju.

Natomiast osiągnięcia Profesora
w zakresie tworzenia systemu kształ-
cenia i doskonalenia kadr polskich
menadżerów przemysłowych, bez
przesady należy uznać za wybitne.

Pracę zawodową rozpoczął po
ukończeniu studiów jako inżynier
warsztatowy w przedsiębiorstwie
Ergo-Motor w Poznaniu. Od wrze-
śnia 1931 roku przeniósł się do
Gimnazjum Mechanicznego w Pa-
bianicach, gdzie pracował jako wy-
kładowca technologii budowy ma-
szyn i organizacji produkcji, pełniąc
jednocześnie funkcję kierownika od-
lewni. W 1935 roku awansował na
zastępcę dyrektora gimnazjum. Ten
okres pracy wykorzystał do pogłę-
bienia swej wiedzy zawodowej oraz
zdobycie praktycznego, przemysł-
owego doświadczenia w technologii
budowy maszyn i organizacji pro-
dukcji. W pracy zawodowej, która
trwała bez przerwy do początku II
wojny światowej, opracował meto-
dę stosowania wlewnic do produk-
cji żeliwnych odlewów cienkościen-
nych łącznie z konstrukcją wlewnic.
Opracował również konstrukcję
urządzenia do odśrodkowego odle-
wania przedmiotów z metali nieże-
laznych, prowadząc równocześnie
badania, mające doprowadzić do
optymalizacji stosowanych ówcze-
śnie parametrów technologicznych.

W początkowym okresie wojny,

11 listopada 1939 roku został aresztowany przez Niemców i osadzony w obozie w Radogoszczy, skąd po kilkumiesięcznym pobycie skierowano go do pracy przymusowej w firmie Lohmann-Werke w Pabianicach, gdzie pracował w Biurze Przygotowania Produkcji. W 1944 roku został wywieziony wraz z całą fabryką do Sundern w Niemczech.

Po powrocie z Niemiec od 15 listopada 1945 roku rozpoczął pracę w Fabryce Obrabiarek J. John w Łodzi, przemianowanych później na Fabrykę Obrabiarek im. J. Strzelczyka, najpierw na stanowisku kierownika Biura Fabrykacji, a po trzech miesiącach jako naczelný dyrektor (1945-1948). Pracując na tym stanowisku doprowadził do uruchomienia w połowie 1946 roku seryjnej produkcji tokarek i wiertarek – pierwszej seryjnej produkcji obrabiarek w wyzwolonym kraju. Oprócz pracy zawodowej prowadził działalność w Wojewódzkim Oddziale SINP w Łodzi, a w 1948 roku został wybrany na funkcję przewodniczącego. Od kwietnia 1949 roku przeniesiony został do Centralnego Zarządu Przemysłu Metalowego w Warszawie na stanowisko dyrektora ds. produkcji. Podczas reorganizacji Ministerstwa Przemysłu i Handlu otrzymał nominację na stanowisko naczelnego dyrektora Centralnego Zarządu Taboru Kolejowego „TA-

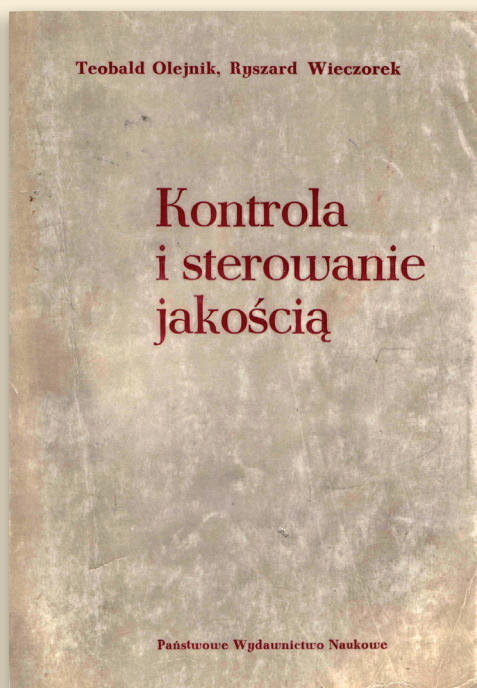
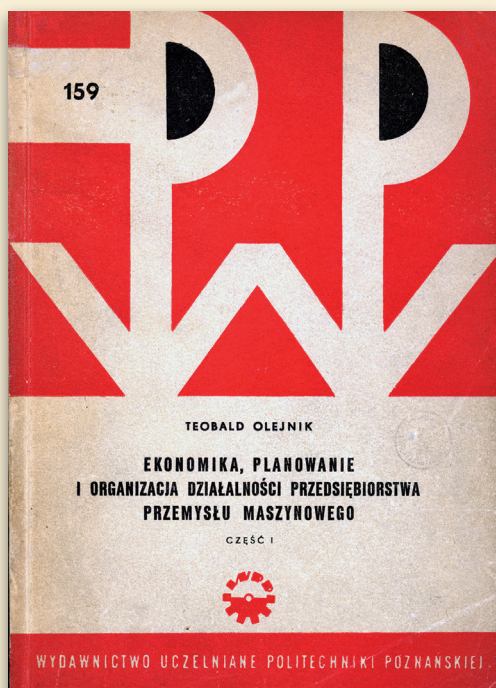
SKO” w Poznaniu. W 1951 roku zrezygnował z pracy w TASKO, ale ze względu na zły stan zdrowia został przeniesiony do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego.

Wyeksponować należy przede wszystkim dwa aspekty życia i działalności prof. Teobalda Olejnika: primo – jego uporczywą pracę organizacyjną, w dziedzinie polskiego, przemysłowego managementu, praktycznie od początku lat 50. XX wieku (tj. okresu, w którym dziedzinę organizatorską uważano za przeżytek chyłącego się ku upadkowi kapitalizmu); secundo – nieprzeciętne zasługi dla rozwoju wyższego szkolnictwa technicznego w Poznaniu. W okresie powstania Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej NOT w Poznaniu zorganizował Oddział Przyzakładowy HCP WSI i został jego kierownikiem, a także w latach 1952-1955 był prorektorem WSI. Równocześnie powierzono mu zorganizowanie Katedry Ekonomiki i Planowania Przedsiębiorstw Przemysłowych. Jednak jednostka ta została zatwierdzona na nowo utworzonej Politechnice Poznańskiej jako Zakład pod jego kierownictwem dopiero w 1956 roku, a w 1965 roku jako Katedra Ekonomiki i Organizacji Przemysłu. W 1970 roku utworzył Instytut Organizacji i Zarządzania na ówczesnym Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki

Poznańskiej, został jego dyrektorem i pełnił tę funkcję do czasu przejścia na emeryturę w 1976 roku.

W Politechnice Poznańskiej był początkowo również zastępcą kierownika Studium Wieczorowego. W 1955 roku uzyskał tytuł zastępcy profesora, równolegle pracując jeszcze w Biurze Projektów Budownictwa Przemysłowego w Poznaniu, jako specjalista technolog i organizator, a w końcowej fazie jako naczelny dyrektor. Nominację na profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1963 roku; profesorem zwyczajnym został w 1972 roku. Profesor Teobald Olejnik przez trzy kadencje (w latach 1963-1972) pełnił w Politechnice Poznańskiej funkcję prorektora ds. nauczania.

Profesor T. Olejnik był autorem licznych prac wydanych drukiem, w tym pięciu podręczników mających, ze względu na stopień nowości treści, w dużej mierze charakter oryginalnych prac monograficznych. Liczba prowadzonych względnie recenzowanych przez niego prac doktorskich i habilitacyjnych przekracza pięćdziesiąt pozycji. Praca dydaktyczna prof. T. Olejnika w Politechnice Poznańskiej doprowadziła do utworzenia w 1956 roku Katedry Ekonomiki i Organizacji Przemysłu. Nastąpiło poszerzenie zespołu współpracowników Profesora oraz intensywne zaangażowanie w prace badawcze dla przemysłu i obsługę dydaktyczną różnych kierunków studiów w zakresie organizacji i zarządzania. Przygotowało to wa-

runki do uruchomienia w latach 60. XX wieku na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej na kierunku Mechanika: specjalności Ekonomia i organizacja przedsiębiorstw, a następnie z początkiem lat 70. XX wieku odrębnych studiów pod nazwą Organizacja i Zarządzanie Przemysłem, wraz z powołaniem w 1970 roku Instytutu Organizacji i Zarządzania, którego prof. T. Olejnik był twórcą i dyrektorem, aż do przejścia na emeryturę w 1976 roku.

Prof. Teobald Olejnik był członkiem Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania PAN (od jego powstania w 1972 roku), członkiem Zespołu Problemowego do spraw Studiów Inżynieryjno-Ekonomicznych, człon-

kiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, członkiem Komisji Nauk Mechanicznych i Budownictwa Oddziału Poznańskiego PAN, członkiem i wiceprzewodniczącym Rady Naukowej Centralnego Ośrodka Badawczego Normalizacji przy PKN oraz członkiem innych organizacji. Otrzymał siedem nagród Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

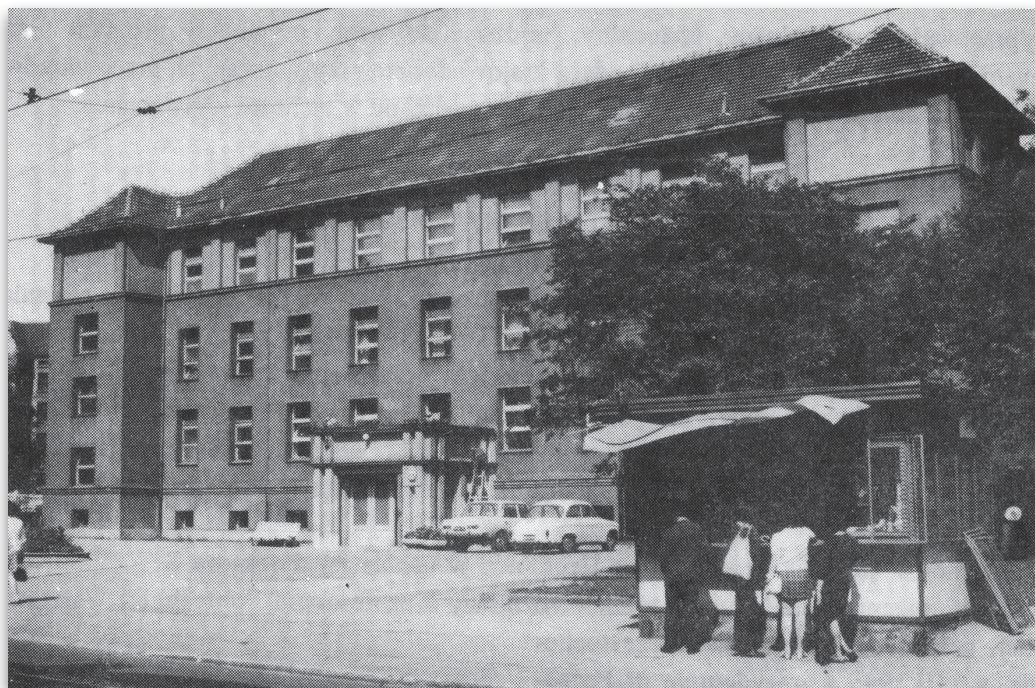
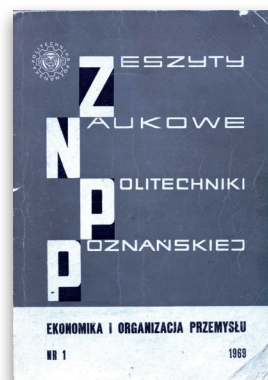
W dowód uznania osiągnięć społeczność akademicka Politechniki Poznańskiej nadała 24 stycznia 1990 roku prof. T. Olejnikowi tytuł doktora honoris causa. Promotorem tego honorowego doktoratu Politechniki Poznańskiej był prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski.

Ekonomika przemysłu i część II – Organizacja i planowanie w przedsiębiorstwach budowy maszyn. W Zakładzie powstała jedna z pierwszych naukowych prac promocyjnych z zakresu organizacji produkcji w Polsce – była to rozprawa doktorska mgra inż. Jerzego Boszko napisana w 1964 roku, przyczyniając się tym samym do wyprofilowania kierunku naukowo-badawczego, jakim stało się sterowanie przebiegiem produkcji w zakładzie budowy maszyn.

W 1965 roku Zakładowi przywrócono rangę katedry pod nazwą: Katedra Ekonomiki i Organizacji Przemysłu, której kierownikiem został prof. Teobald Olejnik. Nastąpił rozwój działalności dydaktycznej. Na studiach dziennych uruchomiono specjalność Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstw Budowy Maszyn (w zakresie magisterskim) oraz dwuipółletnie specjalności magisterskie w tym samym zakresie na studiach dla pracujących. Wprowadzono na wszystkich wydziałach Politechniki Poznańskiej przedmiot: Nauka o pracy, z nastawieniem na wiedzę z zakresu ergonomicznego projektowania i eksploatacji stanowisk roboczych i środowiska pracy.

Wraz z rozwojem Katedry wzrosło zapotrzebowanie na kadre naukowo-dydaktyczną. W poprzedzającym utworzenie Katedry roku akademickim 1963/64

było bowiem w ówczesnym Zakładzie tylko trzech pracowników etatowych: prof. nadzw. mgr inż. Teobald Olejnik, adiunkt dr inż. Jerzy Boszko oraz wykładowca mgr inż. Aleksander Gorzaniak. W roku akademickim 1965/66 Katedra zatrudniała pięciu pracowników: prof. nadzw. Teobald Olejnik (kierownik), adiunkci dr Konstanty Eckhart i dr inż. Jerzy Boszko, starszy asystent mgr inż. Jarosław Jarochoński i pracownik naukowo-techniczny. W następnym roku było już jedenastu pracowników: doszli adiunkci dr inż. Jacek Kierzyński i dr inż. Władysław Rok z Katedry Obróbki Skrawaniem, asystenci mgr inż. Wacław Kawczyński i mgr inż. Jerzy Kosmowski – absolwenci Wydziału Budowy Maszyn oraz dwóch wykładowców dochodzących. Sprawy administracyjne prowadziła Felicja Drzewińska. W roku akademickim 1969/70, w ostatnim roku działalności w ówczesnym układzie, Katedra liczyła osiemnastu pracowników: prof. nadzw. mgr inż. Teobald Olejnik, doc. dr inż. Jerzy Boszko, doc. dr inż. Władysław Rok, doc. dr hab. inż. Ryszard Wojtowicz, adiunkt dr inż.

*Budynek Politechniki Poznańskiej przy ul. Strzeleckiej,
w którym mieściła się Katedra Ekonomiki i Organizacji Przemysłu
(zdjęcie z przełomu lat 60. i 70. ubiegłego wieku)*

Jacek Kierzyński, sześciu starszych asystentów, dwóch asystentów; było też trzech pracowników dochodzących oraz dwóch naukowo-technicznych.

W działalności naukowej warto też odnotować przygotowanie publikacji upowszechniających osiągnięcia naukowe. Forum do prezentowania prac naukowych na poziomie uczelni stały się zeszyty naukowe. Od 1969 roku w Katedrze zaczęły wychodzić Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, początkowo pod nazwą „Ekonomika i Organizacja Przemysłu” (zeszyty 1-9), następnie „Organizacja” (zeszyty 10-13), a (od numeru 14) pod tytułem „Organizacja i Zarządzanie”. W pierwszym okresie cykliczność publikacji była niewielka, kolejne numery ukazywały się w odstępach kilkuletnich. Od 1995 roku czasopismo publikowane jest corocznie, od 2012 roku – dwukrotnie w ciągu roku, a od 2015 roku tj. od numeru 64 – ukazuje się kwartalnie.

W Zeszytach Naukowych Politechniki Poznańskiej serii „Organizacji i Zarządzania” publikowane są szczególnie artykuły o charakterze naukowym. Obszary tematyczne artykułów obejmują inżynierię zarządzania i inżynierię produkcji, w szczególności: systemy produkcji, logistykę, ergonomię, inżynierię jakości, marketing, sterowanie ekonomiczne, humanistykę i komunikację w zarządzaniu, prawo gospodarcze oraz systemy informatyczne. Każdy artykuł do publikacji jest weryfikowany przez dwóch niezależnych recenzentów spoza Politechniki Poznańskiej, także z zagranicznych ośrodków naukowych. Poprawność języka weryfikują redaktorzy językowi oraz *native speaker* języka angielskiego. Nad merytorycznym poziomem przyjmowanych do druku artykułów pieczę sprawuje międzynarodowa Rada Naukowa. Wieloletnim i zasłużonym sekretarzem Komitetu Redakcyjnego – aż do roku 2012, tj. do momentu ustąpienia z tej funkcji – był dr hab. Jan Jabłoński. Funkcję redaktora naczelnego pełni obecnie prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski.

Rozwój Katedry Ekonomiki i Organizacji Przemysłu przyczynił się do rozwoju badań naukowych w zakresie organizacji produkcji i zarządzania w przemyśle elektromaszynowym, m.in. techniki przygotowania produkcji i jej obsługi, ekonomiki i organizacji produkcji, statystyki przemysłowej, projektowania ergonomicznego stanowisk roboczych i środowiska pracy oraz sterowania przebiegiem produkcji.

W 1970 roku na bazie Katedry Ekonomiki i Organizacji Przemysłu powstał Instytut Organizacji i Zarządzania, w skład którego weszli pracownicy Katedry, oprócz dr inż. Jacka Kierzyńskiego i doc. dr hab. inż. Ryszarda Wojtowicza, którzy przeszli do innych ośrodków.

Instytut Organizacji i Zarządzania na Wydziale Budowy Maszyn (1970-1976)

Na przełomie lat 60. i 70. XX wieku w Politechnice Poznańskiej następowały kolejne zmiany organizacyjne. W 1970 roku – zgodnie z Zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego w dnia 23 maja 1970 roku w sprawie zmiany struktury organizacyjnej Politechniki Poznańskiej – zmieniono strukturę Uczelni z katedralnej na instytutową. Nowe rozwiązanie strukturalne zaczęło obowiązywać od 1 września 1970 roku. Po tych zmianach w Politechnice Poznańskiej ustanowiono pięć wydziałów, których nazwy dopasowano do zapotrzebowania gospodarki: Budownictwa Lądowego, Chemiczny, Elektryczny, Mechaniczny Technologiczny oraz Maszyn Roboczych i Pojazdów. W ramach wydziałów funkcjonowało wtedy jedenaście instytutów oraz grupa tzw. jednostek międzywydziałowych. Na ówczesnym Wydziale Mechanicznym Technologicznym powstały trzy Instytuty: Mechaniki Technicznej, Technologii Budowy Maszyn oraz Organizacji i Zarządzania.

Instytut Organizacji i Zarządzania powstał zatem w 1970 roku w wyniku przekształcenia, istniejącej dotychczas Katedry Ekonomiki i Organizacji Przemysłu. Dyrektorem Instytutu został prof. nadzw. mgr inż. Teobald Olejnik; jego zastępcą doc. dr inż. Florian Bogusławski. W ramach Instytutu działały trzy Zakłady:

- Organizacji Procesów Podstawowych – kierownik doc. dr inż. Jerzy Boszko,
- Organizacji Obsługi Produkcji – kierownik doc. dr inż. Władysław Rok,
- Organizacji Zarządzania i Ekonomiki – kierownik prof. nadzw. mgr inż. Teobald Olejnik.

Ponadto w składzie Instytutu była samodzielna Pracownia Nauki o Pracy oraz cztery wyodrębnione laboratoria: Badania Pracy, Sterowania Produkcją, Środków Orgatechnicznych oraz Ergonomii i Organizacji Stanowisk Roboczych.

*Laboratorium Środków Orgatechnicznych
(zdjęcie z połowy lat 60. ubiegłego wieku)*

W pierwszym roku działalności Instytut zatrudniał 20 pracowników, w tym 15 naukowo-dydaktycznych: prof. nadzw. mgr inż. Teobald Olejnik, doc. dr inż. Florian Bogusławski, doc. dr inż. Jerzy Boszko, doc. dr inż. Władysław Rok, adiunkta dr Jarosław Jarochoński, sześciu starszych asystentów i czterech asystentów. Pracownikami dochodzącymi byli mgr Czesław Bartczak, mgr inż. Aleksander Gorzaniak i dr inż. Jacek Kierzyński. Ze zmian, jakie zaszły w pierwszych latach działalności Instytutu należy odnotować nominację prof. nadzw. Teobalda Olejnika na tytuł naukowy profesora zwyczajnego w 1972 roku, odejście na emeryturę doc. dr inż. F. Bogusławskiego w 1973 roku, którego na stanowisku zastępcy dyrektora Instytutu zastąpił doc. dr inż. Jerzy Boszko, a także doktoraty trzech pracowników w latach 1973-1974 i awansowanie ich na stanowiska adiunktów: dr inż. Leszka Pacholskiego (1973), dr inż. Konstantego Rogalińskiego (1973), dr inż. Wacława Kawczyńskiego (1974).

Przewodniczącym powołanej w kwietniu 1974 roku Rady Instytutu został prof. zw. dr inż. Jerzy Doerffer z Politechniki Gdańskiej. W latach 1975-1977 pełnomocnikiem dyrektora Instytutu do spraw dydaktyczno-wychowawczych był doc. dr Stanisław Warchalewski.

W roku akademickim 1974/1975 Instytut Organizacji i Zarządzania zatrudniał już 48 pracowników (z sześcioma dochodzącymi), w tym 42 naukowo-dydaktycznych: jednego profesora zwyczajnego, trzech docentów, sześciu adiunktów, dwiętnastu starszych asystentów i trzynastu asystentów (ze stażystami).

W następnym roku akademickim, tj. 1975/1976 Wydział Mechaniczny Technologiczny powrócił do dawnej nazwy – Wydział Budowy Maszyn.

W latach 1970-1976 Instytut prowadził zajęcia w zakresie ekonomiki i organizacji na ówczesnym Wydziale Mechanicznym Technologicznym (późniejszym Wydziale Budowy Maszyn), Wydziale Maszyn Roboczych i Pojazdów, Wydziale Elektrycznym i Wydziale Chemicznym, jak również w zakresie nauki o pracy – na wszystkich wydziałach Politechniki Poznańskiej.

Od roku akademickiego 1971/1972 uruchomiono w Politechnice Poznańskiej odrębny kierunek studiów „Organizacja i Zarządzanie Przemysłem” z oddzielną rekrutacją studentów. Początkowo były to dzienne studia magisterskie pięcioletnie o specjalności „Organizacja i zarządzanie w przemyśle elektromaszynowym”. Dwa lata później (od roku akademickiego 1973/1974) przekształcono je w dzienne studia magisterskie czteroipółletnie ze specjalizacją „Organizacja procesów produkcyjnych”. W tej formie ówczesny kierunek studiów menedżerskich w Politechnice Poznańskiej realizowany był do 1991 roku.

W 1969 roku Politechnika Poznańska rozpoczęła zorganizowaną formę przy-

**Jerzy
BOSZKO**

(1920-2006)

– prof. dr inż. mechanik, mgr nauk ekonomicznych, specjalista w zakresie organizacji i produkcji i zarządzania w przemyśle.

Szkółę średnią zakończył maturą w 1939 roku w Liceum Humanistycznym w Płocku i we wrześniu zamierzał zdawać egzaminy wstępne na Politechnikę Warszawską, jednak wybuch wojny pokrzyżował te plany. Lata wojny wypełniła początkowo praca w gospodarstwie rodzinnym, później w urzędzie księgowości, a także działalność partyzancka w oddziałach Armii Krajowej (pseudonim „Boruta”, „Jurek”) oraz udział w Powstaniu Warszawskim.

Po II wojnie światowej Jerzy Boszko rozpoczął studia na Akademii Handlowej w Poznaniu, pracując jednocześnie w Ekspozyturze Departamentu Kontroli Ministerstwa Przemysłu. Następnie, w 1946 roku, podjął pracę w Zjednoczeniu i CZP Taboru Kolejowego „TASKO” jako naczelny inspektor kontroli, a później jako kierownik działu planowania.

W 1950 roku ukończył studia ekonomiczne, a następnie – jako doświadczony praktyk – otrzymał od prof. S. Kruszczyńskiego propozycję prowadzenia wykładów z zakresu organizacji przedsiębiorstwa w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu. W tym czasie organizował również Biuro Projektowe Zakładów Przemysłu Metalowego Prozamet i kierował jego działalnością. W 1954 roku podjął pracę w Poznańskiej Fabryce Maszyn Żniwnych, gdzie zajmował się organizacją i zarządzaniem produkcją.

Aktywność i chęć pogłębienia wiedzy sprawiły, że Jerzy Boszko podjął studia na kolejnym fakultecie – na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej. Podczas tych studiów prowadził zajęcia ze studentami, a po ich ukończeniu w 1965 roku rozpoczął pracę w Politechnice Poznańskiej na pełnym etacie. Po dwóch latach podjął pracę dodatkową w Instytucie Organizacji Przemysłu Maszynowego Orgmasz w Poznaniu. W 1965 roku przeszedł do pracy w Zakładach Przemysłu Metalowego H. Cegielski, gdzie objął stanowisko zastępcy dyrektora ds. administracyjno-handlowych, a później – dyrektora ds. inwestycyjnych. Otrzymał ważne zadanie uruchomienia Odlewni w Śremie. Pełniąc tę funkcję, obronił w 1966 roku pracę doktorską w zakresie or-

organizacji produkcji pt. „Systematyka odmian planowania wykonawczego w zakładach budowy maszyn”. W 1970 roku Jerzy Boszko ponownie podjął pracę w Politechnice Poznańskiej na stanowisku docenta i kierował Zakładem Organizacji Procesów Podstawowych. Następnie został zastępcą dyrektora Instytutu Organizacji i Zarządzania (pełnił tę funkcję do 1977 roku). Doc. Jerzy Boszko – po powrocie do pracy na Politechnice Poznańskiej – włączył się intensywnie w przygotowania do uruchomienia tego nowego kierunku studiów, wykorzystując swoje doświadczenie przemysłowe i organizacyjne, co doprowadziło do powstania w 1972 roku tego nowego kierunku studiów Organizacja i Zarządzanie.

W latach 1963 i 1977 odbył kilkumiesięczne staże naukowe w Związku Radzieckim (Moskwa, Leningrad). W 1970 roku został powołany na stanowisko docenta, kontrakt profesora otrzymał w 1990 roku. W 1984 roku wszedł w skład Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania PAN.

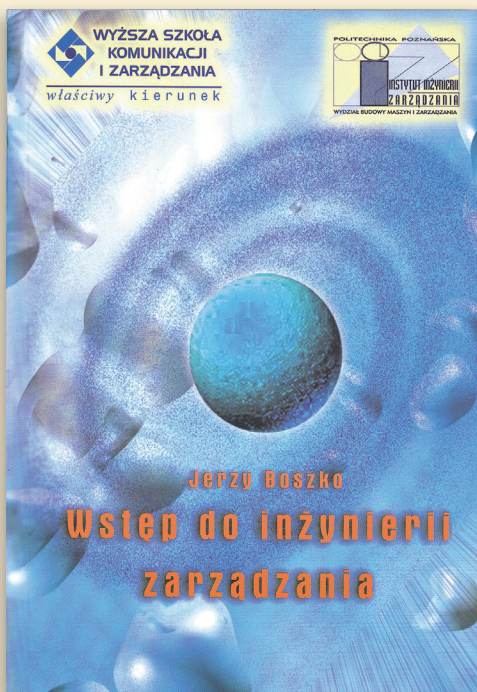
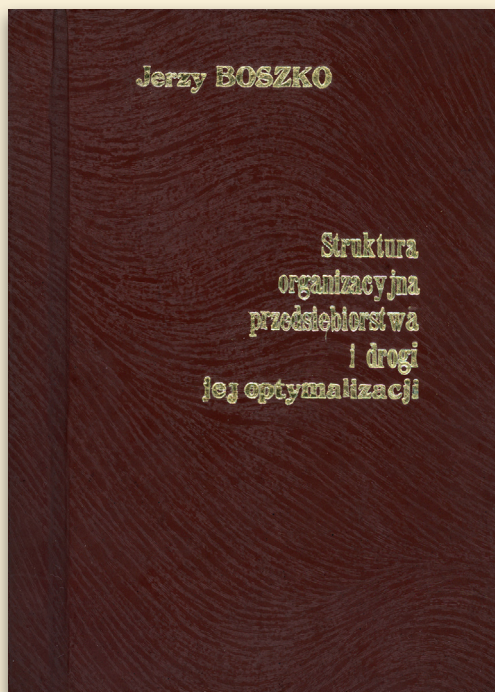
Początek lat 70. minionego wieku był to okres uruchomienia nie istniejącego jeszcze w Polsce kierunku studiów w zakresie organizacji i zarządzania na uczelniach technicznych. W tym czasie kształcono już magistrów inżynierów w zakresie specjalności Ekonomia i organizacja przedsię-

biorstw, której inspiratorem był prof. Teobald Olejnik. Po powrocie do pracy w Politechnice Poznańskiej doc. Jerzy Boszko włączył się intensywnie w przygotowania do uruchomienia tego nowego kierunku studiów, wykorzystując swoje doświadczenie przemysłowe i organizacyjne. Współpraca kilku Politechnik (głównie Poznańskiej, Warszawskiej, Wrocławskiej i Krakowskiej) doprowadziła do powstania w 1972 roku tego ważnego kierunku studiów. Kompetencje w zakresie kształcenia na kierunku Organizacja i Zarządzanie stały się podstawą do powołania doc. Jerzego Boszki na członka Zespołu Organizacji i Zarządzania Przemysłem, Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Wyższych Studiów dla Pracujących przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Praca naukowo-badawcza i dydaktyczna ma pełniejszy wymiar, gdy uczestniczą w niej nie tylko pracownicy uczelni, ale i zespoły studenckie. Jerzy Boszko w latach 70. ubiegłego wieku był animatorem studenckiego ruchu naukowego w zakresie organizacji i zarządzania nie tylko w Politechnice Poznańskiej. Pod jego opieką powstał w 1974 roku Komitet Koordynacyjny Studenckich Kół Naukowych Organizacji i Zarządzania, zrzeszający przez 12 lat prawie wszystkie studenckie koła naukowe

w kraju (również z uczelni ekonomicznych i uniwersytetów). Aktywność tych kół przejawiała się podczas obozów naukowych organizowanych w zakładach przemysłowych i sesji naukowych. Jej efektem były też prace dyplomowe pisane w uzgodnieniu z dyrekcjami zakładów. Dobry kontakt z młodzieżą akademicką był pielęgnowany także poza Uczelnią, na licznych rajdach studenckich, które w tamtym czasie były organizowane dość często i odbywały się we wspólniejszej atmosferze przyjaźni i rozrywki. Prof. Jerzy Boszko prowadził badania z zakresu organizacji produkcji w zakładach budowy maszyn ze szczególnym uwzględnieniem struktur produkcyjnych i sterowania przebiegiem produkcji w procesie podstawowym

oraz teorii organizacji. W swoim dorobku piśmienniczym ma około 80 publikacji naukowych, również obcojęzycznych. Publikował m.in. w czasopismach *Przegląd mechaniczny*, *Organizacja i Zarządzanie* oraz w wydawnictwach PP. Do najważniejszych jego publikacji należą: *Pozorne i rzeczywiste zależności w rachunku cykli produkcyjnych* (1963), *Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa i drogi jej optymalizacji* (1973), *Wstęp do inżynierii zarządzania* (1999). Prof. Jerzy Boszko otrzymał pięć nagród naukowych Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Jako kombatanat posiadał odznaczenia wojskowe: *Krzyż Partyzancki* (1959), *Medal Zwycięstwa i Wolności* (1976) i *Warszawski Krzyż Powstańczy* (1982).

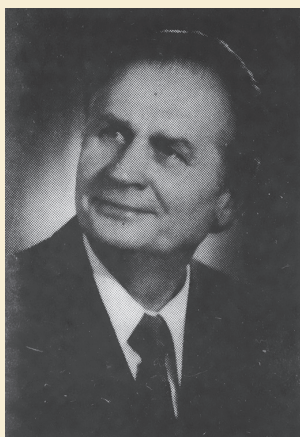
gotowania kandydatów do zdobycia stopnia naukowego doktora, jednocześnie na trzech wydziałach. W Instytucie Organizacji i Zarządzania uruchomiono pierwsze studia doktoranckie w 1972 roku o specjalności „Organizacja produkcji w przemyśle maszynowym”, którymi kierował doc. dr inż. Władysław Rok. Były to studia czteroletnie dla pracujących. Według danych na koniec 1974 roku w studium uczestniczyło czternastu słuchaczy.

Potrzeby aktualizowania i pogłębienia zdobytej w czasie studiów wiedzy, niekiedy przekwalifikowania pracowników, wymusiły konieczność uruchomienia w Politechnice Poznańskiej studiów podyplomowych, co nastąpiło w skali całej uczelni w 1971 roku. W Instytucie Organizacji i Zarządzania powołano pierwsze studia podyplomowe w 1974 roku w zakresie „Ergonomia” (pierwszy nabór 34 osoby), którymi formalnie kierował prof. mgr inż. Teobald Olejnik, a pełniącym faktycznie obowiązki kierownika studium był dr inż. Leszek Pacholski. W 1978 roku utworzono studia podyplomowe w zakresie „Organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem przemysłowym”, którymi kierował doc. dr inż. Władysław Rok. Studia te były dwusemestralne i odbywały się bez odrywania uczestników od pracy zawodowej w przemyśle.

Ze względu na wzrost znaczenia problematyki organizatorskiej w gospodarce narodowej, a tym samym wzrost zapotrzebowania ze strony przemysłu na prace naukowe oraz aplikacyjne Instytutu, utworzono w obrębie jego administracji stanowisko tak zwanego Gospodarstwa Pomocniczego (od roku akademickiego 1973/1974) i ukierunkowano jego funkcjonowanie na następujące problemy:

- metody projektowania i optymalizacji struktur organizacyjnych przedsiębiorstw przemysłu maszynowego,
- metody kompleksowego projektowania organizacji technicznego przygotowania produkcji w ujęciu systemowym,
- doskonalenie metod i technologii sterowania przebiegiem produkcji przy wykorzystaniu nowoczesnych środków orgatechnicznych i modeli matematycznych,
- metody projektowania i doskonalenia organizacji jednostek obsługi produkcji oraz eksploatacji wyrobów w ujęciu systemowym,
- metody projektowania organizacji przygotowania przedsiębiorstw do prowadzenia nowych technik organizacji i zarządzania,
- doskonalenie systemów rachunku kosztów przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych w przedsiębiorstwach przemysłu elektromaszynowego,
- metodologiczne problemy ergonomii w ujęciu systemowym.

Współpraca Instytutu z praktyką spowodowała wyraźne sprecyzowanie głów-

**Władysław
ROK**

(1923-1980)

- doc. dr inż. mechanik, specjalista w zakresie technologii budowy maszyn, szczególnie organizacji procesu produkcyjnego i projektowania systemów wytwórczych.

Szkolę średnią – Gimnazjum Mechaniczne w Zawierciu ukończył w 1939 roku, a następnie studiował w Wyższej Szkole Technicznej w Esslingen. Studiował również w poznańskiej uczelni technicznej i w 1950 roku uzyskał dyplom inżynierski Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu w sekcji technologicznej na Wydziale Mechanicznym i sześć lat później (w 1956 roku) dyplom magistra inżyniera w specjalności Obrabiarki, narzędzia i technologia budowy maszyn. W 1965 roku obronił doktorat na podstawie dysertacji pt. „Zakres możliwości obróbki głębokich profili walcowaniem na zimno wychodząc z obróbka ślimaka jako zarysu podstawowego dla tego rodzaju obróbki”.

Pracę zarobkową rozpoczął w czasie okupacji, pracując fizycz-

nie w Mauser Werke w Oberndorf. Był też w obozie w Dachau. Po II wojnie światowej od 1947 roku pracował w Zakładach H. Cegielskiego (do 1948 roku), a następnie w latach 1948-49 uczył w Liceum Mechanicznym i Elektrycznym w Poznaniu. Po studiach zaangażował się na jeden rok w Dąbrowie Górniczej w Fabryce Obrabiarek Mechanicznych jako kierownik obróbki mechanicznej, kolejno był starszym inspektorem produkcji w Centralnym Zarządzie Przemysłu Materiałów Budowlanych w Warszawie (1951-52), później przeniósł się ponownie do Poznania do Zakładów H. Cegielskiego (w roku 1952) i równocześnie od tego samego roku został przyjęty do pracy w Szkole Inżynierskiej w Poznaniu do Katedry Części Maszyn i Rysunku Technicznego na Wydziale Mechanicznym. Już w roku następnym przeszedł do Katedry Obróbki Skrawaniem, a obrębie której działał Zakład Ekonomiki i Organizacji Przemysłu pod kierownictwem prof. Teobalda Olejnika, aż w roku 1965 Katedra się wyodrębniła, by w roku 1970 rozrosnąć się w Instytut Organizacji i Zarządzania. Wtedy to doc. Władysław Rok został kierownikiem jednego z trzech zakładów – Zakładu Organizacji Obsługi Produkcji. Instytut przechodził różne zmiany organizacyjne, zmieniała się

dyrekcja, a on pracował w Instytucie do końca życia. Był kierownikiem Studium Doktoranckiego Organizacji Produkcji w Przemysle Maszynowym. W pewnych okresach pełnił również inne obowiązki poza uczelnią: w Zakładach Rowerowych w Luboniu (w latach 1954-55) oraz w Polcargu w Gdyni (w 1957 roku – kontrola obrabiarek i narzędzi przeznaczonych na eksport). Wykładał też w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Lublinie i w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Był również konsultantem naukowym ds. organizacji i zarządzania w Zakładach Przemysłu Metalowego H. Cegielski i w Pomecie.

Badania i zainteresowania naukowe doc. Roka dotyczyły technologii i budowy maszyn ze szczególnym uwzględnieniem organizacji procesu produkcyjnego i projektowania systemów wytwórczych oraz przetwarzania informacji dla potrzeb zarządzania przedsiębiorstwem przemysłowym. Natomiast jego

osiągnięcia inżynierskie dotyczyły obrabiarek. Doc. dr inż. Władysław Rok był autorem patentu i trzech wniosków racjonalizatorskich (sposób wytwarzania ślimaków brył obrotowych drogą walcowania na zimno – metoda zastosowana w HCP i POWOGAZ). Odbýwał staże naukowe w RFN (w 1960 roku) i w Szwajcarii (w 1975 roku). Był członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Otrzymał osiem nagród resortowych. Jest autorem kilkunastu publikacji, artykułów, rozpraw i jednej książki. Przykładowe publikacje to m.in.: Technika a humanistyka (1970), Symulacja na modelu analiz i gospodarowania wynikami badań ogumienia trakcyjnego (1974), Analiza rynku i prognozowanie rozwoju nowego wyrobu (1974), System jakości jako przyczynek organizacji zadań związanych z jakością wyrobów w zakładach produkcyjnych (1974).

nych obszarów jego naukowo-badawczej specjalizacji. Do podstawowych osiągnięć naukowo-badawczych Instytutu Organizacji i Zarządzania w pierwszych latach jego istnienia można zaliczyć między innymi opracowanie:

- metod obliczania długotrwałości cyklu produkcji przy wykorzystaniu elektronicznych maszyn cyfrowych,
- systematyki odmian i metod bieżącego sterowania produkcją,
- metod optymalizacji struktur produkcyjnych,
- modelowego rozwiązania zarządzania wydziałem produkcyjnym,

- modelu prognozowania rozwoju branży,
- unikalnej w skali światowej, oryginalnej metodyki diagnozowania ergonomicznego w ujęciu systemowym.

Prof. zw. mgr inż. Teobald Olejnik kierował Instytutem Organizacji i Zarządzania do czasu przejścia na emeryturę, czyli do roku akademickiego 1975/1976. Stworzone przez kierownictwo warunki rozwoju kadrowego zaowocowało, sfinalizowanymi już po przejściu prof. zw. mgr inż. Teobalda Olejnika na emeryturę, pierwszymi habilitacjami (w roku 1977) pracowników Instytutu Organizacji i Zarządzania (dr inż. Ryszarda Wojtowicza, dr inż. Leszka Pacholskiego i dr inż. Konstantego Rogalińskiego).

Międzywydziałowy Instytut Organizacji i Zarządzania (1976-1984)

W latach 1976-1984 Instytut Organizacji i Zarządzania (po połączeniu z Zakładem Technologii Robót i Organizacji w Budownictwie Instytutu Technologii i Konstrukcji Budowlanych na Wydziale Budownictwa Lądowego) uzyskał status samodzielnej jednostki międzywydziałowej. Przez pierwsze dwa lata dyrektorem Instytutu był prof. zw. dr hab. inż. Andrzej Stefański (1976-1978), a jego zastępcami doc. dr hab. inż. Jędrzej Słoniński oraz doc. dr Stanisław Warchalewski.

W latach 1976-1983 Zakład Technologii Robót i Organizacji w Budownictwie – wchodząc w skład Międzywydziałowego Instytutu Organizacji i Zarządzania PP – utworzył dwie pracownie:

- Pracownię Technologii i Organizacji Budownictwa, której kierownikami byli: Andrzej Stefański (1976-1978) i Andrzej Skarżyński (1980-1983),
- Ekonomiki i Organizacji Procesu Inwestycyjnego, którą kierowali: Jędrzej Słoniński (1976-1980) i Stanisław Warchalewski (1980-1983).

*Spotkanie opłatkowe Instytutu Inżynierii Zarządzania (zdjęcie z lat 90. ubiegłego wieku);
pośrodku: Jerzy Boszko i Stanisław Warchalewski*

Z uwagi na poważne perturbacje zdrowotne prof. Andrzeja Stefańskiego, w roku 1978 kierowanie Instytutem Organizacji i Zarządzania powierzono doc. dr hab. Jędrzejowi Słonińskiemu (zastępcami zostali: doc. dr Stanisław Warchalewski i doc. dr hab. inż. Leszek Pacholski).

Po nagłej śmierci doc. dr hab. Jędrzeja Słonińskiego w kwietniu 1980 roku, ówczesne władze uczelni powierzyły, na okres od maja do września, pełnienie obowiązków dyrektora Instytutu doc. dr hab. inż. Leszkowi Pacholskiemu (zastępcami zostali: doc. dr Stanisław Warchalewski i doc. dr hab. inż. Oleg Kapliński). Ten skład kierownictwa Instytutu władze uczelni zatwierdziły formalnie z początkiem roku akademickiego 1980/1981.

Doc. dr hab. inż. (a od roku 1986 profesor) Leszek Pacholski kierował Instytutem Organizacji i Zarządzania nieprzerwanie przez 21 lat (do roku 2001). Za jego dyrekcji, w 1984 roku Instytut ponownie znalazł się w strukturze Wydziału Budowy Maszyn (1984-2001). Wtedy również (w 1984 roku) powrócili na Wydział Budownictwa Lądowego dawni jego pracownicy jako Zakład Technologii i Organizacji Budownictwa pod kierunkiem doc. dr hab. inż. (późniejszego profesora) Olega Kaplińskiego.

Mimo tego, że Instytut Organizacji i Zarządzania był jednostką międzywydziałową, prowadził dalej dzienne studia magisterskie czteroipółletnie na kierunku „Organizacja i zarządzanie przemysłem” o specjalizacji „Organizacja procesów produkcyjnych”, które formalnie przypisane były do Wydziału Budowy Maszyn.

Według tej samej reguły współpracy Wydziału z Instytutem w roku akademickim 1976/1977 utworzono wieczorowe studia magisterskie dwuletnie uzupełniające o kierunku „Organizacja i zarządzanie przemysłem” (bez specjalności). Podobnie, międzywydziałowy Instytut Organizacji i Zarządzania, w ramach formalnych Wydziału Budowy Maszyn, prowadził studia doktoranckie o specjalności „Organizacja produkcji w przemyśle maszynowym”. W roku akademickim 1978/1979 uruchomiono we współpracy z Wydziałem Budowy Maszyn studia podyplomowe dwusemestralne pod nazwą „Organizacja i zarządzanie przemysłem”.

Na przełomie lat 70. i 80. Międzywydziałowy Instytut Organizacji i Zarządzania organizował lub współorganizował również dwadzieścia seminariów lub konferencji z zakresu eksportu budownictwa. Warto odnotować również fakt powołania w Instytucie studiów podyplomowych „Eksport budownictwa i dostaw inwestycyjnych”, którymi kolejno kierowali docenci: Jędrzej Słoniński (w latach 1978-1980) oraz Stanisław Warchalewski (w latach 1980-1990). Studium było jedynym tego typu w Polsce, prowadzonym w uczelni technicznej. Jego uczestnikami i absolwentami byli zarówno kandydaci na inwestycyjne, budowlane wyjazdy zagraniczne, jak i pracownicy, którzy z takich wyjazdów powrócili.

W roku 1982 do Międzywydziałowego Instytutu Organizacji i Zarządzania dołączyła grupa pracowników zlikwidowanego właśnie wtedy Zakładu Nowych Technik Nauczania. Zakład ten w latach 1970-1982 funkcjonował w Politechnice Poznańskiej pod kierunkiem dr hab. inż. Stanisława Jarmarka w budynku przy ul. Strzeleckiej 11. Zgodnie ze Statutem (zatwierdzonym przez Ministra NSWiT w styczniu 1973 roku) Zakład Nowych Technik Nauczania prowadził badania naukowe, działalność dydaktyczną i prace usługowe. Jego badania naukowe dotyczyły:

- wykorzystania komputerów do nauczania i optymalizacji procesu dydaktycznego przez zastosowanie nowych form, metod i środków przekazu informacji oraz optymalizacji procesu kontroli i egzaminowania,
- wyposażenia sal dydaktycznych w techniczne środki nauczania z uwzględnieniem specyfiki określonych grup przedmiotowych i zawodowych,
- potrzeb w zakresie tzw. przedmiotów pedagogicznych dla asystentów i doktorantów Politechniki Poznańskiej oraz prac teoretycznych z metodologii i metodyki pracy umysłowej pracownika naukowego.

*Sala wykładowa wyposażona przez Zakład Nowych Technik Nauczania
(sala 302, zdjęcie z lat 60. ubiegłego wieku)*

W zakresie działalności dydaktycznej Zakład Nowych Technik Nauczania prowadził kształcenie pedagogiczne asystentów i doktorantów w zakresie technicznych środków nauczania oraz psychologii, pedagogiki i technologii pracy umysłowej.

W 1983 roku do Instytutu Organizacji i Zarządzania przeniesiono również dawną Pracownię Metodologii i Doskonalenia Pedagogicznego Kadr (istniejącą od 1976 roku, a podległą Prorektorowi ds. Rozwoju Uczelni), którą kierowała dr Władysława Dembecka. W związku z tym zaangażowano nowych pracowników w celu uruchomienia fakultatywnego Studium Pedagogicznego Kształcenia Zawodowego dla studentów wyższych lat studiów dziennych (w roku 1988 zróżnicowano wewnętrzną strukturę Instytutu Organizacji i Zarządzania i wyodrębniono Pracownię Pedagogiczną Kształcenia Zawodowego pod kierunkiem dr Władysławy Dembeckiej).

Instytut Organizacji i Zarządzania ponownie na Wydziale Budowy Maszyn (1984-2001)

Po formalnym powrocie (w roku akademickim 1984/1985) Instytutu Organizacji i Zarządzania na Wydział Budowy Maszyn, powołane zostały instytutowe zakłady. Na przestrzeni kolejnych 25 lat zmieniała się liczba i korygowano nazwy zakładów (zmieniali się również kierownicy tych jednostek), ale zasadniczo w zakładowym układzie strukturalnym Instytut funkcjonował aż do momentu utworzenia – z dniem 1 października 2010 roku – Wydziału Inżynierii Zarządzania.

I tak w 1984 roku w ramach Instytutu Organizacji i Zarządzania powstały (w nawiasach nazwiska pierwszych kierowników tych Zakładów):

- Zakład Podstaw Organizacji Produkcji i Zarządzania (doc. dr inż. Jerzy Boszko),
- Zakład Ergonomii i Organizacji Procesów Pracy (doc. dr hab. inż. Leszek Pacholski),
- Zakład Organizacji, Rozwoju i Obsługi Produkcji (doc. dr Stanisław Warchalewski),
- Zakład Organizacji Sterowania Ekonomicznego (doc. dr hab. Andrzej Szambelan).

Dyrektorem Instytutu Organizacji i Zarządzania na Wydziale Budowy Maszyn został doc. dr hab. inż. Leszek Pacholski. Jego zastępcami byli: doc. dr hab. Andrzej Szambelan i dr inż. Kazimierz Ciesielski.

W roku akademickim 1985/86 Instytut Organizacji i Zarządzania zatrudniał 52 pracowników, z tego:

- 44 pracowników naukowo-dydaktycznych, a w tym:
 - 2 profesorów,
 - 4 docentów,
 - 1 adiunkta ze stopniem doktora habilitowanego,
 - 2 starszych wykładowców,
 - 2 wykładowców,
 - 23 adiunktów ze stopniem doktora,
 - 6 starszych asystentów,
 - 4 asystentów,
- 4 pracowników inżynieryjno-technicznych,
- 3 pracowników administracyjno-ekonomicznych,
- 1 pracownika biblioteki.

Znaczna część kadry naukowo-dydaktycznej odbyła praktyki w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz uczestniczyła w pracach na rzecz zewnętrznych jednostek gospodarczych (głównie przemysłowych).

W Instytucie Organizacji i Zarządzania działały następujące laboratoria:

- Projektowania Struktur Produkcyjnych (w ramach Zakładu Podstaw Organizacji Produkcji i Zarządzania),
- Sterowania Przebiegiem Produkcji (w ramach Zakładu Podstaw Organizacji Produkcji i Zarządzania),
- Orgatechniki (w Zakładzie Podstaw Organizacji Produkcji i Zarządzania),
- Organizatorskich Zastosowań Elektronicznej Techniki Obliczeniowej (w ramach Zakładu Organizacji, Rozwoju i Obsługi Produkcji),
- Ergonomii (w Zakładzie Ergonomii i Organizacji Procesów Pracy),
- Badania Metod Pracy (w ramach Zakładu Ergonomii i Organizacji Procesów Pracy).

Według danych z 1991 roku Instytut Organizacji i Zarządzania zatrudniał 49 pracowników, w tym czterech profesorów, jednego docenta, dwudziestu jeden adiunktów, sześciu starszych wykładowców (w tym dwóch w niepełnym wymiarze etatu), pięciu asystentów, ośmiu pracowników inżyniersko-technicznych, trzy pracownice administracyjno-biurowe i jedną pracownicę biblioteki.

*Spotkanie opłatkowe Instytutu Organizacji i Zarządzania (zdjęcie z lat 90. ubiegłego wieku);
od lewej: Stanisław Poptawski, Mariusz Branowski, Edwin Tytyk, Andrzej Borucki, Marian
Humpich, Marek Fertsch, Jerzy Przybysz, Zdzisław Maciejewski, Wacław Kawczyński*

Kolejna zmiana struktury organizacyjnej Instytutu Organizacji i Zarządzania nastąpiła z początkiem roku akademickiego 1991/1992. Na emeryturę odszedł doc. dr inż. Jerzy Boszko. Dyrektorem Instytutu był cały czas prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, a zastępcą dyrektora został dr inż. Andrzej Borucki. W miejsce czterech zakładów utworzono wówczas tylko trzy:

- Zakład Organizacji Systemów Produkcyjnych, którym kierował doc. dr hab. Andrzej Szambelan,
- Zakład Ergonomii i Organizacji Procesów Pracy pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego,
- Zakład Ekonomiki i Zarządzania, którym kierował doc. dr hab. Stanisław Warchalewski.

W roku akademickim 1992/1993 Instytut Organizacji i Zarządzania przemianowano na Instytut Inżynierii Zarządzania. Przyjął on również w swoje struktury dotychczasową jednostkę międzywydziałową – Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych. W ramach nowego Instytutu wydzielonych zostało pięć następujących zakładów:

- Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania, którym kierował przez pierwszy rok – doc. dr hab. Andrzej Szambelan, następne trzy lata – prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski,

Kadra kierownicza i administracyjna Instytutu Inżynierii Zarządzania (zdjęcie z połowy lat 90. ubiegłego wieku); od lewej w pierwszym rzędzie: Maria Wołodkiewicz, Maria Mazur, Danuta Fabiś i Janina Lewandowicz; w drugim rzędzie: Ryszard Nazar, Władysław Mantura, Stanisław Popławski, Leszek Pacholski, Magdalena Rzeszotarska (Wyrwicka), Wacław Kawczyński, Andrzej Szambelan, Andrzej Borucki i Józef Bancewicz

- Zakład Ergonomii i Inżynierii Jakości, którym kierował przez pierwszy rok prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, a od roku akademickiego 1994/1995 – dr hab. inż. Aleksandra Jasiak,
- Zakład Marketingu i Informatyki, którego kierownikiem został dr hab. inż. Władysław Mantura,
- Zakład Ekonomii i Prawa Gospodarczego, pod kierunkiem doc. dr hab. Stanisława Warchalewskiego,
- Zakład Socjologii, Filozofii i Metodologii Działań, którym kierował dr hab. Stanisław Popławski.

Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi realizowali swe obowiązki pracując w dwóch sekcjach: Sekcji Obsługi Administracyjno-Ekonomicznej i Sekcji Obsługi Badań Naukowych, a także na samodzielnym stanowisku bibliotekarza.

Dyrektorem Instytutu był niezmiennie prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, a zastępcami dyrektora byli:

- w kadencji 1993-1996: dr inż. Magdalena Wyrwicka (wcześniej Rzeszotarska) – ds. badań naukowych i dr inż. Wacław Kawczyński – ds. dydaktyki,
- w kadencji 1996-1999: dr inż. Magdalena Wyrwicka – ds. badań naukowych i dr inż. Jerzy S. Marcinkowski – ds. dydaktyki,
- w kadencji 1999-2002: dr inż. Aleksandra Kawecka-Endler – ds. badań naukowych i dr inż. Stefan Trzcieliński – ds. dydaktyki.

Kolejna zmiana struktury wewnętrznej Instytutu Inżynierii Zarządzania miała miejsce wraz z początkiem roku akademickiego 1996/1997. Wtedy to Instytut rozbudowano do sześciu zakładów:

- Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania, którego kierownikiem został dr hab. inż. Marek Fertsch,
 - Zakład Ergonomii i Inżynierii Jakości, którym kierowała dr hab. inż. Aleksandra Jasiak,
 - Zakład Marketingu i Sterowania Ekonomicznego, którego kierownikiem został dr hab. inż. Władysław Mantura,
 - Zakład Ekonomii i Prawa Gospodarczego, którym kierował doc. dr hab. Olgierd Lissowski, (a od roku akademickiego 1999/2000 – prof. dr hab. Eulalia Skawińska),
 - Zakład Socjologii, Filozofii i Metodologii Działań, którym kierował dr hab. Stanisław Popławski,
 - Zakład Zastosowań Informatyki, pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Andrzeja Stefańskiego, a od roku akademickiego 1998/1999 – dr hab. inż. Edwina Tytyka.
- Warto odnotować także (istotny dla menedżerskiego profilu specjalności na-

Jedno z wyjazdowych seminariów naukowych Instytutu; od lewej stoją: Jerzy Mazurczak, Wacław Kawczyński, Jerzy Marcinkowski, Stefan Trzcieliński, Krzysztof Hankiewicz, Andrzej Szambelan, Jerzy Boszko, Edmund Pawłowski, Leszek Pacholski, Zbigniew Senger; w dolnym rzędzie: Małgorzata Sławińska, Maria Tarniowa-Bagieńska

ukowej i dydaktycznej Instytutu) udział pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania w organach wydziałowych czy uczelnianych Politechniki Poznańskiej, a także polityczny i gospodarczy udział profesora Pacholskiego w procesach restrukturyzacji społeczno-ekonomicznej kraju w latach 90. XX wieku, na szczelu państwowym. I tak:

- prof. dr hab. Andrzej Szambelan był prorektorem Politechniki Poznańskiej w latach 1984-1990,
- prof. dr hab. inż. Władysław Mantura był prodziekanem Wydziału Budowy Maszyn w latach 1990-1996,
- prof. dr hab. Ryszard Nazar był prodziekanem Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania w latach 1999-2002,
- dr inż. Wacław Kawczyński był prodziekanem Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania w latach 1996-2002,
- prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski był członkiem Senatu Politechniki Poznańskiej oraz kilku komisji rektorskich i senackich (w sumie przez ponad trzydzieści lat),
- prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski był przewodniczącym Rady Ochrony Pracy przy Prezydium Sejmu Rzeczypospolitej Polski (1989-1998),
- prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski był prezesem Rady Nadzorczej oraz wiceprezesem Zarządu Stoczni Szczecińskiej PORTA Holding S.A. (1993-2002).

**Leszek
PACHOLSKI**

– prof. dr hab. inż., specjalista w zakresie ergonomii i organizacji procesów pracy.

Leszek Pacholski urodził się w 1944 roku w Korzennej koło Nowego Sącza, dokąd Niemcy wysiedlili z Poznania Jego rodzinę. Powojenny życiorys dzisiejszego profesora związany jest już z Poznaniem. Szkołę Podstawową ukończył przy ul. Garncarskiej, natomiast maturę (z wyróżnieniem dla najlepszego ucznia szkoły) uzyskał w 1962 roku w Liceum im. Karola Marcinkowskiego.

W 1968 roku został magistrem inżynierem mechanikiem, po pięciopół letnich studiach na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej. Organiczny i pozytywistyczny charakter działań podejmowanych przez siebie, profesor Leszek Pacholski ma najprawdopodobniej zapisany w genach. Jego przodkowie od pokoleń związani byli z Wielkopolską i Poznaniem. Dziadek – Józef był Powstańcem Wielkopolskim z 1918 roku i uczestnikiem wojny polsko

-bolszewickiej; ojciec – Edmund (bardzo popularny później dziennikarz radiowy) – żołnierzem Siódmego Dywizjonu Artylerii Konnej Armii Poznań i obrońcą Warszawy w Kampanii Wrześniowej 1939 roku.

Leszkowi Pacholskiemu udało się zrealizować, uchodzący za wzorcowy model kariery naukowej w dziedzinie nauk technicznych (1973 r. – doktorat, 1977 r. – habilitacja, 1986 r. – tytuł naukowy profesora). Profesorem zwyczajnym został w 1991 roku.

Publikacyjny dorobek naukowy profesora Pacholskiego zawiera ponad trzysta pięćdziesiąt pozycji. Cechą charakterystyczną awansu naukowego profesora Leszka Pacholskiego jest ścisła więź Jego kariery profesjonalnej ze środowiskiem inżynierskim i gospodarczą praktyką przemysłową. Prof. L. Pacholski należy do tej grupy nauczycieli akademickich, którzy posiadają równocześnie kilkunastoletnią praktykę przemysłową.

Przez ponad czterdzieści lat pracy naukowej, dydaktycznej i menedżerskiej profesor Pacholski dopracował się pozycji autorytetu profesjonalnego, w skali światowej, działającego na styku: inżynierii produkcji, inżynierii zarządzania i ergonomii. W skali rodzimej Almae Matris profesor Pacholski dokonał przewartościowania klasycznego kanonu inżynierii, opartego głów-

nie na konstrukcji i ukierunkował go na innowacyjne podejścia procesowe: humanocentryczne, menedżerskie i organizatorskie. W nauce światowej, Jego osiągnięcia metodologiczne w zakresie ergonomicznej diagnostyki wieloobiektowych systemów wytwórczych miały charakter prekursorski dla nurtu tak zwanej ergonomii trzeciej generacji i publikowane były praktycznie na wszystkich kontynentach.

Wykładał i prezentował swój dorobek w ośrodkach naukowych i w uczelniach wielu krajów świata od Australii, poprzez Azję, Europę, Afrykę i Amerykę Południową aż po USA i Kanadę. Odbył szereg staży naukowych i wizyt profesorskich w kilkudziesięciu krajach świata.

W zakresie menedżerskiego nurtu swoich, praktycznych zainteresowań profesjonalnych (obejmującego technologiczno-organizatorską rekonstrukcję i rozwój przedsiębiorstw produkcyjnych) prof. Leszek Pacholski dopracował się całego szeregu osiągnięć innowacyjnych, z których największy rozgłos przyniósł Mu proces technologiczno-organizatorskiej i ekonomicznej restrukturyzacji oraz próby konsolidacji polskiego przemysłu okrętowego. W latach 1993-2003 pełnił różne, kierownicze funkcje menedżerskie we władzach, początkowo Stoczni Szczecińskiej,

a następnie Holdingu PORTA, grupującego kilkadziesiąt przedsiębiorstw produkcyjnych. Holding uważany w dekadzie lat 90-tych za sztandarowy wzorzec sukcesu polskiej restrukturyzacji, nie zdyskontował swej pozycji, w dłuższym horyzoncie czasowym, z uwagi na spiskową i nie kompetencyjną interwencję polityczną ludzi z kręgów ówczesnej władzy państwowej. Aktualnie (2015) prof. L. Pacholski jest zaangażowany w działania na rzecz rewitalizacji wspomnianego wyżej Holdingu.

Kwestia powrotu polskiej gospodarki do okresu, kiedy nasza przedsiębiorczość dawała społeczeństwu ponad siedmioprocentowe przyrosty PKB rocznie, nadal inspiruje Go do podejmowania przedsięwzięć takich, jak na przykład: wspólny z Wielkopolską Izbą Przemysłowo-Handlową, program Unii Europejskiej umożliwiający najzdolniejszym absolwentom wielkopolskich uczelni, start biznesowy w oparciu o profesjonalną konsultację naukowców i praktyków oraz bezzwrotne subsydlum finansowe. Z tym samym partnerem społecznym oraz Agencją Rozwoju Regionalnego profesor Leszek Pacholski zrealizował kolejny, badawczo - wdrożeniowy program unijny dotyczący stworzenia w Wielkopolsce centrów biznesowej przedsiębiorczości produktowej

– tzw. klastrów. Poczynając od roku 2011 kierował lub aktywnie uczestniczył w realizacji pięciu tematów badawczych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Zdobytą wiedzę i doświadczenie praktyczne profesor Pacholski wykorzystuje ponadto w codziennej pracy organicznej na rzecz Swojego środowiska uczelnianego.

Instytutem Organizacji i Zarządzania, a później Inżynierii Zarządzania w Politechnice Poznańskiej kierował najpierw w latach 1980-2001 i ponownie w latach 2008-2010. W dorobku organizatorskim ma również cały szereg funkcji kierowniczych na poziomie Katedr oraz Zakładów w obrębie struktur instytutowych i wydziałowych.

W latach 2001-2008 był współorganizatorem i dziekanem Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Poznańskiej.

Jest twórcą i pierwszym dziekanem Wydziału Inżynierii Zarządzania. Funkcję tę pełnił w latach 2012 – 2014 do osiągnięcia 70-tego roku życia. Wytrwała i konsekwentna działalność prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego spowodowała, że Wydział ten prowadzi dziś wieloaspektowe badania w obrębie dwóch dziedzin naukowych (nauki techniczne i ekonomiczne) oraz studia akademickie na trzech stopniach w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na

kierunkach: Inżynieria Zarządzania, Logistyka oraz Inżynieria Bezpieczeństwa. Pierwszy z wyżej wymienionych został uznany w roku 2015 za najlepszy w skali całego polskiego, politechnicznego szkolnictwa akademickiego.

Studia Doktoranckie p.n. „Zarządzanie i Systemy Produkcyjne” dają Wydziałowi Inżynierii Zarządzania możliwość doktoryzowania w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie „eksploatacja i budowa maszyn”, oraz w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu”.

Wśród funkcji akademickich pełnionych przez Profesora Pacholskiego należy wymienić także stanowisko rektora Wyższej Szkoły Komunikacji i Zarządzania w Poznaniu (1993-1997). Zarówno Instytut jak i oba Wydziały, (a także wspomniana wyżej Uczelnia), pod Jego kierunkiem uzyskiwały ewidentne sukcesy, w obszarach: kwalifikacji kadry, krajowej i międzynarodowej pozycji rankingowej oraz gospodarowania zasobami i sprawności organizacji wewnętrznej.

W pamiętnym roku 1989 –wraz z grupą tzw. działaczy niepodległościowych, prof. L. Pacholski reaktywował Radę Ochrony Pracy przy Prezydium Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, po kilkudziesięcioletnim, PRL-owskim okresie jej niebytu

w parlamentarnej postaci instytucjonalnej. Z nominacji ówczesnego Marszałka Sejmu R.P. prof. Mikołaja Kozakiewicza objął funkcję przewodniczącego tego gremium, złożonego z posłów, senatorów i grupy działaczy związkowych oraz przedstawicieli profesjonalnych organizacji społecznych reprezentujących dziedzinę ochrony człowieka w procesach pracy. Rekomendacji na tę funkcję udzielił Profesorowi Pacholskiemu ówczesny przewodniczący Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność, późniejszy Prezydent Rzeczypospolitej, Lech Wałęsa. Z perspektywy dnia dzisiejszego dokonania Rady kierowanej przez prof. L. Pacholskiego, związane z tworzeniem od podstaw jej ustroju, jako organu parlamentarnego nadzoru nad warunkami pracy w Polsce, zasad współpracy z obiema Izbami polskiego Parlamentu, a także bieżącego współdziałania z Sejmem i Senatem R.P., Kancelarią Sejmu oraz Rządem Rzeczypospolitej, wydają się mieć wymiar fundamentalny i wręcz historyczny. W trakcie trzech kadencji Rady pod przewodnictwem profesora Pacholskiego (w latach 1989-1998) została wykonana ważna, pozytywistyczna praca, która zaowocowała całym szeregiem aktów parlamentarnych dotyczących problematyki ochrony pracy w Pol-

sce, a wśród nich najważniejszym: Kodeksem Pracy.

W obrębie osiągnięć profesora Pacholskiego obejmujących tworzenie w Polsce profesjonalnego środowiska inżynierii produkcji, zarządzania i ergonomii odnotować należy fakt bezpośredniego, Jego osobistego zaangażowania się w ponad trzysta procesów promocyjnych kadry na poziomach: inżynierskim, magisterskim, doktorskim i habilitacyjnym oraz w zakresie uzyskiwania tytułu i stanowisk profesorskich. Osiągnięcia te uhonorowane zostały, m.in. nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pierwszego stopnia. Podobne trzy nagrody resortowe otrzymał profesor Pacholski za osiągnięcia w zakresie badań naukowych. Do chwili obecnej (rok 2015) był promotorem czterdziestu doktoratów, co stanowi ewenement w skali całego, polskiego szkolnictwa akademickiego.

Od roku 1986, nieprzerwanie przez 20 lat, prof. L. Pacholski był członkiem władz International Ergonomics Association - Międzynarodowego Towarzystwa Ergonomicznego. Regularnie był i jest zapraszany do składu rad naukowych i programowych światowych i krajowych kongresów ergonomicznych. Był, przez wiele lat, członkiem rad redakcyjnych dwóch, wysoko rangowanych, anglojęzycznych czasopism

naukowych o zasięgu światowym (m.in. Human Factors and Ergonomics in Manufacturing and Service Industries), a także dwóch czasopism Polskiej Akademii Nauk. Przez 20 lat pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Ergonomii przy prezydium PAN. Od kilku kadencji, nieprzerwanie przewodniczy Komisji Ergonomii przy Poznańskim Oddziale PAN. Jest członkiem dwóch innych komisji PAN-owskich (Nauk Organizacji i Zarządzania oraz Budowy Maszyn). Przez dwie kadencje był prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego.

Prof. L. Pacholski jest jedynym do-tychczas, przedstawicielem regionu Europy Środkowowschodniej wyróżnionym prestiżową nagrodą światową: International Ergonomics Association Fellow Award (Maastrich 2006 fot. obok). Podobnie unikalny charakter ma przyznany Mu pod koniec 2009 roku tytuł zawodowy: European Ergonomist. Wejście prof. L. Pacholskiego, w roku 2010, w skład władz Center for Registration of European Ergonomists otworzyło przed całym, polskim środowiskiem profesjonalnym unikalną szansę uzyskiwania najwyższych, europejskich kwalifikacji zawodowych w zakresie ergonomii. Funkcję tę pełnił nieprzerwanie przez pięć lat.

Wśród całego szeregu wyróżnień państwowych, ministerialnych, sto-

warzyszeniowych i regionalnych (między innymi: Odznaka Honorowa Miasta Poznania - 1976 i taka sama wojewódzka - 1985;), a także honorowych (godność Honorowego Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego - 1998, Złota Odznaka Honorowa Towarzystwa Naukowego Organizacji i Zarządzania - 1987, Srebrna Odznaka Honorowa Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich - 1995, Medal imienia Haliny Krahelskiej - 1994, godność Lidera Pracy Organicznej Towarzystwa imienia Hipolita Cegielskiego - 2011), profesor Leszek Pacholski najwyżej ceni sobie odznaczenia państwowe - Srebrny Krzyż Zasługi R.P. (1983), trzy Krzyże Orderu Odrodzenia Polski (Polonia Restituta): Kawalerski (1989), Oficerski (1997) i Komandorski (2012) oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej (1994).

Kierownictwo Instytutu sprawy rozwoju kadry traktowało ze szczególną uwagą. W lutym 1995 roku formalnie pozyskano do pracy w Instytucie Inżynierii Zarządzania między innymi prof. dr hab. Ewę Nowak.

Warunki płacowe do lipca 1996 roku nie były atrakcyjne zarówno dla młodych zdolnych absolwentów, jak i pozostałej części pracowników szkolnictwa wyższego. Mimo to, w latach 1993-1996 udało się pozyskać dziesięcioro młodych pracowników na stanowiska asystentów, co należy uznać za rezultat dobrej atmosfery międzyludzkiej i atrakcyjności problematyki, jaką zajmuje się Instytut. Dla wielu zasłużonych pracowników nieubłagane zbliżała się jednak granica wieku emerytalnego. W 1995 roku odszedł na emeryturę prof. dr hab. Andrzej Szambelan, wielce zasłużony dla Politechniki Poznańskiej – prorektor przez dwie kadencje; a w 1996 roku: doc. dr Stanisław Majchrzak i doc. dr Marian Frąckowiak, którzy wnieśli znaczący wkład w rozwój ekonomicznych aspektów problematyki inżynierii zarządzania w Politechnice Poznańskiej.

W tym czasie kilkunastoosobowe grono doktorów i doktorów habilitowanych mobilizowało się do intensywniejszej pracy naukowej w celu powiększenia swego dorobku naukowego i, w efekcie, spełnienia ministerialnych kryteriów awansu naukowego. Zaznaczyć należy, że w dekadzie lat dziewięćdziesiątych warunki do pracy naukowej – z powodu zwiększonych i nowych zadań dydaktycznych – były trudniejsze niż w poprzednich okresach. Dokonujące się przemiany w zasadach funkcjonowania gospodarki, nakładały obowiązek bezpośredniego i nieustannego modyfikowania treści zajęć z większości przedmiotów prowadzonych przez Instytut.

Struktura zatrudnienia Instytutu Inżynierii Zarządzania kształtowała się w zależności od warunków organizacyjno-finansowych Uczelni. Instytut kilka razy wnioskował o inne niż otrzymywał limity zatrudnienia, szczególnie w grupie pracowników inżynierijno-technicznych. Ustalane algorytmy i wskaźniki na szczeblu kierownictwa Uczelni były dla Instytutu zawsze niekorzystne z uwagi na to, że Instytut był traktowany jako jednostka prowadząca badania i dydaktykę bez zastosowania drogiego oprzyrządowania technicznego.

*Nestorzy nauk o zarządzaniu
w Politechnice Poznańskiej (od lewej):
Marek Fertsch, Jerzy Boszko,
Władysław Mantura*

Pracownicy Instytutu Inżynierii Zarządzania zawsze bardzo aktywnie działali w organizacjach naukowych i branżowych i mieli bieżące powiązania z gospodarką, co zapewniało im stały kontakt z praktyką przemysłową.

Poniższe zestawienie ilustruje zmiany stanu zatrudnienia w Instytucie na przestrzeni lat 90. ubiegłego wieku.

Zatrudnienie w Instytucie Inżynierii Zarządzania	Stan na dzień 31 grudnia									
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
profesorów i docentów, w tym	9	9	9	9	9	7	8	8	10	10
profesorów zwyczajnych	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2
nadzwyczajnych	3	3	3	2	2	3	4	4	6	6
docentów	4	4	4	4	4	2	2	2	2	2
adiunktów, w tym	40	38	38	38	39	39	36	35	33	32
ze stopniem dr hab.	4	2	3	4	4	5	5	5	3	4
ze stopniem dr	36	36	35	34	35	34	31	30	30	28
st. wykładowców	4	5	6	5	5	7	11	12	12	11
wykładowców	1	1	3	3	3	3	3	3	4	4
asystentów	11	11	15	17	17	25	24	23	26	32
pracowników pomocniczych	15	14	13	13	13	13	13	14	14	13
inżynieryjno-technicznych	10	7	7	7	7	6	6	9	10	9
naukowo-technicznych	0	2	2	2	2	2	2	0	0	0
bibliotecznych	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
administracyjno-ekonom.	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3
RAZEM:	80	78	84	85	86	94	95	95	99	102

Prowadzenie badań naukowych w tym okresie ukierunkowane było na realizację najważniejszego zadania, jakim jest kształcenie studentów w zakresie organizacji zarządzania, organizacji produkcji i ergonomii, organizatorskich zastosowań informatyki, podstaw prawa pracy, prawa gospodarczego, zasad funkcjonowania gospodarki rynkowej oraz wybranych zagadnień filozofii. Zajęcia dydaktyczne pracownicy Instytutu Inżynierii Zarządzania prowadzili wówczas na czterech wydziałach Politechniki Poznańskiej. W opiniach wyrażanych przez studentów doceniana była potrzeba posiadania nowoczesnej wiedzy z zakresu zasad funkcjonowania gospodarki, przedsiębiorstw, administracji państwowej, instytucji finansowych, oprócz wiedzy z podstawowego kierunku studiów. Często do Instytutu zgłaszali się studenci z innych wydziałów i kierunków studiów na indywidualne dodatkowe studia (uzupełniające i podyplomowe) z zakresu inżynierii zarządzania oraz marketingu.

W obliczu zmian jakie zachodziły w Polsce na początku lat 90. XX wieku, starano się dostosować również ofertę kształcenia do potrzeb i wymagań rynku. Dotychczas prowadzony (od roku akademickiego 1971/1972) kierunek studiów „Organizacja i zarządzanie przemysłem”, zamieniono w roku akademickim 1992/1993 na kierunek „Zarządzanie”, aby od następnego roku (1993/1994) zaczął on funkcjonować jako kierunek „Zarządzanie i Marketing”. Instytut Inżynierii Zarządzania po koniec lat 90. ubiegłego wieku (a następnie w strukturze Wydziału Informatyki i Zarządzania od roku 2001) prowadził więc przede wszystkim dzienne i zaoczne studia magisterskie pięcioletnie na kierunku „Zarządzanie i Marketing” o następujących profilach specjalizacyjnych:

- w latach 1992-1996 na trzech specjalnościach: „Zarządzanie przedsiębiorstwem”, „Organizacja produkcji” i „Ergonomia i zarządzanie jakością warunków pracy”,
- od 1996 roku na specjalnościach: „Zarządzanie przedsiębiorstwem”, „Organizacja i zarządzanie produkcją”, „Ergonomia i inżynieria jakości” i „Marketing przemysłowy” (tylko na studiach dziennych), od 1997 roku dodatkowo „Logistyka”, a od 1998 roku również „Inżynieria komunikacji interpersonalnej” (tylko na studiach dziennych).

Nasza (unikalna w skali kraju) idea realizacji ministerialnego kierunku studiów Zarządzanie i Marketing w Politechnice Poznańskiej była próbą przeniesienia na grunt polskiej uczelni technicznej bardzo efektywnego i popularnego w USA, Japonii i w krajach Unii Europejskiej modelu kształcenia kadr inżynierskich o specjalności menedżerskiej. Student kierunku Zarządzanie i Marketing był przygotowywany do organizowania i prowadzenia procesów produkcyjnych oraz działalności techniczno-handlowej. Uzyskiwał on podstawową wiedzę menedżerską, niezbędną do kierowania małymi przedsiębiorstwami produkcyjnymi, budowy i eksploatacji maszyn oraz urządzeń technologicznych, prowadzenia biznesu techniczno-usługowego i handlowego oraz pełnienia specjalistycznych funkcji menedżerskich w dużych przedsiębiorstwach, głównie w zakresie organizacji procesów wytwarzania i ich wszechstronnej obsługi.

Studia dzienne magisterskie na kierunku Zarządzanie i Marketing na przełomie XX i XXI wieku niezmiennie cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród absolwentów szkół średnich. Kolejne komisje rekrutacyjne każdego roku w części konkursowej analizowały zgłoszenia kandydatów w ilości wielokrotnie przekraczającej zakładany limit przyjęć.

Dane o rekrutacji na studia dzienne magisterskie kierunku Zarządzanie i Marketing		
Rok akademicki	Liczba wniosków rozpatrzonych przez Komisję Rekrutacyjną	Liczba osób przyjęta na pierwszy rok studiów
1993/1994	720	150
1994/1995	365	113
1995/1996	1 110	95
1996/1997	1 127	120

Dla podniesienia swych kwalifikacji na zagranicznych stażach naukowych przebywali między innymi następujący studenci-dyplomanci Instytutu Inżynierii Zarządzania:

- w roku akademickim 1994/1995 w Finlandii: Przemysław Fic i Marcin Dopierała,
- w roku akademickim 1995/1996 w Niemczech (w ramach stypendium DAAD): Bartłomiej Buszczak, Agnieszka Grzelczak, Magdalena Keczerska, Piotr Mizera i Wiesław Szeszycki.

Od 1992 roku, z inicjatywy dr inż. Magdaleny Rzeszotarskiej (Wyrwickiej), w szkołach letnich organizowanych corocznie dla asystentów i studentów przez Wirtschaftsuniversität Wien (Austria) uczestniczyły z Instytutu Inżynierii Zarzą-

Studenci kierunku Zarządzanie i Marketing – uczestnicy Szkoły Letniej we Wiedniu w 1994 roku: Agnieszka Teżyk i Grzegorz Dominik (IV rok studiów) oraz Agnieszka Grzelczak (III rok studiów)

dzania minimum dwie osoby, a konkretnie: w 1993 roku – trzy osoby, w 1994 roku – siedem osób, w 1995 roku – dwie osoby i w 1996 roku – dwie osoby.

W roku 1995 w wymianie studentów, zainicjowanej także przez dr inż. Magdalenę Rzeszotarską (Wyrwicką), z Berufsakademie Heidenheim (Niemcy) uczestniczyło po trzech studentów ze strony niemieckiej i polskiej (Bożena Świetlik, Bartłomiej Popko i Jerzy Zielenkiewicz).

Zagraniczne staże naukowe odbyli również pracownicy Instytutu Inżynierii Zarządzania, między innymi dr inż. Aleksandra Kawecka-Endler uzyskała stypendium DAAD w Technische Universität Leipzig (1990/1991) i w Universität Stuttgart – Fraunhofer Institut (1994). W 1996 roku przebywała w Wirtschaftsuniversität Wien trójka studentów (Anna Borek, Bożena Świetlik i Mariusz Ogrodowczyk) na stypendium w ramach sieci CEPUS PL-6. Staże w ramach tej sieci odbyli również dr inż. Marek Fertsch i dr Edward Niesyty.

W roku 1994 w semestrze letnim za zgodą władz Politechniki Poznańskiej i Akademii Ekonomicznej w Poznaniu czworo naszych studentów kierunku „Zarządzanie i Marketing” (Karolina Bondarowska, Adam Dembiński, Marek Goliński i Jacek Liszkowski) poszerzało swą wiedzę z zakresu trzech przedmiotów marketingowych na poznańskiej Akademii Ekonomicznej. Istotnym rezultatem współpracy wymienionych wyżej dwóch uczelni było utworzenie, w roku akademickim 1996/1997 w Politechnice, nowej specjalności „Marketing przemysłowy” na studiach dziennych magisterskich na kierunku „Zarządzanie i Marketing”. Dla specjalności tej został opracowany w Instytucie oryginalny, autorski plan oraz program marketingowych studiów politechnicznych.

Ponadto, w 1994 roku Instytut Inżynierii Zarządzania z odpowiednim wyprzedzeniem, wynikającym z trybu obowiązującego w Uczelni, uruchomił prace nad powołaniem studiów dziennych inżynierskich na kierunku „Zarządzanie i Marketing”, prowadzonych w Gnieźnie. Osobą odpowiedzialną z ramienia Instytutu za to przedsięwzięcie był dr inż. Zbigniew Senger (a po jego nagłej śmierci – dr inż. Wacław Kawczyński). Na miejscu sprawy studenckie i administracyjne prowadziła Teresa Gruszczyńska (w latach 1994-1997), a później Arleta Jasińska. Studia te prowadzone były od roku akademickiego 1994/1995 aż do roku 2002. Nasi gnieźnieńscy słuchacze, po odbyciu trzyipółletnich studiów zawodowych byli przygotowani do profesjonalnego działania na styku klient-przedsiębiorstwo. Absolwent naszych zamiejscowych studiów pierwszego stopnia był inżynierem posiadającym wiedzę w zakresie funkcjonowania, wytwarzania i eksploatacji wyrobów przemysłowych, zasad, mechanizmów i warunków działania przedsiębiorstwa wytwórczego i wszystkich jego sfer funkcyjnych, rozumienia otoczenia przedsiębiorstwa i umie-

jętności kontaktowania się z nim. Był także gotów do pracy w służbach marketingu i sprzedaży oraz do pełnienia funkcji kierowniczych w przedsiębiorstwie, a także do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Trwałym dorobkiem dydaktycznym Instytutu Organizacji i Zarządzania jest wieloletnia współpraca z regionem kaliskim, zainicjowana (we współpracy z tamtejszym Oddziałem Naczelnej Organizacji Technicznej NOT) studiami podyplomowymi dla kadry kierowniczej przedsiębiorstw Kalisza, Ostrowa i Krotoszyna, jeszcze w czasach międzywydziałowej formacji dzisiejszego Instytutu Inżynierii Zarządzania. Przez dwie dekady poprzedniego stulecia Instytut nasz prowadził tam również uzupełniające studia magisterskie, a w ramach Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania, własny kierunek studiów menedżerskich w punkcie konsultacyjnym Politechniki Poznańskiej w Kaliszu.

Wybrane inicjatywy i dokonania Instytutu Inżynierii Zarządzania na przełomie stuleci (1984-2010)

Działalność Instytutu Organizacji i Zarządzania (a od roku 1992 Instytutu Inżynierii Zarządzania) na przełomie stuleci (a więc zarówno w obrębie Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania jaki i utworzonego w roku 2001 Wydziału Informatyki i Zarządzania) obejmowała następujące obszary:

- kształcenie wysoko kwalifikowanych specjalistów organizatorów dla przedsiębiorstw przemysłu elektromaszynowego,
- prowadzenie prac naukowo-badawczych, projektowanie z zakresu organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem produkcyjnym oraz ergonomii w ujęciu systemowym,
- współdziałanie ze stowarzyszeniami naukowo-technicznymi (Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierowania, Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich, Polskie Towarzystwo Ergonomiczne, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne) w propagowaniu postępowych metod rozwiązywania problemów organizacji i zarządzania oraz ergonomii,
- opieka nad studenckim ruchem naukowym organizacji i zarządzania przemysłem,
- świadczenie usług związanych z profilem Instytutu.

We wszystkich obszarach swej działalności Instytut kierował się zasadą kompleksowego podejścia w rozwiązywaniu problemów badawczych związanych z:

- działalnością przedsiębiorstwa przemysłu elektromaszynowego w aspekcie technicznym, technologicznym, ekonomiki, organizacji, warunków reformowanej gospodarki,
- kształtowaniem warunków pracy w systemach produkcyjnych w zakresie ich projektowania, eksploatacji, modernizacji.

W obrębie działalności naukowo-badawczej Instytut w Organizacji i Zarządzania koncentrował się wówczas na:

- organizacji procesów produkcyjnych w przemyśle elektromaszynowym (procesach podstawowych, pomocniczych z organizacją technicznego przygotowania produkcji),

- teorii organizacji produkcji,
- teorii zarządzania przedsiębiorstwami,
- organizacji procesu inwestycyjnego,
- organizacji i ekonomice przemysłu elektromaszynowego oraz formach postępu technicznego i organizacyjnego,
- teorii ergonomii, badaniami metod pracy i organizacją stanowisk roboczych.

Instytut (a teraz Wydział Inżynierii Zarządzania) posiada specjalistyczną bibliotekę, zawierającą blisko 20 tysięcy tomów. Jej znaczenie w procesie dydaktycznym i badaniach naukowych jest faktem powszechnie uznawanym. Zasoby naszej biblioteki obejmują literaturę fachową wydawnictw krajowych i zagranicznych z następującej problematyki: ekonomiki, organizacji produkcji i zarządzania, psychologii i socjologii pracy, organizacji procesów projektowania konstrukcji i technologii w przemyśle elektromaszynowym, ergonomii, informatyki, badań opera-

Biblioteka Wydziału Inżynierii Zarządzania

cyjnych. Od początku istnienia Instytutu gromadzone są roczniki profesjonalnych czasopism z problematyki organizacji i zarządzania oraz ergonomii.

Działalność dydaktyczna Instytutu Organizacji i Zarządzania w dwóch ostatnich dekadach XX wieku obejmowała w dalszym ciągu studia dzienne magister-

skie pięcioletnie na kierunku „Organizacja i Zarządzanie Przemysłem” ze specjalizacją „Organizacja procesów produkcyjnych” oraz wieczorowe, uzupełniające studia magisterskie dwuletnie na kierunku „Organizacja i Zarządzanie Przemysłem” bez specjalności. W roku akademickim 1986/1987 uruchomione zostały zaoczne studia magisterskie uzupełniające dwuletnie na tym samym kierunku.

Ponadto Instytut Organizacji i Zarządzania prowadził zajęcia dydaktyczne na wszystkich wydziałach Politechniki Poznańskiej z problematyki organizacji i zarządzania oraz ergonomii.

Absolwenci studiów kierunkowych (na Wydziale Budowy Maszyn przekształconym później w Wydział Budowy Maszyn i Zarządzania) wyspecjalizowani byli w problematyce związanej przede wszystkim z przemysłem elektromaszynowym. Tok studiów obejmował następujące bloki przedmiotowe:

1. przedmioty ogólne i społeczno-polityczne (wychowanie fizyczne, szkolenie obronne, języki obce, filozofia z socjologią, nauka o polityce, ekonomia polityczna, psychologia i socjologia pracy) – razem ok. 22% zajęć,
2. przedmioty podstawowe teoretyczne (matematyka, rachunek prawdopodobieństwa, badania operacyjne, fizyka) – razem ok. 12% zajęć,
3. przedmioty techniczno-organizatorskie (inżynieria przemysłowa):
 - przedmioty techniczne: maszynoznawstwo, materiałoznawstwo, mechanika z wytrzymałością, termodynamika, metrologia techniczna, elektrotechnika, podstawy automatyki, podstawy konstruowania maszyn, technologia maszyn,
 - przedmioty organizatorskie, w tym m.in. organizacja technicznego przygotowania produkcji, organizacja procesu podstawowego i sterowanie produkcją, organizacja pomocniczych procesów produkcyjnych, organizacja procesu inwestycyjnego, projektowanie komórki produkcyjnej, blok przedmiotów związanych ze sterowaniem ekonomicznym przedsiębiorstw, projektowanie systemów zarządzania, modelowanie w organizacji, metody numeryczne i programowanie elektronicznych maszyn cyfrowych, organizacja i projektowanie systemów informatycznych, ochrona środowiska, techniczno-organizatorskie przedmioty obieralne.

Na podkreślenie zasługuje wyraźna dominacja problematyki z zakresu inżynierii przemysłowej (razem ok. 66% zajęć) i wynikające stąd możliwości rozwiązywania przez absolwentów zagadnień technicznych i techniczno-organizatorskich.

Prowadzenie zajęć projektowych w oparciu o dane z praktyki, szeroki udział studentów w pracach studenckiego ruchu naukowego (w tym także organizacja obozów naukowych w zakładach przemysłowych), organizacja praktyk wakacyjnych

w przedsiębiorstwach oraz generalnie stosowana zasada aplikacyjności realizowanych prac dyplomowych – powodowało znaczne przybliżenie przedsiębiorstwa przemysłowego już w czasie studiów. Uwidoczniło się to w szybkiej adaptacji absolwenta po podjęciu pracy zawodowej.

Prace i seminaria dyplomowe powodowały dodatkowe, głębokie wyspecjalizowanie absolwentów w następujących kierunkach dyplomowania:

- organizacja technicznego przygotowania produkcji,
- projektowanie struktur produkcyjnych w zakładach budowy maszyn,
- organizacja sterowania przebiegiem produkcji w zakładach budowy maszyn,
- organizacja i sterowanie procesami pomocniczymi,
- ergonomia i organizacja stanowisk roboczych,
- projektowanie systemów zarządzania.

Absolwenci kierunku „Organizacja i Zarządzanie Przemysłem”, w odróżnieniu od podobnych kierunków prowadzonych na uczelniach ekonomicznych i uniwersytetach (zasilających kadre administracyjną), predestynowani byli do projektowania i obsługi procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach. Obiektem ich działalności były procesy, w których istotną rolę odgrywają układy człowiek-ma-

Wyjazdowe seminarium naukowe Instytutu w 1996 roku; od lewej stoją: Jerzy Marcinkowski, Leszek Pacholski, Małgorzata Sławińska, Jerzy Charytonowicz, Jan Jabłoński, Adam Górny; od lewej siedzą: Magdalena Wyrwicka, Aleksandra Kawecka-Endler, Maria Tarniowa-Bagieńska, Andrzej Szambelan, Jerzy Boszko

szyna i człowiek-zespół ludzki. Podstawowymi miejscami zatrudnienia absolwentów studiów prowadzonych przez Instytut były jednostki organizacyjne przedsiębiorstw (różnych stopni złożoności) realizujące wymienioną wyżej problematykę kierunków dyplomowania.

Oprócz tego przez cały czas zwiększała się liczba oferowanych studiów podyplomowych. I tak w ostatnich dwóch dekadach minionego wieku Instytut prowadził między innymi (kontynuowane zresztą później w odrębnych strukturach organizacyjnych samodzielnego Wydziału) studia podyplomowe w zakresie:

- Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem Przemysłowym,
- Ergonomii,
- Eksportu Budownictwa i Dostaw Inwestycyjnych (wspólnie z Wydziałem Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej),
- Doskonalenia Pedagogicznego Nauczycieli Akademickich,
- Pedagogicznego Kształcenia Zawodowego (dla studentów).

Kontynuowana w nowym stuleciu działalność naukowo-badawcza Instytutu Organizacji i Zarządzania w dwóch ostatnich dekadach ubiegłego wieku koncentrowała się na pięciu podstawowych tematach:

1. system ergonomicznej oceny i sterowania warunkami pracy w przedsiębiorstwie produkcyjnym – wykonawcami tematu byli pracownicy Zakładu Ergonomii i Organizacji Procesów Pracy,
2. badanie i kształtowanie metod i technik projektowania organizacji procesów produkcyjnych oraz systemów zarządzania w przemyśle – wykonawcami byli pracownicy Zakładu Podstaw Organizacji Produkcji i Zarządzania,
3. opracowanie podstaw naukowych norm i wymagań ergonomicznych – wykonawcami byli pracownicy Zakładu Ergonomii i Organizacji Procesów Pracy,
4. badanie i kształtowanie metod i technik organizacji rozwoju i obsługi produkcji – wykonawcami byli pracownicy Zakładu Organizacji i Rozwoju Obsługi Produkcji,
5. metody i techniki organizacji sterowania ekonomicznego – wykonawcami byli pracownicy Zakładu Organizacji Sterowania Ekonomicznego.

Wyżej wymienionym tematom podporządkowane zostały tak zwane badania własne związane z rozwojem naukowym młodej kadry oraz badania umowne, których dobór i realizację kształtowano i kształtuje się do dziś na zasadzie dbałości o spójność problematyki naukowych badań własnych z potrzebami gospodarki regionu.

Od roku 1980 Instytut uczestniczył m. in. w opracowaniu tematu „Ergonomiczne przesłanki zhumanizowanych form organizacji produkcji” stanowiącego

wycinek państwowego problemu międzyresortowego MR III.4 „Człowiek – Praca. Humanizacja Pracy”.

Promocja doktorska Leszka Pacholskiego

*Promocja doktorska
Magdaleny Rzeszotarskiej (Wyrwickiej)*

Promocja doktorska Łukasza Hadasia

biorstwa w 1985 roku zrealizowany został projekt rekonstrukcji jego struktury produkcyjnej. Stał się on podstawą do dalszej współpracy. W latach 1986–1987 opracowany został „Projekt systemu sterowania produkcją ze wspomaganie mikrokomputerowym w POM w Żukowie”. Pracami kierował doc. dr inż. Jerzy

W zakresie rozwoju kadr naukowych rezultaty ówczesnie (w latach 1984-2001) prowadzonych badań przez Instytut Organizacji i Zarządzania (i Instytut Inżynierii Zarządzania) obejmowały 39 prac doktorskich i 4 prace habilitacyjne. Większość tych prac (miedzy innymi 32 doktoraty) przeprowadzono na macierzystym Wydziale Budowy Maszyn (i późniejszym Wydziale Budowy Maszyn i Zarządzania). Sześć z nich zostało wyróżnionych za wysoki poziom naukowy.

W roku 1985 ówczesny zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania Instytutu Inżynierii Zarządzania nawiązał współpracę z Państwowym Ośrodkiem Maszynowym w Żukowie na Kaszubach. Mimo mylącej (sugerującej wyłącznie zadania remontowe) nazwy przedsiębiorstwo to było wówczas średniej wielkości fabryką budowy maszyn. Zajmowało się produkcją zespołów na rzecz Płockiej Fabryki Maszyn Żniwnych (ówczesny producent kombajnów do zbioru zbóż). Eksportowało również swe produkty (podzespoły i zespoły maszyn rolniczych) do Niemiec. Na rzecz tego przedsię-

Boszek, a głównymi projektantami byli dr inż. Zbigniew Senger i dr inż. Marek Fertsch. Praca została przekazana i przyjęta przez zleceniodawcę w czerwcu 1987 roku. Od września 1987 roku rozpoczęły się prace nad oprogramowaniem systemu. Głównymi autorami oprogramowania byli mgr inż. Ryszard Liska i mgr inż. Maciej Pawlak. Prace trwały do wiosny 1989 roku, kiedy to zakończony został proces wdrożenia systemu u zleceniodawcy. Powstałe w ten sposób oprogramowanie było pierwszym drugim lub trzecim (brak ścisłych danych nie pozwala na zweryfikowanie tej informacji) systemem klasy MRP II (według aktualnej nomenklatury – systemem klasy ERP) jaki opracowany został w Polsce. Po wdrożeniu system był za zgodą zleceniodawcy wykorzystywany w dydaktyce. Funkcjonował jako Laboratorium Komputerowego Wspomagania Sterowania Produkcji. Zastąpiony został przez pozyskany na początku XXI wieku system Axapta. Ten ostatni wykorzystywany jest w dydaktyce do dnia dzisiejszego.

Ryszard Liska i Józef Bancewicz w Laboratorium Komputerowym (zdjęcie z kwietnia 1990 roku)

Dorobek publikacyjny Instytutu Inżynierii Zarządzania pod koniec stulecia obejmował własną edycję czternastu Zeszytów Naukowych serii „Organizacja i Zarządzanie” oraz osiemnastu skryptów uczelnianych i trzech ogólnopolskich. Ponadto, pracownicy Instytutu uczestniczyli w licznych konferencjach naukowych, publikując ponad 120 referatów, w tym około 25 w ośrodkach zagranicznych.

Udział pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania w konferencji naukowej w Krynicy Zdroju w 2007 roku; na pierwszym planie: Stanisław Janik i Waldemar Prussak

Z przedstawionych wyżej pięciu tematów badań i wykonanych prac w ramach badań bezumownych i umownych ukształtowała się w Instytucie następująca specjalizacja naukowo-badawcza:

- 1) metody projektowania i organizacji struktur organizacyjnych przedsiębiorstw przemysłu elektromaszynowego,
Dotyczyły one kształtowania optymalnych struktur produkcyjnych. Opracowano zestaw parametrów charakteryzujących procesy i warunki wytwarzania, umożliwiające sprawne i skuteczne zarządzanie produkcją. Prowadzone były m.in. prace nad metodyką pomiaru poziomu organizacyjnego przedsiębiorstw, jako podstawy do oceny sprawności ich funkcjonowania. Dorobek ten stanowił istotny wkład w teorię nauk organizacji i zarządzania.
- 2) doskonalenie metod i technologii sterowania przebiegiem produkcji przy wykorzystaniu środków orgatechnicznych i elektronicznej techniki obliczeniowej (automatycznych urządzeń sterowania),
W teorii sterowania przebiegiem produkcji i projektowania systemów sterowania Instytut posiadał również znaczny dorobek, tworząc w tym zakresie własną szkołę. Dokonano opracowań systematycznych w zakresie metod i od-

mian sterowania przebiegiem produkcji w zakładach budowy maszyn. Prowadzone były prace nad zastosowaniem monitorów ekranowych do sterowania według operacji - rozdzielnictwa robót. Równolegle poważnie zaawansowane zostały też prace nad organizacją sterowania jakością produkcji.

- 3) organizacyjne oraz prawno-ekonomiczne problemy inwestycji ze szczególnym uwzględnieniem eksportu budownictwa,

W ramach tego zagadnienia zostały opracowane prawno-organizacyjne podstawy kooperacji produkcyjnej. Opracowano także węzłowe problemy eksportu budownictwa zarówno prawno-organizacyjne, jak i handlowe. W zakresie inwestycji krajowych rozwijane były badania nad prawno-organizacyjnymi aspektami kontroli jakości w produkcji. Prowadzone były też badania porównawcze w zakresie inwestycji krajowych, zagranicznych oraz eksportu wewnętrznego.

- 4) wybrane zagadnienia z zakresu ekonomiki przemysłu elektromaszynowego,
W tym zakresie prowadzone były badania nad ekonomiczną efektywnością inwestycji w nowych oraz czynnych zakładach przemysłowych, jak również innowacji techniczno-organizacyjnych. Prowadzone były prace w dziedzinie organizacji rozruchu jednostek produkcyjnych i przyspieszonego dochodzenia do projektowanej zdolności produkcyjnej. Przedmiotem badań była również problematyka postępu technicznego i organizacyjnego i jego konsekwencji w dziedzinie zatrudnienia i zmian struktury zawodowej w przemyśle oraz metody szacowania siły roboczej w skali regionalnej.

- 5) metodologiczne problemy ergonomii w ujęciu systemowym.

Prowadzone były badania w zakresie teorii ergonomii oraz ergonomiczne badania stosowane. Prace teoretyczne obejmowały następujące kierunki: kompleksowe, interdyscyplinarne ujęcie metodologii ergonomicznej w przemyśle, określenie i formalizacja przedmiotu badań ergonomii w ujęciu systemowym, metodyka analizy i projektowania ergonomicznego w ujęciu technicznym, psychologiczne i fizjologiczne kryteria oceny warunków pracy w zastosowaniu do kompleksowych rozwiązań ergonomicznych.

Głównymi nurtami ciągłej działalności naukowo-badawczej Instytutu Inżynierii Zarządzania w latach 90. ubiegłego wieku oraz na początku nowego stulecia, była problematyka z obszarów: organizacja i zarządzanie, organizacja i sterowanie produkcją, ergonomia, psychologia i socjologia pracy, ekonomia i teoria gospodarowania w wybranych dziedzinach gospodarki, filozofia, organizatorskie zastosowanie informatyki, kwalitologia, prawo gospodarcze, prawo pracy. Wymieniona wyżej problematyka badawcza była realizowana w pięciu (a od 1996

roku już w sześciu) Zakładach Instytutu. Do istotniejszych zagadnień badawczych realizowanych w Instytucie należy zaliczyć:

- badania i kształtowanie organizacji systemów zarządzania,
- badanie i doskonalenie projektowania struktur organizacyjnych systemów produkcyjnych,
- organizowanie działalności marketingowej w zakresie zapewnienia jakości w przedsiębiorstwach budowy maszyn,
- badanie i doskonalenie metod projektowania ergonomicznego systemów produkcyjnych,
- metody badania i diagnozowania warunków pracy,
- metody ergonomicznej oceny stanowisk pracy i systemów wytwórczych,
- badanie kryzysu mieszkaniowego i metody jego przezwyciężenia,
- badanie wybranych elementów mechanizmu rynkowego w polskiej gospodarce,
- organizatorskie zastosowanie informatyki w organizacji produkcji i zarządzania,
- badanie warunków współpracy gospodarczej i inwestowania w regionie transgranicznym Środkowe Nadodrze,
- metodologia kształtowania poziomu jakości pracy i wyrobów w przemyśle maszynowym w świetle EN i norm ISO,
- badanie wybranych czynników kulturowych i ich wpływu na rozwój techniki,
- badanie wybranych aspektów przekształceń systemowych w Polsce i ich wpływu na system wartości.

Wymieniona powyżej problematyka badawcza Instytutu realizowana była w ramach działalności statutowej i w badaniach własnych. Uzyskane efekty poznawcze i użyteczne w poprzednich latach pozwoliły w pierwszej połowie 1995 roku wystąpić z trzema wnioskami do KBN na tzw. granty. Decyzją Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych, Politechnice Poznańskiej przyznany został między innymi grant indywidualny dla dr inż. Jerzego Mazurczaka na lata 1994-1995 i dla dr inż. Aleksandry Kaweckiej-Endler na lata 1996-1998.

W ramach preferowanych badań własnych Instytut przez szereg lat prowadził także tak zwany Duży Program Badawczy PP pod nazwą: „Inżynieria jakości stimulatorem postępu w budowie i eksploatacji maszyn”, w ramach którego prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski (jako kierownik programu na Wydziale Budowy Maszyn i Zarządzania) koordynował pracę trzech zespołów badawczych: dr inż. Ryszarda Wieczorka, dr hab. inż. Władysława Mantury i dr. hab. inż. Adama Hamrola. Należy podkreślić, że dr inż. Ryszard Wieczorek, jako uczeń i wychowanek, był

kontynuatorem wcześniejszych dokonań naukowych i wdrożeniowych autorstwa prof. zw. dr h. c. mgr inż. Teobalda Olejnika w zakresie przemysłowych aplikacji systemów projakościowych, a pozostali dwaj współwykonawcy wyodrębnionych podtematów tego Programu Badawczego PP kilka lat później uzyskali tytuły naukowe profesora na podstawie dorobku w zakresie problematyki projakościowej.

Prowadzone badania naukowe były podstawą do organizowania przez Instytut krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych oraz licznych publikacji w kraju i zagranicą, na których prezentowano rezultaty uzyskane przez pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania.

W 1993 roku Politechnika Poznańska przystąpiła do Fundacji Polska REFA, z którą we wrześniu 1995 roku współorganizowano Międzynarodową Konferen-

cję Naukową na temat: „Rynek – Ryzyko – Sukces w działalności przemysłowej”. Sekretarzem naukowym tej konferencji była dr inż. Magdalena Wyrwicka. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele jedenastu krajów, a wygłoszone zostały 44 referaty.

Od 1997 roku realizowany był projekt celowy dla Stoczni Szczecińskiej Porta Holding S.A. W ramach współpracy z tym Holdingiem, w 1998 roku zorganizowano ogólnopolską naukową konferencję nt. „Od ISO do TQM”, której materiały – obejmujące 22 referaty – opublikowano w Zeszytach Naukowych Politechniki Poznańskiej Nr 22, seria „Organizacja i Zarządzanie”. Uwzględniając konkretne propozycje usprawniające realizację (unikalnych na tamte czasy) przedsięwzięć aplikacyjnych dotyczących *Total Quality Management*, w drugim etapie powołano na początku 1998 roku następujące zespoły problemowe do opracowania: modeli TQM dla warunków Stoczni, metod przygotowania Holdingu do implementacji TQM, modelu Centrum Badawczo-Szkoleniowego TQM, kryteriów oceny praktycznej skuteczności TQM, systemu oceny i motywacji pracowników i kadry kie-

*Międzynarodowa Konferencja Naukowa
„Rynek – Ryzyko – Sukces w działalności przemysłowej”
w 1995 roku*

rowniczej Holdingu oraz zarządzania wybranymi procesami w przedsiębiorstwie istotnymi dla skuteczności implementacji filozofii TQM.

W roku 1998 prowadzono także prace realizacyjne w zakresie projektu badawczego pt. „Metodyka ergonomicznych ocen stanowisk roboczych w przedsiębior-

Spotkanie opłatkowe pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania w 1997 roku; od lewej: Mariusz Branowski, Ryszard Danecki, Jan Jabłoński, Józef Bancewicz, Leszek Pacholski., Marek Fertsch, Edward Niesyty, Barbara Krupińska i Elżbieta Sobkowiak

stwach przemysłowych” (grant Komitetu Badań Naukowych). Kierownikiem projektu był dr inż. Wiesław Grzybowski. Przeprowadzone prace obejmowały analizę i wybór rodzajów działalności przemysłowej według Europejskiej Klasyfikacji Działalności. Przetestowano opracowaną szczegółową metodykę ergonomicznych ocen stanowisk roboczych, wyznaczanie charakterystycznych

wartości agregowanych wskaźników uciążliwości pracy w ramach wytypowanych działalności. Zbadano też za pomocą operatora matematycznego siły związku między kryteriami charakteryzującymi uciążliwość pracy w obrębie badanych działalności a reprezentatywnymi dla nich wartościami zagregowanych wskaźników uciążliwości pracy i wyznaczono za pomocą aparatu matematycznego wartości reprezentatywnych kryteriów, charakteryzujących uciążliwość pracy dla wytypowanych działalności.

Szczególną rolę w obrębie inicjatyw i dokonań Instytutu na przełomie stuleci należy przypisać kwestii rozwoju infrastruktury informatycznej w dydaktyce i badaniach naukowych. W roku 1982 w Instytucie zainstalowany został terminal (DZM), przeznaczony do wykonywania obliczeń symulacyjnych, symulatora CIBU, (opracowanego i wdrożonego przez dr inż. Andrzeja Boruckiego na znajdującej się w budynku rektoratu uczelni Odrze 1305) pod systemem operacyjnym Gorge 3. Datę tę uznać należy za początek funkcjonowania w Instytucie obecnego Laboratorium Zastosowań Informatyki w Zarządzaniu. W roku następnym z inicjatywy doc. dr hab. Jędrzeja Słonińskiego i dr inż. Andrzeja Boruckiego sprowadzono do Instytutu Organizacji i Zarządzania mikrokomputer MERA305. Pełne uruchomienie komputera i opracowanie pierwszych programów na potrzeby prac

badawczych powierzono mgr inż. Ryszardowi Lisce. Kolejno, dokonano zakupu pierwszego minikomputera Sincler i przystosowano go do wykorzystania w obliczeniach naukowych. W latach 1984-1988 poszerzono infrastrukturę informatyczną Instytutu o dalsze mikro komputery typu Amstrad. Rozpoczęto także i pierwsze eksperymenty z tworzeniem sieci umożliwiającej symultaniczną kontrolę ekranów stacji roboczych przez prowadzącego zajęcia dydaktyczne. W roku 1988 – z inicjatywy dr inż. Andrzeja Boruckiego i prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego – zostało formalnie powołane Laboratorium Zastosowań Informatyki w Zarządzaniu przeznaczone do celów dydaktycznych. Dr inż. Andrzej Borucki został kierownikiem tego laboratorium. Do programów studiów wprowadzono wówczas nowe przedmioty związane z nauką języków programowania Basic i dBase 3+. W tym samym roku został wdrożony w Instytucie pakiet oprogramowania wykorzystywanego na zajęciach dydaktycznych z zakresu badań operacyjnych i symulacji cyfrowej (pakiet LINDO). Z początkiem lat 90. XX wieku Laboratorium Zastosowań Informatyki w Zarządzaniu dysponuje już zestawem nowoczesnych minikomputerów przeznaczonych do prowadzenia zajęć dydaktycznych z całą grupą laboratoryjną i projektową. Instytut realizuje dogłębną reformę programów nauczania pod kątem wprowadzenia przedmiotów z zakresu projektowania baz danych i informatycznych systemów zarządzania. W roku 1993 kierownictwo

*Otwarcie Laboratorium SOCILAPP w październiku 2012 roku;
na pierwszym planie: Janusz Napierała, Stefan Trzcieliński i Marek Fertsch*

Instytutu podjęło następujące przedsięwzięcia: modernizację infrastruktury ułatwiającej prowadzenie i kontrolę zajęć dydaktycznych (zainstalowanie oprogramowania sieciowego OA-link, a następnie oprogramowania sieciowego Nowell), wprowadzenie do programów nauczania na pierwszym roku studiów pakietu oprogramowania obejmującego edytory tekstu i arkusze kalkulacyjne. Wprowadzono też zasady opracowywania realizowanych przez studentów projektów w postaci elektronicznej i przeprowadzania w laboratorium kursów z zakresu wykorzystania komputerów dla pracowników dydaktycznych i administracyjnych Instytutu. Dwa lata później we współpracy z I.U.T. Bethune we Francji, w ramach projektu TEMPUS, utworzono i wyposażono drugie laboratorium informatyczne, przeznaczone do obsługi dydaktycznej. Umożliwiło to kolejną modernizację programów nauczania w kierunku poszerzenia liczby przedmiotów wykorzystujących zasoby laboratorium. W roku 1997 – w ramach projektu TEMPUS – powstało kolejne, trzecie, laboratorium informatyczne przeznaczone do zajęć projektowych z zakresu projektowania baz danych i informatycznych systemów zarządzania. Wdrożony zostaje także zestaw pakietów do nauki języka angielskiego. Kolejny rok to modernizacja infrastruktury informatycznej Instytutu, w wyniku której dokonany zostaje podział mocy obliczeniowej Laboratorium na strefę obsługi dydaktyki i sieć pracowniczą. Dalsze, znaczące rozszerzenie liczby zajęć dydaktycznych wykorzystujących możliwości laboratoriów informatycznych oraz integracja obsługi dydaktycznej przed-

Laboratorium Komputerowe; od lewej: Jakub Borucki i Joanna Oleśków-Szłapka

miotów realizowanych w laboratoriach informatycznych przypadła na rok akademicki 2005/2006. W latach 2010-2012 istotnie poszerzona została infrastruktura informatyczna Wydziału Inżynierii Zarządzania o laboratoria dedykowane do obsługi nowych kierunków studiów „Logistyka” i „Inżynieria Bezpieczeństwa”.

W połowie lat 90. XX wieku Instytut Inżynierii Zarządzania, w poszukiwaniu środków na unowocześnienie bazy dydaktycznej, podjął próbę nawiązania współpracy z międzynarodowym programem TEMPUS PHARE. Został on zapoczątkowany w Instytucie Inżynierii Zarządzania w 1995 roku. Koordynatorem programu z ramienia Instytutu był początkowo prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski. Ewidentny, późniejszy sukces tego programu jest jednak zasługą dr hab. inż. Stefana Trzcielińskiego i współpracujących z nim dr inż. Joanny Kałowskiej i dr Hanny Włodarkiewicz-Klimek. Celem programu było utworzenie nowego kierunku studiów zawodowych o specjalności techniczno-handlowej na kierunku „Zarządzanie i Marketing”. Pierwszy nabór na nowy kierunek studiów został uruchomiony w październiku 1996 roku. Przyjęto wówczas 30 studentów. Program realizowany był od października 1995 roku do czerwca 1998 roku. Opiekę nad studiami sprawowała Joanna Kałowska. Studenci uczestniczyli w wymianie, której celem była realizacja 12-tygodniowego programu praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach zagranicznych. Głównym partnerem i inicjatorem programu był francuski I.U.T de Bethune – University d’Artois (prof. Jacques Lessenne oraz prof. Jean-Claude Andrique). Ponadto instytucjami partnerskimi w projekcie były: Univeristy of Lancaster, Wielka Brytania (profesorowie: Martin Widden i Andy Shaw), Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Holandia (profesorowie: Klaas van der Werf i Han van Dulken), Ylivieska Institute of Technology, Finlandia (profesor Juha Huuromonen), University Catalonia de Barcelona, Hiszpania (profesor Maria Clara Torrens).

W ramach projektu wyposażono, między innymi w komputery dwie sale laboratoryjne (łącznie 30 stanowisk). Ponadto zakupiono zestawy multimedialne do nauki języka angielskiego, a także sprzęt multimedialny wspomagający realizację zajęć dydaktycznych: projektory, wizualizer, tablicę samokopiującą, ekrany, kserokopiarkę.

Kontynuacją współpracy międzynarodowej Instytutu Inżynierii Zarządzania (zapoczątkowanej w ramach wspomnianego wyżej programu TEMPUS PHARE) jest szeroko rozwinięta nasza kooperacja z siecią uniwersytetów partnerskich. Obecnie (w 2015 roku) Wydział Inżynierii Zarządzania ma podpisanych ponad 40 umów bilateralnych z różnymi wiodącymi ośrodkami partnerskimi w Europie.

Do największych sukcesów wynikających z bogatego doświadczenia międzynarodowego, należy zaliczyć uruchomienie na kierunku „Zarządzanie” (obecnie „Inżynieria Zarządzania”) studiów w języku angielskim. W roku 2009 z inicjaty-

wy prof. dr hab. inż. Stefana Trzcielińskiego oraz dr Hanny Włodarkiewicz-Klimek i dr inż. Joanny Kałkowskiej powstała specjalność „Corporate Management” na drugim stopniu kształcenia, zaś w roku 2012 utworzono kierunek „Engineering with Commerce” dla studentów pierwszego stopnia. Kierunki studiów prowadzone w języku angielskim mają charakter prestiżowy i wpisują się w politykę internacjonalizacji zarówno Wydziału Inżynierii Zarządzania, jak również Politechniki Poznańskiej.

Program TEMPUS przyczynił się również bezpośrednio do umiędzynarodowienia naszej kadry naukowo-dydaktycznej. Wielu pracowników Wydziału Inżynierii Zarządzania do dziś prowadzi zajęcia i badania naukowe w licznych naukowych ośrodkach partnerskich. Trzech zagranicznych profesorów wizytujących jest w chwili obecnej (w 2015 roku) członkami Rady Wydziału Inżynierii Zarządzania, wchodzi w skład osobowy dwóch naszych Katedr i prowadzi regularne zajęcia dydaktyczne ze studentami.

Warsztaty z Zarządzania Strategicznego wiosną 2015 roku

W 1998 roku – z inicjatywy dr hab. inż. Stefana Trzcielińskiego – odbyły się pierwsze Międzynarodowe Warsztaty z Zarządzania Strategicznego (*International Workshop on Strategie*). Corocznie – nieprzerwanie od 18 lat – w warsztatach, których obecnie głównym organizatorem jest Katedra Za-

rzadzania i Systemów Informatycznych, uczestniczy około 70 studentów (miedzy innymi z Finlandii, Rosji, Francji, Niemiec, Węgier, Turcji, Hiszpanii, Portugalii, i Polski). Podczas tygodniowych warsztatów studenci pracują w międzynarodowych grupach, w których przygotowują rozwiązania dla studiów przypadku, posługując się metodami wykorzystywanymi w zarządzaniu strategicznym. Następnie efekty ich wspólnej pracy prezentowane są na forum i omawiane przez polskich i zagranicznych profesorów, którzy przygotowali zadania dla studentów. Równolegle z zajęciami warsztatowymi odbywają się *Intensive Courses* (zajęcia prowadzone przez wykładowców z zagranicy wyłącznie dla polskich studentów studiujących na Wydziale Inżynierii Zarządzania). Oba wydarzenia stanowią tło zarówno do wymiany doświadczeń naukowych, jak i nawiązywania nowych przyjaźni.

Pracownicy Instytutu uczestniczyli także w całym szeregu innych, niż wspomniany wyżej TEMPUS, programów międzynarodowych. W listopadzie 1994 roku zainicjowany został przez prof. Marie-Theres Albert z BTU Cottbus francusko-niemiecko-polski program badawczy z udziałem studentów. W latach 1995-1998 wspólnie z Branderburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy) i Uniwersytetem Paris 2 (Francja) prowadzony był eksperymentalny program naukowo-badawczy dotyczący umiejętności i kompetencji niezbędnych dla przyszłych inżynierów w warunkach współpracy międzynarodowej i interkulturowej. Celem eksperymentu było wypracowanie form przezwycięzania barier kulturowych w pracy inżynierów. Miał on umożliwić dokonanie zmian w kształceniu studentów nauk technicznych tak, by umieli rozwiązywać problemy generowane w międzynarodowych zespołach. Program finansowany był przez DFJW (Niemiecko-Francuska Współpraca Młodzieży) oraz DPJW (Niemiecko-Polska Współpraca Młodzieży). Koordynatorami ze strony polskiej z Instytutu Inżynierii Zarządzania byli: dr Edward Niesyty, dr Waldemar Prussak oraz dr inż. Magdalena Wyrwicka.

Kolejnym projektem międzynarodowym (realizowanym w latach 1995-1997) był CEEPUS. W jego ramach prowadzono prace nad koordynacją sieci stworzonej z Wirtschaftsuniversität Wien (Austria) i Uniwersytetem w Mariborze (Słowenia). W celu intensyfikacji współpracy czterech pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania i czterech studentów kierunku „Zarządzanie i Marketing” przebywało w Wiedniu i Mariborze z miesięczną wizytą na tamtejszych uczelniach, a później Politechnika Poznańska gościła studentów z Austrii i Słowenii.

We współpracy z Universität Gesamthochschule Kassel (Niemcy) w 1998 roku realizowano temat: „Humanizacyjne aspekty wdrażania systemu zapewnienia jakości i ochrony środowiska w praktyce”. Koordynatorem tematu ze strony Instytutu była dr inż. Aleksandra Kawecka-Endler. Celem podjętych prac były m. in.: opis i analiza wybranych przedsiębiorstw, które wdrożyły TQM oraz normy związane z ochroną środowiska, analiza i weryfikacja indywidualnych doświadczeń badanych przedsiębiorstw, związanych z wdrażaniem TQM oraz norm ochrony środowiska, próba określenia zbioru najważniejszych czynników, warunkujących skuteczność wdrażania TQM, określenie hierarchii ważności czynników, niezbędnych do uwzględnienia przy wdrażaniu TQM oraz norm ochrony środowiska dla rzeczywistych warunków techniczno-organizacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw.

W ramach programu Leonardo da Vinci realizowano „Projekt programu multimedialnego do nauki fachowego języka obcego dla inżynierów środowiska i techników procesu”. Projekt realizowany był od grudnia 1996 roku do czerwca 2000 roku. Partnerami Instytutu Inżynierii Zarządzania były uczelnie: BTU Cottbus (Niemcy),

Uniwersytet La Laguna (Hiszpania), Uniwersytet UMIST-Manchester (Wielka Brytania). W roku 1998 został opracowany prototyp programu w języku niemieckim, hiszpańskim, angielskim i polskim. Trwały też prace nad rozwojem prototypu w wersji komercyjnej. Koordynatorem programu z ramienia Instytutu Inżynierii Zarządzania był dr Waldemar Prussak.

Od października 2009 roku do grudnia 2011 roku w Instytucie (a później na Wydziale) Inżynierii Zarządzania realizowano badania dotyczące proinnowacyjnego rozwoju naszego regionu w ramach Projektu Foresight „Sieci Gospodarcze Wielkopolski – scenariusze transformacji wiedzy wspierające innowacyjną gospodarkę. Przedmiotem projektu było opracowanie scenariuszy transformacji wiedzy o produktach, technologiach i nowych koncepcjach zarządzania z per-

Kierownik Projektu Foresight, dr hab. inż. Magdalena Wyrwicka, prof. nadzw., odbiera nagrodę podczas XX Forum Ekonomicznego w Krynicy w 2010 roku

spektywą roku 2030. Projekt adresowany był do społeczności Wielkopolski i miał wspierać innowacyjność regionu. W efekcie opracowano nie tylko scenariusze transformacji wiedzy w sieciach gospodarczych, ale i rekomendacje dla władz Wielkopolski. Projekt współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Kierownikiem projektu była dr hab. inż. Magda-

lena Wyrwicka, a badania realizowane były w ramach trzech pól badawczych:

1. Potencjalne sieci gospodarcze i społeczno-gospodarcze w regionie, typy relacji z ukierunkowaniem na transformację innowacji (kierownik: dr inż. Paulina Golińska),
2. Dyfuzja innowacji w sieciach przedsiębiorstw (innowacje produktowe, procesowe, technologiczne, systemowe), procesy, struktury, formalizacja, uwarunkowania poprawiające zdolność do wprowadzania innowacji (kierownik: dr inż. Arkadiusz Borowiec),
3. Instytucje generujące wiedzę, odpowiedzialne za transformację – wykorzystanie potencjału Wielkopolski dla wzrostu konkurencyjności gospodarki oraz rozwoju podmiotów tworzących sieci gospodarcze (kierownik: dr inż. Agnieszka Grzelczak).

We wrześniu 2010 roku podczas Forum Innowacji XX Forum Ekonomicznego Projekt Foresight wyróżniono w ramach konkursu Business Innovation Award Projekt Foresight jako najlepszy projekt innowacyjny.

Dobrą ogólnopolską i międzynarodową renomę miały i mają do dziś zainicjowane w roku 1984 przez prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego i jego współpracowników (głównie dr Jerzego S. Marcinkowskiego) początkowo Ogólnopolskie, a później Międzynarodowe Seminarium Wykładowców Ergonomii. Seminarium te pozwoliły Instytutowi Inżynierii Zarządzania zdobyć wiodącą (w skali kraju oraz

Uczestnicy Międzynarodowego Seminarium Wykładowców Ergonomii w 2014 roku

uznawaną poza jego granicami) pozycję profesjonalną w zakresie problematyki ergonomicznej i dyscyplin pochodnych. Na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku duży nacisk kładziono na rozwój i integrację kadr związanych z ergonomią. W kolejnych latach przyjęto formułę Seminariów Międzynarodowych, zapraszając gości z zagranicy. Wiązało się to z wprowadzeniem języka angielskiego jako drugiego języka Seminarium i początkowo koniecznością tłumaczenia symultanicznego wystąpień. Semina odbywały się w różnych miejscach wokół Poznania, za wyjątkiem XV Jubileuszowego Seminarium we Wrocławiu, na którym spotkali się szczególnie licznie reprezentowani przedstawiciele środowisk ergonomicznych z różnych krajów. Semina dotyczyły kierunków działalności ergonomicznej na świecie oraz dorobku różnych ośrodków polskich i zagranicznych w tym zakresie. Zajmowano się też perspektywami nauczania ergonomii i bezpieczeństwa pracy w polskich uczelniach wyższych. Wracano również po latach do środków i pomocy dydaktycznych, które unowocześniły się dzięki rozwojowi oprogramowania komputerowego. Problematykę kształcenia kadr dla ergonomii i bezpieczeństwa pracy w szkołach wyższych rozszerzono na kadry niezbędne do kształcenia na poziomie szkół średnich i kursów. Od 2002 roku Międzynarodowe Semina Wykładowców Ergonomii odbywały się w większości poza Wielkopolską. Semina te poza poruszonymi wcześniej zagadnieniami skupiły się na ocenie ryzyka zawo-

*Uczestnicy Konferencji
„Oszczędność i Efektywność”
w 2011 roku*

dowego, jakości warunków pracy, wyzwaniach współczesnej ergonomii, wyzwaniach społeczeństwa informatycznego, dobrostanie pracowników, wpływie kryzysów na stosowanie zasad ergonomii oraz systemach wytwórczych. Po roku 2009 – na wniosek uczestników jubileuszowego XXV Międzynarodowego Seminarium Wykładowców Ergonomii w Rydzynie – próbowano rozszerzyć zakres poruszanych zagadnień, ale nadal problemy edukacji ergonomicznej dominują podczas obrad.

Do tej pory odbyło się łącznie 27 Seminariów Ergonomii. Dorobkiem Seminariów Ergonomii są publikacje w języku polskim i angielskim. Dominują w nich pozycje książkowe w ilości około czterdziestu. Kilukrotnie materiały wydano też dodatkowo na

plytach CD. Początkowo wydawcą był Instytut Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej, a następnie Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej. Przy czym w pierwszych latach były to wydania przygotowane na powielaczu, a od lat 90., wydania drukarskie opatrzone numerem ISBN. Od wielu lat są to publikacje recenzowane wydawane w formie monograficznej.

Konferencja Naukowa „Oszczędność i Efektywność – współczesne rozwiązania w logistyce i produkcji” (OiE) jest coroczną, organizowaną od 2006 roku, konferencją naukową Katedry Zarządzania Produkcją i Logistyki. Przewodniczącym Rady Naukowej jest prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, vice przewodniczącym dr hab. inż. Marek Fertsch prof. nadzw. Koordynatorką konferencji jest dr inż. Katarzyna Grzybowska. Rada naukowa konferencji to międzynarodowy zespół, w skład którego wchodzi naukowcy z szesnastu krajów. Konferencja ma na celu integrowanie środowiska akademickiego oraz propagowanie nowych rozwiązań i koncepcji. W czasach postępującej integracji logistyki i nowoczesnej produkcji, wzbogacanie ich o nowe rozwiązania i koncepcje zyskuje na znaczeniu. Problematyka zarządzania logistyką i produkcją rozpatrywana w trakcie obrad w trakcie konferencji OiE jest rozpatrywana na różnych szczeblach szczegółowości: od najwyższego szczebla ogólności – strategii i koncepcji, po szczegółowe metody

Członkowie Koła Naukowego Ergonomii z opiekunem dr inż. Grzegorzem Dahlke

i techniki oraz przypadki praktyczne. Zadaniem zaś badaczy i menedżerów jest ciągle szukanie odpowiedzi na pytanie: jak radzić sobie z bieżącymi problemami, pojawiającymi się na poziomie operacyjnym i strategicznym. Efektem spotkań naukowych OiE jest kilkuset publikacji naukowych autorów reprezentujących różne ośrodki naukowe, które ukazały się w recenzowanych monografiach naukowych oraz w czasopismach naukowym: Logistyka, Gospodarka Materiałowa i Logistyka, Research in Logistics & Production, Logistyka i Transport, LogForum.

Opisując pozauczelniane osiągnięcia Instytutu Organizacji i Zarządzania warto również odnotować aktywną działalność studentów. Studencki ruch naukowy organizacji i zarządzania ma swoją długoletnią tradycję, sięgającą niemal początków tej nauki. Już w latach 20. XX wieku działało Koło Naukowej Organizacji Studentów Politechniki Warszawskiej, nad którym opiekę roztaczał współtwórca tej dziedziny wiedzy prof. Karol Adamiecki. Po II wojnie światowej szczególnie intensywny rozwój tego ruchu można zauważyć od początku lat 70. minionego wieku – istnieje wtedy już kilkanaście Kół Naukowych, w których działa kilkuset studentów.

W sytuacji wyraźnych potrzeb integracyjnych tego środowiska, z inicjatywy Koła Naukowego Organizatorów Produkcji działającego przy Instytucie Organizacji i Zarządzania Politechniki Poznańskiej, w grudniu 1974 roku powstał w Poznaniu Komitet Koordynacyjny Studenckich Kół Naukowych Organizacji i Zarządzania. Komitet powołany został w celu współdziałania studenckiego ruchu naukowego organizacji i zarządzania w Polsce i, z założenia, zrzeszał wszystkie Studenckie Koła Naukowe o tym profilu, działając przy różnych typach uczelni (technicznych, ekonomicznych, uniwersytetach). Największy zasięg działania Komitetu przypadł na rok 1980 (23 koła). Po okresie stanu wojennego w Komitecie wznowiło swoją działalność 19 kół. Główne formy współpracy Komitetu Koordynacyjnego przejawiały się w cyklicznie organizowanych przez Komitet konferencjach, seminariach, kompleksowych obozach naukowych o zasięgu krajowym realizowanych w przedsiębiorstwach przemysłowych. Pracą Komitetu kierowało Prezydium, którego skład i siedziba wybierane były cyklicznie co dwa lata. Przez wiele lat siedzibą prezydium było Studenckie Koło Naukowe Organizatorów Produkcji Politechniki Poznańskiej. Przewodniczącym Komitetu oraz członkami Prezydium byli studenci. Opiekę merytoryczną nad pracą Komitetu pełnił Kurator Naukowy, którym był samodzielny pracownik nauki wybierany przez studentów na kadencję dwuletnią. Od początku istnienia Komitetu funkcję tę przez wiele lat pełnił doc. dr inż. Jerzy Boszko.

Dobre tradycje Komitetu Koordynacyjnego Studenckich Kół Naukowych Organizacji i Zarządzania były kontynuowane w latach 90. XX wieku i są podtrzymywane do dziś (w 2015 roku) przez kolejne roczniki naszych studentów. Jednym

Plakat pierwszej edycji Targów Pracy, widok stoiska

z przykładów takiej kontynuacji jest organizacja Targów Pracy w Politechnice Poznańskiej, które są jednym z największych przedsięwzięć tego typu na rynku pracy i wśród poznańskiej społeczności akademickiej. Pierwsza edycja Targów Pracy odbyła się w październiku 1996 roku. Głównymi organizatorami byli studenci kierunku Zarządzanie i Marketing: Maciej Szafrński i Mariusz Królak, członkowie Stowarzyszenia Centrum Promocji Inżynierów działającego w ramach Koła Na-

Uczestnicy Forum Logistyki w 2015 roku

Logo Forum

ukowego MANAGER przy Instytucie Inżynierii Zarządzania. W Targach wzięły udział 34 firmy, które oferowały pracę dla studentów i absolwentów oraz interesujące praktyki zawodowe. Targi odwiedziło wówczas około 3,5 tys. studentów i absolwentów, co świadczy o dużym zainteresowaniu środowiska. Obok Targów odbywały się imprezy towarzyszące, które miały na celu przygotowanie studentów i absolwentów do aktywnego poszukiwania pracy. Od tego czasu corocznie niezmiennie (w 2014 roku miała miejsce już XIX edycja Targów Pracy) podczas dwóch dni targowych prezentuje się kilkadziesiąt firm z różnych branż, m.in. motoryzacyjnej, informatycznej, budowlanej, automatycznej, telekomunikacyjnej, finansowej oraz wielu innych. Tak szeroki wachlarz pozwala każdemu studentowi na wybranie najbardziej dogodnej firmy, w której będzie mógł rozwijać się i swoje umiejętności podczas praktyk, stażu lub też w przyszłym miejscu pracy.

Kolejną inicjatywą studencką jest Poznańskie Forum Logistyczne. Jest to jedna z najbardziej prestiżowych polskich studenckich konferencji logistycznych. Wydarzenie organizowane jest cyklicznie co roku przez członków Koła Naukowego „Logistyka”, działającego na Wydziale Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej. Historia konferencji liczy dziesięć lat. Początki forum sięgają roku 2006, kiedy po raz pierwszy w ramach współpracy studentów Koła Naukowego „Logistyka” oraz reprezentantów Wyższej Szkoły Logistyki przygotowano Międzyuczelniane Forum Młodych Logistyków. Po pięciu latach współpracy konferencja

VI Gala logistyki w 2015 roku; na pierwszym planie: Edmund Pawłowski i Paweł Pawlewski

zmieniła swój format i studenci Politechniki Poznańskiej od roku 2011 organizują samodzielnie Poznańskie Forum Logistyczne (PFL). Poznańskie Forum Logistyczne to wydarzenie umożliwiające spotkanie świata nauki, biznesu oraz studentów, dzięki czemu teoria zostaje skonfrontowana z praktyką. Ideą przewodnią konferencji jest przybliżenie najnowszych trendów pojawiających się w gospodarce światowej w obszarach ściśle związanych z logistyką. PFL jest okazją do prezentacji firm z branży logistycznej oraz rozwiązań przez nie stosowanych, ale przede wszystkim jest miejscem, w którym studenci z całej Polski mają okazję do zaprezentowania swoich referatów szerokiemu gronu słuchaczy oraz podjęcia merytorycznej dyskusji w danej tematyce.

Konferencja jest inicjatywą studentów, co pokazuje, że uczelnia wkracza w nowy tryb nauczania, gdzie student samodzielnie szuka wiedzy praktycznej u źródeł, aby móc wykorzystać tę, która została mu przekazana na zajęciach. Co roku konferencja przyciąga coraz więcej uczestników – głównie studentów. W roku 2011 było ok. 100 osób, podczas gdy ostatnia jubileuszowa edycja w roku 2015 zgromadziła ponad 200 uczestników. Co roku na konferencji pojawiają się przedstawiciele ok. 15 różnych kół naukowych – reprezentanci uczelni wyższych z całego kraju - Warszawy, Łodzi, Gdyni, Szczecina, Gdańska, Krakowa, Wrocławia, Opola, Katowic, Zabrza, Wałbrzycha oraz Poznania.

Od 2009 roku corocznie odbywa się Gala Logistyki, której celem jest prezentacja projektów studenckich realizowanych w przedsiębiorstwach z wykorzystaniem oprogramowania symulacyjnego FlexSim. Studenci prezentują swoje projekty zarówno na auli, jak i na specjalnych stanowiskach w holu Centrum Wykładowego Politechniki Poznańskiej. Gala Logistyki ma formę imprezy studenckiej. Jest organizowana przez studentów III roku kierunku Logistyka na Wydziale Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej. Pomysłodawcą Gali jest dr hab. inż. Paweł Pawlewski, prof. nadzw. Jest on organizatorem i kierownikiem Centrum Symulacji i Optymalizacji Procesów Logistycznych i Produkcyjnych (SOCILAPP) oraz Laboratorium, które uzyskało certyfikat FlexSim w roku 2012 jako jedyne w Polsce.

Projekty realizowane są w ramach przedmiotu Projektowanie Procesów Logistycznych, prowadzonego na VI i VII semestrze kierunku Logistyka. W ciągu sześciu lat zrealizowano w sumie 67 projektów w 31 przedsiębiorstwach z różnych obszarów jak np. logistyka magazynów, logistyka produkcji, transport wewnętrzny, łańcuch dostaw E2E itd.

Do ważnych dokonań na przełomie stuleci zaliczyć należy również efektywne i sprawne funkcjonowanie w ramach Instytutu (początkowo Organizacji i Zarządzania, a później Inżynierii Zarządzania) Studium Pedagogicznego Politechniki

Poznańskiej. Utworzono je w 1983 roku jako Studium Pedagogiczne Kształcenia Zawodowego. Studium działało w Instytucie Organizacji i Zarządzania na Wydziale Budowy Maszyn, jednakże zakresem obejmowało wszystkie wydziały Politechniki Poznańskiej, pełniąc funkcję międzywydziałowego studium pedagogicznego. W 1992 roku studium przekształcono w Studium Pedagogiczne Politechniki Poznańskiej i usytuowano organizacyjnie w Instytucie Inżynierii Zarządzania jako pracownię w Zakładzie Filozofii, Socjologii i Metodologii Działań. Do 1990 roku Studium kierowała dr Władysława Dembecka, a po jej przejściu na emeryturę, funkcję kierownika przejął dr Tadeusz Żuk. Studium zatrudniało na pełnym etacie dwie osoby (pedagoga – mgr Romanę Skotnicką i psychologa – dr Tadeusza Żuką) oraz współpracowało z wieloma innymi specjalistami (pracownikami Politechniki Poznańskiej i spoza uczelni), zlecając im zajęcia.

Po przekształceniach strukturalnych Instytutu Inżynierii Zarządzania oraz zmianie przepisów oświatowych i dotyczących szkolnictwa wyższego w zakresie kształcenia pedagogicznego na uczelniach, Studium Pedagogiczne Politechniki Poznańskiej straciło swój wyodrębniony charakter i funkcjonuje obecnie w formie podyplomowych studiów pedagogicznych (o charakterze studiów wieczorowych), początkowo pod nazwą „Kompetencje edukacyjne w zakresie przedmiotów politechnicznych”, a od 2012 roku pod nazwą „Przygotowanie edukacyjne do nauczania przedmiotów ogólnych i techniczno-zawodowych”. Wraz z przekształceniem Studium Pedagogicznego w studia podyplomowe, cykl kształcenia z dwuletniego (4 semestry) został skrócony do cyklu półtorarocznego (3 semestry). Aktualnie (w roku 2015) realizowany jest czterdziesty cykl kształcenia. W trakcie swego istnienia Studium Pedagogiczne wypromowało blisko 2000 absolwentów (kwalifikowanych nauczycieli przedmiotów ogólnych i zawodowych) – obejmując zakresem kształcenia dwukrotnie większą ilość słuchaczy (efektywność kształcenia wynosi niewiele ponad 50%). Od około dwudziestu lat Studium dąży do osiągnięcia zasady samofinansowania się i słuchacze Studium w coraz większym zakresie uczestniczą w pokrywaniu pełnych kosztów kształcenia w Studium. W przeszłości podstawowym zadaniem Studium było organizowanie kwalifikacyjnych kursów pedagogicznych (od 270 do 330 godzin) dla studentów Politechniki Poznańskiej, umożliwiającym im uzyskanie pełnych kwalifikacji pedagogicznych do nauczania w szkołach przedmiotów objętych kierunkiem studiów podstawowych. Po przekształceniu w studia podyplomowe nabór na studia ma charakter otwarty. Świadectwo ukończenia studiów podyplomowych słuchacze otrzymują łącznie z dyplomem ukończenia studiów inżynierskich, licencjackich bądź magisterskich. Trzykrotnie Studium zorganizowało też kursy dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu (150 godzinne).

Obok podstawowego zadania organizowania kursów pedagogicznych w trybie fakultatywnym Studium zapewniało przygotowanie pedagogiczne studentom kierunków nauczycielskich na Politechnice Poznańskiej (np. wychowanie techniczne na studiach zaocznych, matematyka, inżynieria bezpieczeństwa – szkolenia bhp), słuchaczom stu-

Laboratorium Ergonomii

diów podyplomowych (dla nauczycieli przedmiotów zawodowych) oraz współpracowało z jednostkami odpowiedzialnymi za organizowanie kursów pedagogicznych dla asystentów Politechniki Poznańskiej. Od około dziesięciu lat Studium organizuje też kursy (60 godzin) doskonalące kompetencje pedagogiczne dla nauczycieli akademickich Politechniki Poznańskiej – dotychczas zorganizowano trzynastą edycję. Od dziewięciu lat Studium prowadzi kurs pedagogiczny (60 godzin) na I roku studiów doktoranckich Politechniki Poznańskiej (na jednym roczniku około 150 słuchaczy). W Ponadto Studium Pedagogiczne podejmowało aktywność naukowo-badawczą w zakresie problematyki kształcenia nauczycieli, uczestnicząc w realizacji wielu tematów badawczych oraz organizując sympozja naukowe z zakresu tej problematyki.

Przez cały okres funkcjonowania Instytut Inżynierii Zarządzania prowadził konsekwentne i efektywne starania o stałe wzbogacanie swego potencjału aparaturowego służącego pracom badawczym i dydaktycznym.

Na przełomie stuleci nie ustawały wysiłki mające na celu wzbogacenie wyposażenia (najstarszego, bo istniejącego od roku 1970 z inicjatywy ówczesnego jego kierownika mgr inż. Leszka Pacholskiego, późniejszego wieloletniego dyrektora Instytutu i dziekana dwóch Wydziałów Politechniki Poznańskiej) Laboratorium Ergonomicznego Zakładu Ergonomii i Inżynierii Jakości. Laboratorium (a zwłaszcza jego wyposażenie aparaturowe i programy dydaktyczne), w skali całego kraju, miało charakter wiodący i wzorcowy. W Laboratorium tym odbywali często swoje staże naukowo-dydaktyczne nauczyciele akademicy z innych polskich oraz zagranicznych uniwersytetów technicznych po to, by na jego przykładzie próbować później u siebie budować podobne wsparcie procesu dydaktycznego i badań naukowych. Obecnie (w 2015 roku) laboratorium, kierowane przez dr inż. Grzegorza Dahlke, jest wyposażone w znaczącą liczbę komputerów i zajmuje kilka pomieszczeń w siedzibie dzisiejszego Wydziału Inżynierii Zarządzania.

Dobłą renomą środowiskową cieszyło się również nasze Laboratorium Sterowania Produkcją, które do 2000 roku miało charakter wyłącznie dydaktyczny. Działało na oprogramowaniu opracowanym przez dr inż. Wacława Kawczyńskiego, dr inż. Zbigniewa Sengera oraz dr inż. Marka Fertscha na zlecenie przemysłu i początkowo pozwalało jedynie na prowadzenie zajęć ze studentami. W trakcie tych zajęć zapoznawano studentów ze standardem MRP II (Manufacturing Resource Planning). Pozytywnym aspektem funkcjonowania laboratorium było utworzenie bazy danych zawierającej zbiory informacji o strukturze i objętości odpowiadającej warunkom rzeczywistym przedsiębiorstw produkcyjnych średniej wielkości.

W 2004 roku nawiązano współpracę z Integris Systemy IT Sp. z o.o. Poznań. Instytut Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej był pierwszym w Polsce użytkownikiem systemu Axapta wdrożonego w celach dydaktycznych. Przekazanie najnowszej generacji oprogramowania klasy ERP przez Microsoft nastąpiło dzięki współpracy ówczesnego dyrektora Instytutu Inżynierii Zarządzania dr hab. inż. Marka Fertscha, prof. nadzw. oraz dyrektora firmy Integris. Prace nad implementacją Microsoft Dynamics AX (Axapta) dla potrzeb edukacji studentów w ramach przedmiotu Zarządzanie Produkcją – laboratorium, rozpoczęły się w lipcu 2004 roku.

System AXAPTA, odpowiadający standardowi ERP, posiadał równocześnie tak zwaną „otwartą architekturę”. Oznacza to, że mógł on być eksploatowany zarówno równolegle (to znaczy pracować równocześnie w wielu przedsiębiorstwach), jak i współpracować z innymi aplikacjami i systemami, w tym wykorzystującymi również rozwiązania z zakresu współczesnych technologii teleinformatycznych i sztucznej inteligencji. Własności tego systemu we współpracy z istniejącymi w Laboratorium zbiorami danych stwarzały możliwości rozwinięcia szerokiego zakresu badań dotyczących najbardziej aktualnych aspektów współczesnego zarządzania produkcją. System AXAPTA został w pełni wykorzystany dopiero w 2004 roku.

Osobą odpowiedzialną za wdrożenie był dr inż. Łukasz Hadaś. Wyzwaniem była implementacja systemu w postaci, która umożliwiała by prowadzenie zajęć dla kilkuset studentów w ciągu każdego roku akademickiego. Opracowane instrukcje do zajęć pozwalają na poznanie w praktyce funkcjonowania algorytmu MRP oraz

*Laureaci konkursu wiedzy marketingowej
w 2001 roku*

rolę jego zasileń informacyjnych, jak struktura złożoności wyrobu (BOM-y), marszruty technologiczne czy zapotrzebowanie brutto. Dzięki zrealizowanym pracom studenci mają możliwość kontaktu z nowoczesnym systemem klasy MRP/ERP, co zwiększa ich atrakcyjność na rynku pracy jako przyszłych użytkowników tego rodzaju systemów w obszarze planowania produkcji i logistyki.

W roku 1998 uruchomiono i wyposażono Laboratorium Marketingu, działające w ramach Zakładu Marketingu i Sterowania Ekonomicznego, które służy między innymi do: przeprowadzania badań marketingowych (wywiady grupowe), przeprowadzania szkoleń w zakresie sprzedaży bezpośredniej (metody sprzedaży) oraz tworzenia prezentacji promocyjnych.

Mimo znacznego wzrostu zadań dydaktycznych w zakresie ilościowym i jakościowym (reforma gospodarki, unifikacja zasad jej funkcjonowania w UE) Instytut prowadził i prowadzi nadal równoległe działania służące polepszaniu bazy dydaktycznej. Co roku wzbogacany i modernizowany (w tym również generalnie wymieniany) jest przede wszystkim sprzęt komputerowy Laboratorium Informatyki oraz stanowiska do ćwiczeń w Laboratorium Ergonomii. Powstają również nowe jednostki laboratoryjne, o czym jednak będzie mowa w rozdziałach następnych tego opracowania - zwłaszcza w części prezentującej dzisiejsze Katedry Wydziału Inżynierii Zarządzania.

Trwałym dorobkiem naszej wieloletniej Instytutowej formy organizacyjnej, jako poprzednika dzisiejszego Wydziału Inżynierii Zarządzania było i jest aktywne uczestnictwo pracowników w działalności organizacji i stowarzyszeń naukowo-technicznych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. W czasach przełomu XX i XXI stulecia zaangażowanie to wyrażało się m. in. się następującymi wskaźnikami liczbowymi (dane z roku 2001):

- Polskie Towarzystwo Ergonomiczne – 13 osób,
- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – 9 osób,
- Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich (Sekcja Organizacji Przemysłu) – 14 osób,
- Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa – 19 osób,
- Polskie Towarzystwo Logistyczne – 1 osoba,
- Stowarzyszenie REFA-Wielkopolska – 3 osoby,
- International Ergonomics Association – IEA – 12 osób,
- International Society for Inventory Research – 1 osoba,
- REFA Verband für Arbeitsstudien und Betriebsorganisation – 2 osoby,
- Komisje Poznańskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk – 8 osób.

Kompleksowe (w zakresie dydaktyki, badań naukowych i wdrożeń oraz roz-

woju kadr) i profesjonalne podejście do analizy i rozwiązywania problemów współczesnej inżynierii zarządzania zarówno w korporacjach, jak i w przedsiębiorstwach różnej wielkości, było w latach 1984-2010 i jest nadal do dziś, doskonałym wyróżnikiem profilu naukowego i dydaktycznego Instytutu.

Instytut Inżynierii Zarządzania współdziałał i współdziała w krzewieniu wiedzy w zakresie nowoczesnego zarządzania w przemyśle oraz włącza się aktywnie w działania na rzecz rozwoju regionu Wielkopolski i kraju.

Instytut Inżynierii Zarządzania na Wydziale Informatyki i Zarządzania (po roku 2001)

Jest faktem bezspornym, że problematyka inżynierii zarządzania w Politechnice Poznańskiej ma swoje historyczne źródła w obrębie Wydziału Budowy Maszyn. Podobnie jak kilka innych, później samodzielnych jednostek organizacyjnych uczelni wyrosła ona z tego Wydziału, jako jednostki macierzystej. Należy podkreślić jednak, że wpływ wiedzy menedżerskiej na ewolucję współczesnej inżynierii spowodował przenikanie tej wiedzy do klasycznego profilu kształcenia inżynierów (opartego początkowo wyłącznie na konstrukcji, a dopiero później ewoluującego w kierunku technologii i organizacji) i stymulował rozwój owej, „klasycznej” inżynierii w aspekcie menedżerskim, ekonomicznym i humanocentrycznym (ergonomicznym). Podręcznikowym niemal przykładem takiego, stymulującego wpływu inżynierii zarządzania na rozwój tradycyjnego konstruowania i eksploataowania maszyn i urządzeń technologicznych w przemyśle elektromaszynowym, była zmiana historycznej nazwy, wielce zasłużonego dla Politechniki Poznańskiej, Wydziału Budowy Maszyn na Wydział Budowy Maszyn i Zarządzania w ostatniej dekadzie ubiegłego stulecia.

Bez zbędnej przesady można powiedzieć, że kwestie inżynierii zarządzania zainicjowane w naszej uczelni (w latach 1955-1976) przez prof. zw. dr h.c. mgr inż. Teobalda Olejnika i propagowane następnie przez prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego (przez ponad trzydzieści lat po roku 1980) zmieniły bardzo wyraźnie profesjonalne profile naukowo-badawcze i dydaktyczne inżynierii w całej Politechnice Poznańskiej. Kwestie te są dzisiaj nośnikami postępowych przekształceń (merytorycznych i strukturalnych) praktycznie wszystkich jednostek organizacyjnych naszej *Almae Matris*.

* * *

Z początkiem roku akademickiego 2001/2002 w Politechnice Poznańskiej podjęta została, z inicjatywy prof. zw. dr hab. inż. Jana Węglarza i prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego, interesująca próba powiązania problematyki inżynierii zarządzania z zagadnieniami informatyki i jej rozlicznymi aplikacjami, zwłaszcza w obszarach automatyki i robotyki. Decyzją władz uczelni powołano Wydział Informatyki i Zarządzania.

Logo Wydziału Informatyki i Zarządzania PP

*Prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski
– Dziekan Wydziału Informatyki i Zarządzania PP
w latach 2001-2008*

Dziekanem nowoutworzonego Wydziału został prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski (kierował nim do końca roku akademickiego 2007/2008 roku). Na stanowiska prodziekanów zostali powołani:

- dr hab. inż. Zbyszko Królikowski (prodziekan do spraw kształcenia stacjonarnego),
- dr hab. inż. Andrzej Patecki (prodziekan do spraw nauki i stypendiów),
- dr hab. inż. Stefan Trzcieliński (prodziekan do spraw kształcenia niestacjonarnego i rozwoju Wydziału).

Siedzibą władz (oraz Instytutu Inżynierii Zarządzania) nowego wydziału był budynek uczelni przy ul. Strzeleckiej 11, w którym został zorganizowany dziekanat. Dwa pozostałe Instytuty zlokalizowane były na Piotrowie (w tym Instytut Informatyki w nowym budynku Centrum Wykładowego Politechniki Poznańskiej). Obowiązki kierownika administracyjnego wydziału powierzono mgr inż. Józefowi Bancewiczowi.

Strukturę organizacyjną Wydziału tworzyły trzy podstawowe jednostki:

1. Instytut Informatyki, którego dyrektorem był prof. zw. dr hab. inż. Jan Węglarz, a zastępcami: dr hab. inż. Andrzej Urbaniak prof. nadzw. (ds. kształcenia) oraz prof. dr hab. inż. Jacek Błazewicz (ds. nauki). W ramach Instytutu Informatyki funkcjonowały cztery zakłady:
 - Zakład Badań Operacyjnych i Sztucznej Inteligencji (kierownik prof. zw. dr hab. inż. Jan Węglarz),
 - Zakład Inteligentnych Systemów Wspomagania Decyzji (kierownik prof. dr hab. inż. Roman Słowiński),
 - Zakład Systemów Informatycznych (kierownik dr hab. inż. Jerzy Brzeziński, prof. nadzw.),

- Zakład Teorii Algorytmów i Systemów Programowania
(kierownik prof. dr hab. inż. Jacek Błażewicz).
2. Instytut Inżynierii Zarządzania, w którym funkcję dyrektora objął dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw.; zastępcami byli: dr inż. Edmund Pawłowski (ds. kształcenia) oraz dr hab. inż. Aleksandra Kawecka-Endler (ds. nauki). Strukturę Instytutu Inżynierii Zarządzania tworzyło sześć zakładów.
- Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania
(kierownik dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw.),
 - Zakład Ergonomii i Inżynierii Jakości
(kierownik dr hab. inż. Aleksandra Jasiak, prof. nadzw.),
 - Zakład Marketingu i Sterowania Ekonomicznego
(kierownik dr hab. inż. Władysław Mantura, prof. nadzw.),
 - Zakład Ekonomii i Prawa Gospodarczego
(kierownik prof. dr hab. Eulalia Skawińska),
 - Zakład Socjologii, Filozofii i Metodologii Działań
(kierownik dr hab. Stanisław Popławski),
 - Zakład Zastosowań Informatyki
(kierownik dr hab. inż. Edwin Tytyk, prof. nadzw.).
3. Instytut Sterowania i Inżynierii Systemów, którego dyrektorem został prof. dr hab. inż. Krzysztof Kozłowski, a jego zastępcami: prof. dr hab. inż. Adam Dąbrowski oraz dr hab. inż. Andrzej Rybarczyk. W Instytucie tym wyodrębniono trzy Zakłady:
- Zakład Sterowania i Robotyki
(kierownik prof. dr hab. inż. Krzysztof Kozłowski),

Centrum Wykładowe Politechniki Poznańskiej

- Zakład Układów Elektronicznych i Przetwarzania Sygnałów (kierownik prof. dr hab. inż. Adam Dąbrowski),
- Zakład Komputerowego Wspomagania Projektowania Systemów (kierownik prof. dr hab. inż. Grzegorz Szymański).

W 2001 roku na Wydziale Informatyki i Zarządzania było zatrudnionych 270 pracowników. Był to wówczas jeden z najsilniejszych wydziałów uczelni, z bardzo wysoko notowanymi (w skali krajowej i międzynarodowej) osiągnięciami naukowo-badawczymi kadry oraz znakomitymi osiągnięciami studentów i absolwentów). Kierunek studiów informatycznych lokowany był w rankingach na pierwszym miejscu w kraju, natomiast studia w zakresie zarządzania zaliczane były do czterech najlepszych w Polsce. Studenci informatyki wygrywali różnego rodzaju światowe współzawodnictwa profesjonalne.

Kadrę Instytutu Informatyki tworzyło 123 pracowników, w tym 75 nauczycieli akademickich i 44 pracowników inżynierskich i technicznych, 1 pracownik biblioteki oraz 3 pracowników administracji. Kadrę Instytutu Inżynierii Zarządzania stanowiło 105 pracowników, w tym: 92 nauczycieli akademickich, 9 pracowników inżynierskich i technicznych, 1 pracownik biblioteki oraz 3 pracowników administracji. W Instytucie Sterowania i Inżynierii Systemów było zatrudnionych 42 pracowników w tym: 35 nauczycieli akademickich, 5 pracowników inżynierskich i technicznych i 2 pracowników administracji.

W odniesieniu do Instytutu Inżynierii Zarządzania w kolejnym roku 2002/2003 nastąpiły zmiany. Wyodrębnił się nowy Zakład Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego, którego kierownikiem został dr hab. Olgierd Lissowski, prof. nadzw., a dotychczasowy Zakład Ekonomii i Prawa Gospodarczego zmienił nazwę na Zakład Nauk Ekonomicznych. W roku akademickim 2004/2005 Zakład Socjologii, Filozofii i Metodologii Działań zmienił nazwę na Zakład Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu.

Rok akademicki 2005/2006 był początkiem nowej kadencji kierownictwa Instytutu Inżynierii Zarządzania w ramach Wydziału Informatyki i Zarządzania. Funkcję dyrektora pełnił nadal dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw. Zastępcami zostali dr Hanna Włodarkiewicz-Klimek (ds. kształcenia) oraz dr hab. Jan Jabłoński (ds. nauki). Również w tym samym roku wprowadzono zmiany nazw dwóch zakładów: dotychczasowy Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania na Zakład Zarządzania Produkcją i Logistyki oraz dotychczasowy Zakład Zastosowań Informatyki na Zakład Zarządzania i Systemów Informatycznych, którego kierownikiem został dr hab. inż. Stefan Trzcieliński, prof. nadzw. Ponadto, funkcję kierownika Zakładu Ergonomii i Inżynierii Jakości objął prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski.

*Spotkanie opłatkowe Instytutu Inżynierii Zarządzania (zdjęcie z 1999 roku);
od lewej: Krystyna Gomolec, Joanna Kałkowska, Karolina Bondarowska, Agnieszka Ponikierska,
Ireneusz Gania, Bogna Mateja, Marek Goliński (jako Święty Mikołaj), Małgorzata Sławińska,
Maria Tarniowa-Bagieńska, Ewa Więcek-Janka, Aleksandra Kawecka-Endler, Grzegorz Dahlke*

Uwzględniając zmiany zaistniałe w okresie 2001-2005, strukturę Instytutu Inżynierii Zarządzania u progu nowej kadencji Wydziału Informatyki i Zarządzania (2005-2009) tworzyło siedem następujących zakładów:

1. Zakład Zarządzania Produkcją i Logistyki
(kierownik dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw.),
2. Zakład Ergonomii i Inżynierii Jakości
(kierownik prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski),
3. Zakład Marketingu i Sterowania Ekonomicznego
(kierownik dr hab. inż. Władysław Mantura, prof. nadzw.),
4. Zakład Nauk Ekonomicznych
(kierownik prof. dr hab. Eulalia Skawińska),
5. Zakład Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu
(kierownik doc. dr hab. Stanisław Popławski),
6. Zakład Zarządzania i Systemów Informatycznych
(kierownik dr hab. inż. Stefan Trzcieliński, prof. nadzw.),
7. Zakład Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego
(kierownik dr hab. Olgierd Lissowski, prof. nadzw.).

Podobne zmiany strukturalne występowały w odniesieniu do dwóch pozosta-

łych jednostek organizacyjnych Wydziału Informatyki i Zarządzania. Ze względu na fakt, że wydawnictwo to dotyczy głównie problematyki inżynierii zarządzania, kwestię tę po prostu pominięto.

W roku akademickim 2008/2009 funkcję dziekana Wydziału Informatyki i Zarządzania objął dr hab. inż. Jerzy Nawrocki, prof. nadzw., a stanowiska prodziekanów powierzono:

- prof. dr hab. inż. Andrzejowi Handkiewiczowi
(prodziekan do spraw nauki i stypendiów),
- dr hab. inż. Robertowi Wremblowi
(prodziekan do spraw kształcenia stacjonarnego),
- dr hab. inż. Magdalenie Wyrwickiej
(prodziekan do spraw kształcenia niestacjonarnego).

*Dr hab. inż. Jerzy Nawrocki,
prof. nadzw.
– Dziekan Wydziału
Informatyki i Zarządzania
w latach 2008-2010*

Na stanowisko dyrektora Instytutu Inżynierii Zarządzania powrócił prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, a zastępcami zostali: dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw. (do spraw nauki) i dr Hanna Włodarkiewicz-Klimek (ds. kształcenia).

Siedmiozkładowa struktura Instytutu Inżynierii Zarządzania i jego kierownictwo nie zmieniło się w kolejnym 2009/2010 roku. (Fundamentalna zmiana nastąpiła w roku 2010/2011, a jej rezultatem był koniec działalności Wydziału Informatyki i Zarządzania jako jednej jednostki organizacyjnej. W Politechnice Poznańskiej ukonstytuowały się dwa nowe Wydziały: Wydział Informatyki i Wydział Inżynierii Zarządzania).

Oferta Wydziału Informatyki i Zarządzania w zakresie kształcenia obejmowała następujące kierunki studiów:

- stacjonarne (dzienne) studia magisterskie (pięcioletnie) na kierunkach:
 - Automatyka i Zarządzanie (specjalności: automatyka, inżynieria zarządzania, komputerowe projektowanie układów i multimedia),
 - Informatyka (specjalności: inteligentne systemy wspomagania decyzji, inżynieria oprogramowania, komputerowo zintegrowane systemy wytwarzania i zarządzania, projektowanie i eksploatacja systemów informatycznych oraz sieci komputerowe i systemy rozproszone),
 - Zarządzanie i Marketing (specjalności: ergonomia i inżynieria jakości, inży-

neria komunikacji interpersonalnej, logistyka, marketing przemysłowy, organizacja i zarządzanie produkcją, zarządzanie przedsiębiorstwem).

- stacjonarne (dzienne) studia zawodowe (trzyletnie) na kierunkach:
 - Informatyka (bez specjalności),
 - Zarządzanie i Marketing (specjalność: techniczno-handlowa),
- niestacjonarne (wieczorowe) studia magisterskie (dwuletnie uzupełniające) na kierunku:
 - Automatyka i Zarządzanie (specjalność: metody komputerowe w technice i zarządzaniu),
- niestacjonarne (zaoczne) studia zawodowe na kierunkach:
 - Automatyka i Zarządzanie – trzyipółletnie (specjalności: automatyka, inżynieria zarządzania, komputerowe projektowanie układów oraz multimedia),
 - Informatyka (czteroletnie) bez specjalności,
 - Zarządzanie i Marketing (trzyletnie), specjalność: techniczno-handlowa,
- niestacjonarne (zaoczne) studia magisterskie (pięcioletnie) na kierunku:
 - Zarządzanie i Marketing (specjalności: ergonomia i inżynieria jakości, inżynieria komunikacji interpersonalnej, logistyka, marketing przemysłowy, organizacja i zarządzanie produkcją, zarządzanie przedsiębiorstwem),
- niestacjonarne (zaoczne) studia uzupełniające (dwuletnie) na kierunkach:
 - Automatyka i Zarządzanie (specjalność: metody komputerowe w technice i zarządzaniu),

Studenci na zajęciach w Centrum Wykładowym PP

- Informatyka (specjalności: inteligentne systemy wspomagania decyzji, inżynieria oprogramowania, komputerowo zintegrowane systemy wytwarzania i zarządzania, projektowanie i eksploatacja systemów informatycznych oraz sieci komputerowe i systemy rozproszone),
 - Zarządzanie i Marketing (specjalności: ergonomia i inżynieria jakości, inżynieria komunikacji interpersonalnej, logistyka, marketing przemysłowy, organizacja i zarządzanie produkcją, zarządzanie przedsiębiorstwem); kierunek studiów Zarządzanie i Marketing z tym samym wykazem specjalności był realizowany także w Punkcie Konsultacyjnym w Kaliszu.
- stacjonarne (dzienne) studia doktoranckie (czteroletnie) na kierunku Informatyka.

W roku akademickim 2003/2004 na Wydziale Informatyki i Zarządzania wprowadzone zostały czteroletnie studia doktoranckie na kierunku Inżynieria Zarządzania, początkowo w trybie stacjonarnym (dziennym), a od 2005/2006 roku w obu trybach: stacjonarnym (dziennym) i niestacjonarnym (zaocznym).

Należy podkreślić, że fakt utworzenia Wydziału w ramach którego uprawiana była równolegle problematyka informatyki, zarządzania oraz automatyki i robotyki, pociągał za sobą konkretne, wzajemne uzupełnianie się i wspomaganie w obszarach: badań naukowych, aplikacji praktycznych, kształcenia studentów oraz rozwoju i awansu naukowego kadry naukowo-dydaktycznej. Z dzisiejszej perspektywy czasowej, owoce tej współpracy międzydziedzinowej są widoczne w każdym z tych obszarów mimo, że w roku 2010 (ze względu na postępującą ministerialną biurokratyzację formy oceny pozycji naukowych jednostek uczelnianych i centralizację dystrybucji środków na badania) nastąpił podział Wydziału Informatyki i Zarządzania na dwie, mniejsze jednostki.

Z uwagi na te uwarunkowania oraz charakter tego wydawnictwa, w dalszej jego części będzie już mowa głównie o dokonaniach i działalności, obejmujących (po roku 2001) obszar inżynierii zarządzania (zarówno w ramach Wydziału Informatyki i Zarządzania, jak i obecnego Wydziału Inżynierii Zarządzania). Rozwiązanie takie jest możliwe ponieważ w latach 2001-2010 funkcjonował w ramach Wydziału Informatyki i Zarządzania wyraźnie wyodrębniony Instytut Inżynierii Zarządzania, natomiast przejście do nowego rozwiązania strukturalnego polegało praktycznie na przemianowaniu tego Instytutu w wydział, zaś jego jednostek zakładowych w wydziałowe katedry.

Cechą charakterystyczną aktywności dydaktycznej pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania było ciągle i systematyczne dążenie do prowadzenia przedmiotów i zajęć dydaktycznych, uwzględniających zmiany rejestrowane w otoczeniu przedsiębiorstw przemysłowych. Przy takim założeniu realizowa-

no zarówno cele poznawcze i naukowe (doskonalenie programów studiów), a także użyteczne (kontakt i współpraca z partnerami z przemysłu). Specyficznym dla obszaru inżynierii zarządzania rezultatem takiego podejścia była między innymi bardzo obszerna oferta studiów podyplomowych, które w kolejnych latach akademickich oferowały słuchaczom tematy, uwzględniające zakres wiedzy potrzebny w praktyce. Należy też podkreślić, że niektóre tematy studiów podyplomowych obejmowały wiele edycji i są kontynuowane do dziś (rok 2015).

W okresie działalności Instytutu Inżynierii Zarządzania w strukturze Wydziału Informatyki i Zarządzania prowadzone były (przykładowo w latach 2001-2010) następujące, roczne studia podyplomowe:

- w roku akademickim 2001/2002:
 1. Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem
 2. Przedsiębiorczość
 3. Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 4. Zarządzanie zmianami w przedsiębiorstwie przemysłowym
- w roku akademickim 2002/2003:
 1. Gospodarowanie w firmie
 2. Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem
 3. Przedsiębiorczość
 4. Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 5. Zarządzanie i marketing w lecznictwie i rehabilitacji
 6. Zarządzanie zmianami w przedsiębiorstwie przemysłowym
- w roku akademickim 2003/2004 (do oferty dotychczasowej dołączyła problematyka informatyczna oraz związana z zagadnieniami sterowania i inżynierii systemów):
 1. Gospodarowanie w firmie
 2. Informatyka w zarządzaniu i administracji
 3. Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem
 4. Przedsiębiorczość
 5. Sieci komputerowe i aplikacje komputerowe
 6. Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 7. Systemy baz danych
 8. Technika
 9. Technologie internetowe i mobilne
 10. Zarządzanie i marketing w lecznictwie i rehabilitacji
 11. Zarządzanie zmianami w przedsiębiorstwie przemysłowym

- w trakcie dwóch następnych lat 2004/2005, 2005/2006:
 1. Bezpieczeństwo i ochrona pracy
 2. Informatyka w zarządzaniu i administracji
 3. Konkurencyjność przedsiębiorstw na jednolitym rynku UE
 4. Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem
 5. Przedsiębiorczość z doradztwem zawodowym
 6. Sieci komputerowe i aplikacje komputerowe
 7. Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 8. Systemy baz danych
 9. Technika z wychowaniem komunikacyjnym
 10. Techniki internetowe i mobilne
- w kolejnych latach 2006/2007, 2007/2008:
 1. Bezpieczeństwo i higiena pracy
 2. Doradztwo zawodowe
 3. Informatyka w zarządzaniu i administracji
 4. Konkurencyjność przedsiębiorstw na jednolitym rynku UE
 5. Nowoczesne zarządzanie produkcją i logistyką
 6. Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem
 7. Przedsiębiorczość z doradztwem zawodowym
 8. Sieci komputerowe i aplikacje komputerowe
 9. Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 10. Systemy baz danych
 11. Technika z wychowaniem komunikacyjnym
 12. Techniki internetowe i mobilne
 13. Zarządzanie konkurencyjnością przedsiębiorstw na jednolitym rynku UE
- w roku akademickim 2008/2009:
 1. Bezpieczeństwo i higiena pracy
 2. Doradztwo zawodowe
 3. Nowoczesne zarządzanie produkcją i logistyką
 4. Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem
 5. Przedsiębiorczość z doradztwem zawodowym
 6. Przemysłowe systemy automatyki i robotyki
 7. Sieci komputerowe i aplikacje komputerowe
 8. Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 9. Studium zarządzania jakością i konkurencyjnością przedsiębiorstw
 10. Systemy automatyki i robotyki
 11. Systemy baz danych

12. Technika z wychowaniem komunikacyjnym

13. Zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne

14. Zarządzanie konkurencyjnością przedsiębiorstw na jednolitym rynku UE.

Wydział Informatyki i Zarządzania wg danych na dzień 1 stycznia 2009 rok (obejmujących lata 2001-2008) m. in.:

- Posiadał najwyższą kategorię A w zakresie badań naukowych według kryteriów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dysponował pełnymi prawami promocji akademickiej (doktoraty, habilitacje i tytuł naukowy) w dyscyplinach: informatyka oraz automatyka i robotyka - w dziedzinie nauk technicznych. Ponadto w dyscyplinach: budowa i eksploatacja maszyn (dziedzina nauk technicznych) oraz nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk ekonomicznych) - korzystał z praw doktoryzowania.
- Zatrudnił 312 pracowników oraz prowadził zajęcia dydaktyczne na własnych pięciu kierunkach studiów dla ponad 4000 słuchaczy studiów inżynierskich, magisterskich i doktorskich.
- Wśród osób zatrudnionych na wydziale legitymował się liczbą 45 profesorów i doktorów habilitowanych, 146 docentów, adiunktów i wykładowców, 66 asystentów, 22 pracowników administracyjnych, 31 pracowników inżynieryjno-technicznych oraz 2 bibliotecznych.

Sale wykładowe i ćwiczeniowe w Centrum Wykładowym PP

- Szczycił się dokonaniem swoich 15 wybitnych uczonych z tytułem naukowym profesora w dziedzinach nauk technicznych i ekonomicznych.
- Wychodząc naprzeciw potrzebom sygnalizowanym przez praktykę przemysłową i wynikającej stąd konieczności dostosowywania oferowanych programów naukowych i kierunków studiów, podejmował wiele inicjatyw kształceniowych, naukowo-badawczych i wdrożeniowych ukierunkowanych na potrzeby gospodarki.
- Uzyskiwał liczne nagrody i wyróżnienia wysokiej rangi zarówno w skali ogólnopolskiej jak i międzynarodowej. W odniesieniu do pracowników dotyczyło to między innymi doktoratów honorowych uczelni polskich i zagranicznych oraz nagrody Fundacji Nauki Polskiej (określanej mianem „Polskiego Nobla”). Natomiast bardzo aktywne środowisko Studenckich Kół Naukowych corocznie notowało znaczące sukcesy profesjonalne o zasięgu światowym.

Oferta dla gospodarki Instytutu Inżynierii Zarządzania oraz, rzecz jasna, późniejszego Wydziału o tej samej nazwie, przez cały okres bieżącego piętnastolecia (2001-2015) dodatkowo obejmowała i obejmuje (oprócz zagadnień wymienionych wcześniej w rozdziale pod tytułem: „Wybrane inicjatywy i dokonania Instytutu na przełomie stuleci”) następującą problematykę:

1. Diagnoza i ocena sytuacji przedsiębiorstwa

Jest to pakiet usług o charakterze doradczym, związanych z diagnozą i oceną sytuacji przedsiębiorstwa w poszczególnych obszarach jego działalności. Pakiet ten obejmuje: audyt konkurencyjności przedsiębiorstwa, audyt systemu marketingu przedsiębiorstwa, audyt systemu sprzedaży przedsiębiorstwa, audyt systemu planowania produkcji i sterowania jej przebiegiem, audyt organizacji produkcji w przedsiębiorstwie, audyt systemu logistycznego przedsiębiorstwa, audyt systemu zarządzania kadrami w przedsiębiorstwie, audyt stanu przygotowania przedsiębiorstwa produkcyjnego do wdrożenia systemu informatycznego klasy ERP w sferze produkcji i logistyki, analizę poprawności stosowanych w przedsiębiorstwie procedur pod kątem dostosowania ich do ogólnych zasad modelu MRP II i szczegółowych rozwiązań oferowanych przez wybrany system oraz zalecenia korekcyjne, doradztwo i konsultacje z zakresie rozwiązań ergonomicznych poprawiających warunki pracy, wdrażania systemów zarządzania jakością i systemów zarządzania środowiskiem oraz wdrażania systemów klasy ERP.

2. Badania FORESIGHT

Dla firm i instytucji w zakresie rozwoju przedsiębiorstw i rozwoju regionalnego pracownicy Instytutu i wydziału proponowali i nadal oferują: warsztaty kreatywności, warsztaty scenariuszowe, dedykowane szkolenia lub studia po-

dypłomowe dotyczące metodologii foresight, analizę otoczenia zewnętrznego: polityczno-ekonomiczno-społeczno-technologicznego, foresight instytucji, foresight technologiczny, foresight regionalny.

3. Wspomaganie w tworzeniu KLASTRÓW

Badanie stref wysokiej specjalizacji produktowej w regionie oraz warunków sprzyjających grupowaniu przedsiębiorstw w klastry, szczególnie małych i średnich, a także pomoc w ich tworzeniu. W ofercie pracowników Instytutu Inżynierii Zarządzania, zaproponowano gotowość włączenia się w działalność istniejących i tworzonych klastrów, warsztaty objaśniające ideę tworzenia klastrów, analizę warunków w aspekcie tworzenia skupiska firm o charakterze klastra, pomoc metodyczną w formowaniu klastra, badanie korzyści i zagrożeń wynikających z uczestnictwa w klastrze, diagnozowanie warunków tworzenia stref wysokiej specjalizacji produktowej lub technologicznej, badanie przesłanek dla polityki rozwoju klastrów w regionie, dedykowane szkolenia lub studia podyplomowe dotyczące rozwoju MSP w gospodarce sieciowej.

* * *

Wydział Inżynierii Zarządzania rozpoczął swoją działalność w Politechnice Poznańskiej z początkiem roku akademickiego 2010/2011. Dziekanem Wydziału został prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski (kierował Wydziałem do końca września 2014 roku). Na stanowiska prodziekanów z dniem 1 października 2010 roku zostali powołani:

- dr hab. inż. Magdalena Wyrwicka, prof. nadzw. (ds. nauki),
- dr Hanna Włodarkiewicz-Klimek (ds. kształcenia stacjonarnego),
- dr inż. Arkadiusz Borowiec (ds. kształcenia poza stacjonarnego).

Ponadto funkcję kierownika Studiów Doktoranckich powierzono prof. dr hab. Teresie Łuczce.

Logo Wydziału Inżynierii Zarządzania PP

Prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski – Dziekan Wydziału Inżynierii Zarządzania PP w latach 2010-2014

Siedzibą Wydziału niezmiennie jest budynek Politechniki Poznańskiej przy ul. Strzeleckiej 11. Obowiązki kierownika administracyjnego nowego wydziału rozpoczął pełnić mgr inż. Józef Bancewicz.

W miejsce wcześniejszych zakładów (w dotychczasowym Instytucie Inżynierii Zarządzania na Wydziale Informatyki i Zarządzania) zostały powołane katedry i pracownie. Strukturę Wydziału Inżynierii Zarządzania w pierwszym roku działalności 2010/2011 utworzyły więc następujące jednostki dydaktyczno-naukowe:

- Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości (KE)
(kierownik prof. dr hab. inż. Edwin Tytyk),
- Katedra Marketingu i Sterowania Ekonomicznego (KMa)
(kierownik prof. dr hab. inż. Władysław Mantura),
- Katedra Nauk Ekonomicznych (KN)
(kierownik prof. dr hab. Eulalia Skawińska),
- Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki (KL)

*Budynek Politechniki Poznańskiej przy ul. Strzeleckiej 11
– siedziba Wydziału Inżynierii Zarządzania*

- (kierownik dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw.),
- Pracownia Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu (PH)
(kierownik dr hab. Stanisław Popławski, prof. nadzw.),
- Pracownia Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego (PI)
(kierownik dr hab. Olgierd Lissowski, prof. nadzw.),
- Pracownia Zarządzania i Systemów Informatycznych (PZ)
(kierownik dr hab. inż. Stefan Trzcieliński, prof. nadzw.).

W pierwszym roku istnienia Wydziału Inżynierii Zarządzania zatrudnionych w nim było 136 osób, w tym: 107 nauczycieli akademickich, 6 pracowników projektów, 13 pracowników techniczno-ekonomicznych, 9 pracowników administracji i 1 pracownik biblioteki.

Proces kształcenia akademickiego na Wydziale Inżynierii Zarządzania obejmował zarówno studia stacjonarne, jak i niestacjonarne na wszystkich trzech stopniach (pierwszego, drugiego i studia doktoranckie). Wydział prowadził trzy kierunki studiów: Inżynieria Zarządzania, Logistyka, Inżynieria Bezpieczeństwa (Specjalność „Corporate Management” prowadzona była od 2009 roku w języku angielskim w ramach Inżynierii Zarządzania).

Szczegółowa oferta dydaktyczna Wydziału Inżynierii Zarządzania, aktualna również bieżąco (rok 2015) obejmuje:

- studia stacjonarne pierwszego stopnia (trzyipółletnie) na kierunkach: Inżynieria Bezpieczeństwa, Logistyka i Inżynieria Zarządzania (specjalność: techniczno-handlowa w wariantach: polskojęzycznym oraz anglojęzycznym),
- studia stacjonarne drugiego stopnia (półtoraroczne) na kierunkach:
 - Inżynieria Zarządzania (specjalności: Corporate Management, Systemy Jakościowe i Ergonomia, Zarządzanie Produkcją i Usługami, Zarządzanie Przedsiębiorstwem, Zarządzanie Zasobami i Marketingiem Przemysłowym),
 - Logistyka (specjalności: Logistyka Przedsiębiorstwa, Logistyka Łańcucha Dostaw),
 - Inżynieria Bezpieczeństwa (specjalności: Ergonomia i Bezpieczeństwo Pracy, Inżynieria Bezpieczeństwa w Transporcie, Zarządzanie Bezpieczeństwem Pracy),
- studia niestacjonarne pierwszego stopnia na kierunkach:
 - Inżynieria Bezpieczeństwa (czteroletnie),
 - Inżynieria Zarządzania (trzyipółletnie) (specjalność: techniczno-handlowa),
- studia niestacjonarne drugiego stopnia na kierunkach:
 - Inżynieria Bezpieczeństwa (dwuletnie) (specjalności: Ergonomia i Bezpieczeństwo Pracy, Inżynieria Bezpieczeństwa w Transporcie, Zarządzanie Bezpieczeństwem Pracy),

- Inżynieria Zarządzania (dwuletnie) (specjalności: Biznes Międzynarodowy, Gospodarka Elektroniczna, Inżynieria Komunikacji Interpersonalnej i Public Relations, Logistyka, Marketing Przemysłowy, Organizacja i Zarządzanie Produkcją, Systemy Jakościowe i Ergonomia, Zarządzanie Przedsiębiorstwem),
- studia doktoranckie czteroletnie (stacjonarne i niestacjonarne) - Zarządzanie i Systemy Produkcyjne,
- studia podyplomowe (jedno- i dwuletnie):
 - Bezpieczeństwo i higiena pracy
 - Doradztwo zawodowe
 - Euromarketing
 - Kompetencje edukacyjne w obszarze przedmiotów politechnicznych
 - Nowoczesne zarządzanie produkcją i logistyką
 - Nowoczesne zarządzanie przedsiębiorstwem – podyplomowe studia menedżerskie
 - Przedsiębiorczość z doradztwem zawodowym
 - Studium organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi
 - Studium zarządzania jakością i konkurencyjnością przedsiębiorstw
 - Technika z wychowaniem komunikacyjnym
 - Zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne
 - Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa w konkurencyjnej gospodarce
 - Zarządzanie projektami i procesami biznesowym.

Studenci na zajęciach w Centrum Wykładowym PP

Z uwagi na osiągnięcie wieku 70 lat przez prof. dr hab. inż. Leszka Pacholskiego z początkiem roku akademickiego 2014/2015 nowym dziekanem Wydziału Inżynierii Zarządzania została dr hab. inż. Magdalena Wyrwicka, prof. nadzw. Stanowiska prodziekanów objęli:

- dr hab. inż. Arkadiusz Borowiec (prodziekan ds. nauki),
- dr Hanna Włodarkiewicz-Klimek (prodziekan ds. kształcenia stacjonarnego),
- dr inż. Edmund Pawłowski (prodziekan ds. nie-stacjonarnych form kształcenia).

Według stanu zatrudnienia na dzień 1 października 2014 roku na Wydziale Inżynierii Zarządzania pracuje 113 osób w tym: 91 nauczycieli akademickich (w tym, między innymi: 19 profesorów, 2 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego i 54 adiunktów ze stopniem doktora), 13 pracowników techniczno-ekonomicznych, 8 pracowników administracji i 1 pracownik biblioteki. Kierownikiem administracyjnym wydziału jest mgr Joanna Szypulska.

W bieżącym roku akademickim (2014/2015) wprowadzono zmiany w strukturze organizacyjnej. Obecnie Wydział ma jednolitą strukturę katedralną i składa się z sześciu następujących jednostek:

1. Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki (KL), kierownik dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw.,
2. Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości (KE), kierownik prof. dr hab. inż. Edwin Tytyk,
3. Katedra Marketingu i Sterowania Ekonomicznego (KMa)), kierownik prof. dr hab. inż. Władysław Mantura,
4. Katedra Nauk Ekonomicznych (KN), kierownik dr hab. Marek Szczepański, prof. nadzw.,
5. Katedra Zarządzania i Systemów Informatycznych (KZ), kierownik dr hab. inż. Tadeusz Zaborowski, prof. nadzw.,
6. Katedra Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie (KP), kierownik prof. dr hab. Teresa Łuczka.

Podstawą działalności naukowo-badawczej Wydziału Inżynierii Zarządzania są wszystkie te zagadnienia, które wymieniano dotąd w tym opracowaniu,

*dr hab. inż. Magdalena Wyrwicka,
prof. nadzw. – Dziekan Wydziału
Inżynierii Zarządzania PP
od 2014 roku*

jako tematy Instytutu Inżynierii Zarządzania. Gdyby jednak próbować problematykę tę ująć syntetycznie, jako ofertę nowego wydziału, to należałoby określić ją, jako wieloaspektowe zagadnienia inżynierii produkcji i zarządzania (szczególnie w przedsiębiorstwach przemysłowych), do których można zaliczyć: projektowanie i organizowanie systemów informacyjnych zarządzania, systemy technicznego przygotowania produkcji, planowania i sterowania produkcją, implementację nowych koncepcji zarządzania, komunikację i budowanie kapitału społecznego, projektowanie struktur organizacyjnych i technologicznych, marketing przemysłowy, badania sieci przedsiębiorstw, inżynierię jakości, organizację pracy, logistykę procesów produkcyjnych i usługowych, inżynierię bezpieczeństwa oraz ergonomię systemów wytwórczych i warunków pracy.

Takie, kompleksowe ujęcie problematyki zarządzania i sterowania przedsiębiorstwem (systemami społeczno-technicznymi) powoduje, iż obszar badań naukowych i dydaktyki realizowanych na Wydziale obejmuje również (poza klasyczną inżynierią zarządzania) zagadnienia z zakresu marketingu, ekonomii, przekształceń własnościowych i prawa gospodarczego, socjologii i psychologii pracy, filozofii, pedagogiki, techniki i metodologii działań, organizatorskich zastosowań informatyki oraz procesów integracyjnych.

Prowadzone badania naukowe w szerokim zakresie wspomagają proces dydaktyczny realizowany na wspomnianych już wyżej trzech kierunkach studiów

Zajęcia w Laboratorium Ergonomii podczas Nocy Naukowców 2015

akademickich: Inżynieria Zarządzania, Logistyka i Inżynieria Bezpieczeństwa. Ze względu na inżynierski charakter studiów preferuje się szczególnie te z nich, które służą weryfikacji wiedzy praktycznej oraz oferują sprawdzoną metodykę działania. Wymagania nowoczesnego przedsiębiorstwa powodują bowiem, że kształcenie przyszłych kadr inżynierskich musi opierać się na stałym wykorzystywaniu najnowszych opracowań wyników badań. W efekcie studiujący na realizowanych na Wydziale kierunkach studiów są przygotowani do pełnienia funkcji menedżerskich zarówno na szczeblu zarządu całej firmy, jak i w jej służbach technicznych, handlowych czy ekonomicznych.

Kompleksowe podejście do analizy i rozwiązywania problemów współczesnej inżynierii zarządzania jest istotnym wyróżnikiem profilu naukowego i dydaktycznego Wydziału na tle innych jednostek, oferujących studia z zarządzania, logistyki czy inżynierii bezpieczeństwa. Potwierdzają to coroczne rankingi krajowych uczelni wyższych przeprowadzane dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale, w których Politechnika Poznańska zajmuje wysokie miejsca.

Pracownicy Wydziału stanowią kadrę o wysokich kwalifikacjach naukowych i dydaktycznych, która posiada również bogate doświadczenia praktyczne w pełnieniu funkcji menedżerskich w przedsiębiorstwach przemysłowych, a także w prowadzeniu działalności doradczej.

Aktualna struktura organizacyjna Wydziału Inżynierii Zarządzania nie wyodrębnia, w zasadzie katedr wiodących poszczególne kierunki studiów akademickich. Możliwe jest co prawda obiegowe uznanie, że odpowiedzialność za Logistykę spada głównie na Katedrę Zarządzania Produkcją i Logistyki oraz podobnie za Inżynierię Bezpieczeństwa odpowiada Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości. W praktyce jednak na wydziale obowiązuje zasada kooperacyjności, którą należy interpretować jako partycypacja i odpowiedzialność wszystkich sześciu Katedr za wszelkie formy działalności dydaktycznej Wydziału Inżynierii Zarządzania.

Podobnie wygląda proces realizacji badań naukowych, które w większości przypadków realizowane są przez zespoły międzykatedralne. Ponieważ jednak ministerialne środki na badania naukowe dystrybuowane są na konkretne, często instytucjonalnie określone specjalności badawcze, można w takim przypadku łatwiej wytyczyć granice pomiędzy jednostkami organizacyjnymi wydziału. Mając powyższe na uwadze w dalszej treści tego rozdziału przytoczono charakterystyki badawcze poszczególnych Katedr Wydziału Inżynierii Zarządzania. Charakterystyki te pozwalają również dodatkowo zorientować się w specjalizacji dydaktycznej Katedr zgodnie z akademicką zasadą jedności procesu kształcenia uniwersy-

teckiego z badaniami naukowymi prowadzonymi przez kadre Wydziału. Według stanu na rok bieżący (2014/2015) główne kierunki badawcze Katedr prezentują się następująco:

1. Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki:

- badanie i kształtowanie systemów organizacji i kierowania,
- badanie i doskonalenie metod projektowania struktur organizacyjnych systemów produkcyjnych,
- zarządzanie przedsiębiorczością,
- metodologia rozwoju regionalnego,
- transformacja wiedzy w sieciach gospodarczych,
- organizacja i adaptacyjne zarządzanie przedsięwzięciami,
- zarządzanie rozwojem przedsiębiorstw produkcyjnych,
- systemy logistyczne i ich wspomaganie.

2. Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości:

- metodologia badań i zastosowań praktycznych makroergonomii,
- ergonomiczna diagnostyka oraz projektowanie (korekcyjne i koncepcyjne) procesów produkcyjnych w technologicznych systemach wytwórczych,
- ergonomiczna diagnostyka oraz projektowanie (korekcyjne i koncepcyjne) maszyn i urządzeń technologicznych,
- metody reinżynierii procesów biznesowych i produkcyjnych w przedsiębiorstwie.
- realizacja procesów eksploatacji systemów projakościowych w przemyśle i w usługach,
- inżynieria bezpieczeństwa,
- metody szacowania i oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- metodologia kształtowania poziomu jakości pracy i wyrobów w przemyśle maszynowym w świetle EN i norm ISO i TQM.

3. Katedra Marketingu i Sterowania Ekonomicznego:

- teoria i inżynieria marketingu,
- metodyka projakościowego i marketingowego zarządzania przedsiębiorstwem,
- zarządzanie wartością i kapitałem intelektualnym,
- rachunek efektywności ekonomicznej,
- rachunkowość finansowa i zarządcza oraz kontroling,
- kwalitologia i ekonomika jakości.
- zarządzanie cenami,
- akceleracja wiedzy technicznej.

4. Katedra Nauk Ekonomicznych:

- transformacja systemowa gospodarki, rozwój regionalny i polityka regionalna,
- bezpośrednie inwestycje zagraniczne,
- rynki finansowe, finansowanie działalności gospodarczej i zarządzanie finansami,
- konkurencyjność w aspektach mikro, makro i mezo,
- marketing partnerski,
- klastry i sieciowe struktury firm,
- zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne,
- problemy gospodarki światowej,
- bankowość,
- małe i średnie przedsiębiorstwa,
- zarządzanie ryzykiem,
- rola infrastruktury w gospodarce rynkowej,
- ekonometria stosowana.

5. Katedra Zarządzania i Systemów Informatycznych:

- strategie przedsiębiorstw;
- planowanie biznesu i systemy budżetowania,
- projektowanie struktur organizacyjnych, w tym struktur procesowych;
- systemy informacyjne zarządzania;
- systemy informatyczne wspomagające zarządzanie;
- lean management (szczupłe przedsiębiorstwo);
- agile enterprise (zwinne przedsiębiorstwo);
- przedsiębiorstwo wirtualne.

6. Katedra Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie:

- pomoc publiczna dla przedsiębiorców w Unii Europejskiej i w Polsce,
- małe i średnie przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej i w Polsce,
- międzynarodowe regulacje w zakresie zamówień publicznych,
- badania innowacyjności gospodarki w Polsce i w Unii Europejskiej.
- badanie humanizacyjnych i komunikacyjnych aspektów przekształceń systemowych w Polsce i ich wpływu na system wartości,
- badanie wybranych czynników kulturowych i ich wpływu na rozwój techniki,
- interkulturowość i kultura przedsiębiorstwa,
- zinstytucjonalizowane formy myślenia społecznego,
- kapitał społeczny,

- źródła i konsekwencje postaw jednostkowych i kolektywnych,
- procesy komunikowania intra- i interkulturowego,
- dynamika instytucji społecznych, w tym instytucji gospodarczych,
- procesy przemian mentalności europejskiej.

Wydział Inżynierii Zarządzania – jednostki organizacyjne i kadra naukowo-dydaktyczna (od 2010 roku)

Dla pełniejszego obrazu poszczególnych spośród sześciu Katedr Wydziału Inżynierii Zarządzania przytoczono dalej krótkie opisy historyczne oraz wzmianki o wcześniejszych i obecnych składach osobowych tych zespołów.

Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki

Początki działalności Katedry wiążą się historycznie z Instytutem Organizacji i Zarządzania, który powołano w roku 1970 na Wydziale Mechanicznym Technologicznym (obecnie Wydział Budowy Maszyn i Zarządzania). Instytut składał się z trzech zakładów, a jednym z nich był Zakład Organizacji Produkcji.

Kierownikiem Zakładu został doc. dr inż. Jerzy Boszko (później profesor Politechniki Poznańskiej). Zespół Zakładu początkowo nieliczny tworzyli (imiona i nazwiska bez uzyskiwanych później stopni naukowych): Waław Kawczyński, Jerzy Kosmowski, Przemysław Olejnik, Zbigniew Senger, Elżbieta Strzelec, a następnie: Jerzy Mazurczak i Edmund Pawłowski, Marek Fertsch, Stefan Trzcieliński, Magdalena Rzeszotarska-Wyrwicka, Agnieszka Grzelczak, Joanna Kałkowska, Hanna Włodarkiewicz-Klimek, Katarzyna Grzybowska. Pierwsze doktoraty tego zespołu związane są z nazwiskami Waław Kawczyńskiego (1974), Zbigniewa Sengera (1979) oraz Jerzego Mazurczaka i Edmunda Pawłowskiego (1985). Po przejściu prof. Jerzego Boszko na emeryturę, funkcję kierownika Zakładu pełnili kolejno: doc. dr hab. Andrzej Szambelan i prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski. W tym okresie zmieniła się nazwa na Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania. Od 1996 roku kierownikiem tego Zakładu został dr hab. inż. Marek Fertsch.

Dynamiczny rozwój kadry, a zwłaszcza specjalności naukowo-badawczych zdecydował o podziale Zakładu Organizacji Produkcji i Zarządzania. W ramach tego podziału wyodrębniła się grupa pracowników zajmujących się procesami zarządza-

nia, którzy utworzyli nowy zakład – Zarządzania i Systemów Informatycznych. Natomiast ze względu na rosnące zainteresowanie logistyką (naukowe, związane z ofertą studiów i potrzebami przedsiębiorstw), Zakład zmienił nazwę na Zakład Zarządzania Produkcją i Logistyki. Pod tą nazwą funkcjonował w strukturze Instytutu Inżynierii Zarządzania i funkcjonuje do dziś (2015) jako wyodrębniona Katedra na Wydziale Informatyki i Zarządzania. Nieprzerwanie od roku 1996 zespołem Zakładu, a później Katedry kieruje dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw. Politechniki Poznańskiej.

Kadrę Katedry Zarządzania Produkcją i Logistyki tworzy dziś 26 następujących pracowników:

1. prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski
2. prof. dr Zbigniew Pasek, prof. wizytujący
3. dr hab. inż. Marek Fertsch, prof. nadzw.
4. dr hab. inż. Marek Pawlewski, prof. nadzw.
5. dr hab. inż. Magdalena Wyrwicka, prof. nadzw.
6. dr inż. Piotr Cyplik
7. dr inż. Paulina Golińska-Dowson
8. dr inż. Ireneusz Gania
9. dr inż. Agnieszka Grzelczak
10. dr inż. Katarzyna Grzybowska
11. dr inż. Łukasz Hadaś
12. dr Agnieszka Krugielka
13. dr inż. Mirosław Kruszyński
14. dr Natalia Kubiak
15. dr inż. Piotr Lubiński
16. dr inż. Jerzy Mazurczak
17. dr inż. Przemysław Niewiadomski
18. dr inż. Joanna Oleśków-Szłapka
19. dr inż. Agnieszka Ponikierska
20. dr inż. Agnieszka Stachowiak
21. dr inż. Karolina Werner-Lewandowska
22. mgr inż. Andrzej Klimek
23. mgr inż. Monika Kosacka
24. mgr inż. Izabela Kudelska
25. mgr inż. Natalia Pawlak
26. mgr inż. Irena Pawłyszyn

Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki prowadzi badania w zakresie tendencji przekształceń i zmian zachodzących w systemach oraz strukturach zarzą-

dzania produkcją i logistyką ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ich projektowania.

W strukturze Katedry w 2011 roku powstało Centrum Symulacji i Optymalizacji Procesów Logistycznych i Produkcyjnych SOCILAPP, w którym w 2012 roku zorganizowano Laboratorium Symulacji Procesów Logistycznych i Produkcyjnych. Jego kierownikiem jest dr hab. inż. Paweł Pawlewski, prof. nadzw. Centrum zajmuje się symulacją procesów logistycznych i produkcyjnych. Głównym celem jego działalności jest próba zintegrowania zadań związanych z realizacją projektów symulacyjnych w przemyśle, których podstawą są projekty studenckie. Idea centrum ma szerszy zasięg, ponieważ niektóre z projektów mają szansę na przekształcenie się w projekty biznesowe (na podstawie decyzji przedsiębiorstwa). Naszym zadaniem jest zapewnienie poprawności prawnej i etycznej projektów. Centrum SOCILAPP współpracuje z University of Windsor z Kanady oraz z Mississippi State University z USA.

W ciągu ostatnich sześciu lat zrealizowano 63 projekty dla następujących przedsiębiorstw: Logzact, Solaris Bus&Coach, Man, Comforty, Vox, Poczta Polska, Bridgestone, Poznań Airport, Komputronik, Kompania Piwowarska, Luvena, BDF Beiersdorf, Pratt&Whitney Kalisz, FPS, Raben, VW Poznań, ITM Baza Poznańska,

*Od lewej w tylnym rzędzie stoją: Monika Kosacka, Agnieszka Grzelczak, Piotr Lubiński, Agnieszka Krugielka, Ireneusz Gania, Łukasz Hadaś, Piotr Cyplik
W środkowym rzędzie od lewej stoją: Irena Pawtyszyn, Natalia Pawlak, Katarzyna Grzybowska, Izabela Kudelska, Joanna Oleśków-Ształka, Agnieszka Ponikierska
Od lewej siedzą: Paweł Pawlewski, Marek Fertsch, Magdalena K. Wyrwicka, Leszek Pacholski*

Imperial Tobacco, Mirox, PKP Cargo, Beiersdorf Manufacturing, Brawn, Panopa, Philips Lighting Poland, Stomil Poznań, Volkswagen Group Polska, Vinylpex, GoodFood. Rozwiązane problemy dotyczyły różnych obszarów działalności firm, np. logistyki magazynów, logistyki produkcji, transportu wewnętrznego, łańcucha dostaw, E2E itd.

W 2014 roku podpisano umowy z Beiersdorf Manufacturing Poznań, Unilever, Logzact, Cempel Consulting. Katedra współpracuje w ramach projektu FlexPhD z różnymi uczelniami. Są to: Politechniki: Koszalińska, Krakowska i Wrocławska, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie i Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.

W ramach Katedry funkcjonuje zespół redakcyjny czasopisma „Research in Logistics & Production”.

Ważniejsze osiągnięcia Katedry Zarządzania Produkcją i Logistyki obejmują:

- uzyskanie (w roku 2012) amerykańskiego certyfikatu FlexSim Software Products Inc. dla Laboratorium Symulacji Procesów Logistycznych i Produkcyjnych (jako pierwszy tego typu certyfikat w Europie),
- realizację trzech grantów NCN i NCBR (2013–2015) na kwotę 1,5 mln zł.,
- nieprzerwaną (od 10 lat) organizację międzynarodowych konferencji naukowych pod tytułem: „Economy and Efficiency. Contemporary Solutions in Logistics and Production”,
- organizację (w 2014 roku) 9th International Congress on Logistics and SCM Systems (był to pierwszy przypadek przyznania prawa do zorganizowania tej konferencji przez uczelnię europejską),
- nieprzerwaną (od 10 lat) aktywną działalność Studenckiego Koła Naukowego Logistyków (od 5 lat Koło to jest organizatorem ogólnopolskiej, studenckiej konferencji naukowej „Forum Logistyki”),
- regularną (od 6 lat) organizację GALI LOGISTYKI związanych z publicznym odbiorem projektów studenckich realizowanych w przedsiębiorstwach w Wielkopolsce (Gale takie obejmują uroczystą, konkursową prezentację projektów w Auli Politechniki Poznańskiej oraz na specjalnych stanowiskach w Centrum Wykładowym naszej uczelni.

Pracownicy Katedry prowadzą zajęcia dydaktyczne na wszystkich kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Wydziału Inżynierii Zarządzania oraz na Wydziałach: Informatyki oraz Budowy Maszyn i Zarządzania. Katedra pełni wiodącą rolę dla dydaktyki na kierunku studiów „Logistyka”.

W dalszym ciągu informacji o Katedrze Zarządzania Produkcją i Logistyki przytoczono krótkie biogramy pięciorga osób tworzących kadrę profesorską tej jednostki organizacyjnej.

Imię i nazwisko:	Marek Fertsch	
Stopień i tytuł naukowy:	dr hab. inż.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	budowa i eksploatacja maszyn	
Specjalność naukowa:	komputerowo wspomagane planowanie i sterowanie produkcją, inżynieria logistyczna	
Zatrudnienie w PP:	1.04.1978 r.	
Tematyka badań naukowych:	komputerowo wspomagane planowanie i sterowanie produkcją, projektowanie systemów produkcyjnych, inżynieria logistyczna	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	autor ponad 150 autorskich i współautorskich publikacji w czasopiśmie i materiałach konferencyjnych w sierpniu 2011 roku wybrany został do Rady International Foundation for Production Research; Rada skupia 40 uczonych z całego świata i kieruje pracą Fundacji, która stara się integrować i koordynować światowe badania w zakresie organizacji produkcji we wrześniu 2012 roku wybrany został na członka Europejskiej Akademii Inżynierii Zarządzania; organizacja ta, skupiająca uczonych – inżynierów z całej Europy zajmuje się koordynacją i propagowaniem badań z zakresu inżynierii zarządzania w skali Europy	
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	twórca kierunku studiów logistyka na Politechnice Poznańskiej; autor lub współautor ośmiu podręczników akademickich	
Wyróżnienia:	Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej	
Funkcje organizacyjne:	2000–2008 dyrektor Instytutu Inżynierii Zarządzania na Wydziale Informatyki i Zarządzania Politechniki Poznańskiej od 2010 – kierownik Katedry Zarządzania Produkcją i Logistyki na Wydziale Inżynierii Zarządzania PP	
Promocje:	24 wypromowanych doktorów	

Imię i nazwisko:	Leszek Pacholski	
Stopień i tytuł naukowy	prof. dr hab. inż.	
Stanowisko:	profesor zwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	budowa i eksploatacja maszyn oraz nauki o zarządzaniu	
Specjalność naukowa:	ergonomia (<i>Human Factors & Ergonomics</i>), inżynieria produkcji zarządzanie (<i>Production Engineering & Management</i>), inżynieria przemysłowa (<i>Industrial Engineering</i>)	
Zatrudnienie w PP:	02.05.1968 r.	
Tematyka badań naukowych:	metodologia ergonomicznego diagnozowania wieloobiektowych systemów produkcyjnych opracowanie modeli „bitew makroergonomicznych” oraz koncepcje tzw. ergonomii politycznej kwestia makroergonomiczna w procesach zrównoważonego rozwoju inżynierii tworzenie klastrowych struktur makroergonomicznych reinżynieria procesów biznesowych i produkcyjnych w przedsiębiorstwie zastosowanie logiki rozmytej w procesach restrukturyzacji wieloobiektowych systemów makroergonomicznych metody komputerowego wspomagania projektowania ergonomicznego ergonomiczne aplikacje neuronowo zintegrowanych systemów człowiek-komputer	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	opracowanie (prekursorskich w wymiarze nauki światowej) metodologicznych i przedmiotowych podstaw ergonomii trzeciej generacji (makroergonomia) wprowadzenie (do nauki światowej) koncepcji tzw. ergonomii politycznej oraz podstawowych opracowań modeli w zakresie „bitew makroergonomicznych” projakościowa, technologiczno-organizatorska i ekonomiczna restrukturyzacja oraz próby konsolidacji polskiego przemysłu okrętowego opracowanie i implementacja koncepcji Wielkopolskich Centrów Biznesowej Przedsiębiorczości Produktowej	

Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	opracowanie i implementacja koncepcji zintegrowanego systemu wspomagania dostępu do informacji w przestrzeni miejskiej
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	wprowadzenie do inżynierskiej edukacji akademickiej kwestii czynnika ludzkiego w technice oraz paradygmatu menedżerskiego wiodąca rola w zakresie integracji i konsolidacji oraz podnoszenia naukowych kwalifikacji profesjonalnych w obrębie polskiego środowiska wykładowców ergonomii wiodąca rola w zakresie instytucjonalnych przekształceń strukturalnych oraz uruchomień czterech, nowych kierunków studiów i form edukacji menedżerskiej (trójstopniowość, dwujęzyczność, zróżnicowanie stacjonarne, studia doktoranckie i podyplomowe) prowadzenie zajęć wykładowych, w ramach wizyt profesorskich, w kilkunastu uniwersytetach zagranicznych – praktycznie na wszystkich kontynentach
Wyróżnienia:	odznaczenia państwowe i regionalne: – Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (17.05.2012) – Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (28.04.1997) – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (19.09.1989) – Srebrny Krzyż Zasługi (28.09.1983) – Medal Komisji Edukacji Narodowej (05.09.1994) – Odznaka Honorowa Miasta Poznania (23.08.1976) – Odznaka Honorowa „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego” (17.05.1985) ponadto, bardzo liczne odznaczenia i wyróżnienia krajowe i zagraniczne stowarzyszeń profesjonalnych, instytucji naukowych oraz resortowe. Do najważniejszych można zaliczyć: światowe wyróżnienie: <i>International Ergonomics Association Fellow Award</i> (2006), tytuł zawodowy: <i>European Ergonomist</i> (2009), Medal im. Haliny Krahelskiej (1994), Medal im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego, Złotą i Srebrną Odznakę Honorową Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa (1987), Srebrną Odznakę Honorową Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich (1995), tytuł Honorowego Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego (1998), tytuł Lidera Pracy Organicznej wraz ze statuetką honorową Hipolita Cegielskiego (2011),

Wyróżnienia:	Srebrny Medal „<i>Labor Omnia Vincit</i>” Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego (2012), Medal „<i>Naturea Tutela Res Necessaria Hominum. Pro Regionalibus et Urbanis Studiis</i>” (2012)”. Także, cztery nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: trzy za osiągnięcia naukowe (w tym nagrody: za doktorat oraz za habilitację) i jedna za osiągnięcia w zakresie kształcenia kadr naukowych. Również, ponad trzydzieści różnego rodzaju nagród ze specjalnego funduszu nagród JM Rektora Politechniki Poznańskiej
Funkcje organizacyjne:	zastępca dyrektora Międzywydziałowego Instytutu Organizacji i Zarządzania PP (1978–1980) dyrektor Instytutu Organizacji i Zarządzania PP a następnie Instytutu Inżynierii Zarządzania PP (1980–2001 i ponownie 2008–2010) członek zarządu International Ergonomics Association (1986–2006) wiceprzewodniczący Komitetu Ergonomii przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk (1986–2006) przewodniczący Rady Ochrony Pracy przy Prezydium Sejmu Rzeczypospolitej Polski (1989–1998) prezes Rady Nadzorczej Stoczni Szczecińskiej PORTA Holding S.A. (1993–2002 i ponownie od 2009) rektor Wyższej Szkoły Komunikacji i Zarządzania w Poznaniu (1995–1998) dziekan Wydziału Informatyki i Zarządzania PP (2001–2008) dziekan Wydziału Inżynierii Zarządzania PP (2010–2014) członek Zarządu Center for Registration of European Ergonomists (2008–2015) Także: w latach 80-tych przewodniczący Rady Naukowej przy Poznańskim Oddziale Towarzystwa Naukowej Organizacji i Kierowania; na przełomie lat 80. i 90. przez dwie kadencje Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego; na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat Przewodniczący Komisji Ergonomii oraz członek dwóch innych Komisji (Budowy Maszyn oraz Nauk o Zarządzaniu) przy Poznańskim Oddziale Polskiej Akademii Nauk.

**Funkcje
organizacyjne:**

Również: funkcje – redaktora naczelnego trzech czasopism naukowych (przewodniczący Komitetu Redakcyjnego Zeszytów Naukowych PP seria: Organizacja i Zarządzanie; przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego serii monograficznej pn.: Foundations of Control and Management Sciences; redaktor naukowy czasopisma: Research in Logistics & Production) oraz przez 20 lat (1992–2012) członka Rady Redakcyjnej amerykańskiego czasopisma „Human Factors and Ergonomics in Manufacturing & Service Industries”.

Ponadto: rozliczne funkcje (w tym również przewodniczenie) związane z ponad 30-letnim członkostwem Senatu Politechniki Poznańskiej i jej trzech Rad Wydziału (Budowy Maszyn, Informatyki i Zarządzania oraz Inżynierii Zarządzania) związane z komisjami tych gremiów oraz komisjami rektorskimi

Promocje:

czterdzieścioro wypromowanych doktorów oraz cztery dalsze, otwarte przewody doktorskie

Imię i nazwisko:

Zbigniew J. Pasek

Stopień i tytuł

dr inż., prof. wizytujący Politechniki Poznańskiej,

naukowy:

full professor University of Windsor (Kanada)

**Dyscyplina
naukowa:**

budowa i eksploatacja maszyn

**Specjalność
naukowa:**

inżynieria systemów przemysłowych i wytwarzania

Zatrudnienie w PP:

1.10.2011 r.

**Tematyka badań
naukowych:**

inżynieria, edukacja inżynierska, inżynieria służby zdrowia, automatyzacja procesów wytwarzania, logistyka i łańcuchy dostaw, zarządzanie ryzykiem

**Najważniejsze
osiągnięcia
naukowe:**

autor 8 rozdziałów w książkach, 30 artykułów w renomowanych, recenzowanych czasopismach naukowych oraz 115 artykułów prezentowanych na konferencjach naukowych i sympozjach. Jest współautorem trzech patentów zarejestrowanych w USA w latach 1998, 1999 i 2005.

Jest członkiem wielu komitetów programowych międzynarodowych, uznanych konferencji min. DCAI, CIRP, ISAM, ASEE oraz recenzentem zarówno w czasopismach naukowych np. ASME Journal of Manufacturing Science and Engineering, International Journal of Production

Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	Planning and Control, International Journal for Engineering Education, IEEE Transaction on Control Systems Technology, jako uznanych konferencji naukowych. Jest członkiem renomowanych organizacji naukowych, takich jak American Society for Engineering Education, American Society of Mechanical Engineers, Society of Manufacturing Engineers, Institute of Electrical and Electronics Engineers
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	wprowadzenie kursu Integracja produktowo-procesowa na kierunku Logistyka
Wyróżnienia:	ASEE Entrepreneurship and Innovation Division Best New Idea Award 2013
Funkcje organizacyjne:	od 2011 – przewodniczący Rady Naukowej Centrum Symulacji i Optymalizacji Procesów Produkcyjnych i Logistycznych od 2014 Member, Graduate Council, Faculty of Graduate Studies od 2013 – Member, Faculty of Engineering Coordinating Council (FCC) od 2013 Graduate Programs Coordinator, IMSE Dept. od 2008 – Member, Academic Standing Appeals Committee, Faculty of Engineering
Promocje:	10 wypromowanych doktorów

Imię i nazwisko:	Paweł Pawlewski	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab. inż.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	budowa i eksploatacja maszyn	
Specjalność naukowa:	inżynieria produkcji	
Zatrudnienie w PP:	1.10.2006 r.	
Tematyka badań naukowych:	projektowanie systemów i projektowanie procesów logistycznych, symulacja i optymalizacja procesów logistycznych i produkcyjnych, reeżyniering procesów wytwarzania	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	autor lub współautor ponad 130 artykułów naukowych, rozdziałów w książkach i książek	

***Najważniejsze
osiągnięcia
naukowe:***

członkostwo w komitetach naukowych i radach programowych konferencji:

DCAI – International Symposium on Distributed Computing and Artificial Intelligence (od 2009)

AINA – Agent Systems, Intelligent Computing and Applications (2011)

CISIS – 1st International Workshop on Intelligent Computing in Large-Scale Systems (2011)

ISCIF – Intelligent systems for context-based information fusion (2011, 2012)

PPSN – 11th International Conference on Parallel Problem Solving From Nature (2010)

SCOPIN – Scalable Optimization in Intelligent Networking (2012)

***Najważniejsze
osiągnięcia
naukowe:***

ACIIDS 2014

IJICIC SI – KES-AMSTA 2011

W roku 2012 został przyjęty przez International Journal of Artificial Intelligence do zespołu „IJAI Editorial Board” jako „associated editor”.

Jest autorem technologii LogABS – Agent Base Simulation for Logistics

***Najważniejsze
osiągnięcia
dydaktyczne:***

organizacja Laboratorium Symulacji i Optymalizacji Procesów Logistycznych i Produkcyjnych na Wydziale Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej – Laboratorium uzyskało Certyfikację FlexSim Software Products Inc. (USA) – jako pierwsze i dotychczas jedyne w Polsce.

Organizacja sześciu GAL Logistyki – publicznych odbiorów projektów studenckich 2009-2015.

Organizacja ponad 40 warsztatów symulacyjnych dedykowanych dla inżynierów i pracowników naukowo-badawczych.

Opracowanie nowatorskiego programu przedmiotów: Projektowanie Procesów Logistycznych na I stopniu kierunku Logistyka oraz Projektowanie Systemów i Procesów Logistycznych na II stopniu kierunku Logistyka, wykorzystujących technologie symulacyjne procesów na I stopniu i technologie optymalizacyjne na II stopniu studiów

Wyróżnienia: 2006 – nagroda zespołowa II stopnia Rektora PP (poprawa warunków pracy dydaktycznej i wyników kształcenia)

2011 – nagroda indywidualna III stopnia Rektora PP za warsztatowe prowadzenie zajęć z zakresu logistyki

2014 nagroda zespołowa Rektora PP za osiągnięcia dydaktyczne

Funkcje organizacyjne: kierownik Centrum Symulacji i Optymalizacji Procesów Produkcyjnych i Logistycznych

Promocje: 1 wypromowany doktor, 1 otwarty przewód doktorski

Imię i nazwisko: **Magdalena Wyrwicka**

Stopień i tytuł naukowy dr hab. inż.

Stanowisko: profesor nadzwyczajny

Dyscyplina naukowa: nauki o zarządzaniu

Specjalność naukowa: organizacja i zarządzanie

Zatrudnienie w PP: 1.11.1987 r.

Tematyka badań naukowych: zarządzanie projektami, kształtowanie polityki kadrowej, rozwój przedsiębiorstwa i sieci gospodarczych, kulturowe aspekty rozwoju przedsiębiorstwa, foresight, rozwój regionu

Najważniejsze osiągnięcia naukowe: 1992 – doktorat z wyróżnieniem (nauki techniczne)

1993 – stypendium Wirtschaftsuniversität Wien, Austria

1995 – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Rynek – ryzyko – sukces w działalności przemysłowej” organizowana w Politechnice Poznańskiej, udział 12 państw

1995–1996 koordynacja sieci CEEPUS PL006-95/96: Uniwersytet w Mariborze (Słowenia), Wirtschaftsuniversität Wien (Austria) i Politechniką Poznańską

2004 – habilitacja (nauki ekonomiczne, dyscyplina: nauki o zarządzaniu)

od 2006 badanie sieci gospodarczych Wielkopolski

2009–2010 Grant badawczy promotorski NN115 101237

2009–2011 prowadzenie projektu „Foresight ‘SIECI GOSPODAR-CZE WIELKOPOLSKI’ – scenariusze transformacji wiedzy wspierające innowacyjną gospodarkę’ UDA – POIG 01.01.01-30-014/09-00; wyróżniony 08.09.2010 r. na Forum Innowacji XX Forum Ekonomicznego w Rzeszowie nagrodą Business Innovations Award

***Najważniejsze
osiągnięcia
naukowe:***

2010–2011 – członek Komitetu Sterującego Foresight Wielkopolski realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

2008–2009 – ekspert Wielkopolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej

2008–2012 – ekspert OPI

udział w komitetach redakcyjnych czasopism:

- od roku 2000 – MER Journal for Management and Development wydawany przez MER Evrocenter, Słowenia (od 2003 – także recenzent)

- od 2010 Member of Editorial Board „Global Partnership Management Journal”

- od 2011 Członek Rady Naukowej czasopisma Research in Logistics & Production

- od 2012 Redaktor Tematyczny Zeszytów Naukowych Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie

2012–2013 ekspert Krajowej Izby Gospodarczej

zapraszana do 22 komitetów naukowych konferencji

autorka lub współautorka ponad 190 publikacji, w tym 18 książek

***Najważniejsze
osiągnięcia
dydaktyczne:***

od 1992 licencjonowany nauczyciel REFA Bundesverband für Arbeitsgestaltung, Betriebsorganisation und Unternehmensentwicklung e.V. (zakres podstawowy)

opracowanie i realizacja nowych przedmiotów: „Organizacja stanowisk i badanie pracy” (1991), „Zarządzanie kadrami” (1993) „Zarządzanie przedsięwzięciami” (projektami) (1999) i „Rozwój przedsiębiorstwa” (2015)

1995–1997 kierowanie (strona polska) programem badawczym francusko-niemiecko-polskim z udziałem studentów nt. Kompetencji niezbędnych przyszłym inżynierom do współpracy międzynarodowej i interkulturowej

od 1997 licencjonowany nauczyciel REFA Bundesverband fuer Arbeitsgestaltung, Betriebsorganisation Und Unternehmensentwicklung e.V. (zakres planowania i sterowania produkcją)

2001 koordynowanie ze strony PP programu Leonardo da Vinci LV00/057/k/088 – wyjazdy nauczycieli

2003 – PRO EUROPE PL/02/A/Plc/140421 – wyjazdy absolwentów na praktyki do Rolls-Royce Deutschland Ltd&Co KG

**Najważniejsze
osiągnięcia
dydaktyczne:**

zajęcia na studiach podyplomowych: „Organizacja i zarządzanie instytucjami oświatowymi” (od 1999 roku)

(od 2013) „Innowacyjne Zarządzanie Rozwojem Produktu i Technologii”

2013 opracowanie programu i funkcja kierownika studiów podyplomowych „Nowoczesny Menedżer Projektu Rozwojowego” (SP-195/I)

autorka 3 oraz współautorka 3 podręczników

promotor ponad 160 prac inżynierskich i magisterskich

Wyróżnienia:

Medal Srebrny za Długoletnią Służbę (2009)

Nagrody JM Rektora Politechniki Poznańskiej:

– za działalność naukową: 1993, 1996, 2010, 2012 oraz 2009 i 2014
– nagroda zespołowa

– za działalność organizacyjną 1995, 2013

– za promocję kadry – 2011

**Funkcje
organizacyjne:**

1993–1999 zastępca dyrektora Instytutu Inżynierii Zarządzania ds. naukowych

1996–1999 członek Rady Wydziału BMiZ

1999–2005 – członek Senatu Akademickiego PP

2006–2008 sekretarz Komisji Rekomendującej Doktoraty w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu na Wydziale Informatyki i Zarządzania

2008–2010 – prodziekan ds. kształcenia niestacjonarnego na Wydziale Informatyki i Zarządzania

2010–2014 – prodziekan ds. nauki Wydział Inżynierii Zarządzania

2010–2014 przewodnicząca Komisji ds. Doktoratów na WIZ

od 2012 – członek Senatu Akademickiego PP

od października 2014 dziekan Wydziału Inżynierii Zarządzania

Promocje:

3 wypromowanych doktorów, 8 otwartych przewodów

Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości

Historia Katedry dokładnie pokrywa się z dziejami Instytutu Organizacji i Zarządzania funkcjonującego w ramach Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Poznańskiej. W Instytucie powstała najpierw Pracownia, a później Zakład Nauki o Pracy, którym kierował początkowo (przełom lat 60. i 70.) doc. dr hab. inż. Ryszard Wójtowicz, a następnie dr inż. Leszek Pacholski. Był to początek trwałego i konsekwentnego rozwoju zespołu, zajmującego się teoretycznymi i praktycznymi aspektami diagnozowania warunków pracy w przemyśle. Początkowo zespół ten stanowili pracownicy naukowo-dydaktyczni w stopniu magistra: Leszek Pacholski, Konstanty Rogaliński, Wiesław Grzybowski, Jan Dmochowski, Edwin Tytyk, Henryk Patelak, Danuta Milian, Maria Tarniowa-Bagieńska, Ewa Dąbrowska, Felicja Drzewińska, Aleksander Gałązka, a nieco później: Jerzy Piontek, Augustyn Bańka, Aleksandra Jasiak, Marek Spychała. Przeważali absolwenci Politechniki Poznańskiej, ale dołączyli też wychowankowie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu. Z działalnością Pracowni, później Zakładu a dziś Wydziału, od początku związane było Laboratorium Ergonomii, które systematycznie poszerzało ofertę ćwiczeń dla studentów i zwiększało potencjał aparaturowy (o Laboratorium tym nieco obszernej piszemy we wcześniejszej części tego opracowania).

W roku 1973 Leszek Pacholski i Konstanty Rogaliński obronili prace doktorskie, a cztery lata później obaj uzyskali stopnie naukowe doktora habilitowanego nauk technicznych. Rok uzyskania przez dwóch pracowników naszego zespołu (1977) tak zwanej samodzielności naukowej (habilitacje) był istotny także z punktu widzenia rozwoju ergonomii w Polsce. W tym bowiem roku w Warszawie zorganizowano VII Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Ergonomicznego (IEA), na którym przyjęto do tej prestiżowej organizacji powstałe rok wcześniej Polskie Towarzystwo Ergonomiczne (PTerg) oraz uznano za prekursora ergonomii Polaka, prof. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego, który już w roku 1857 pisał w poznańskim kwartalniku „Przyroda i Przemysł” o potrzebie rozwijania takiej nauki. Wielu pracowników Zakładu było członkami-założycielami PTerg i brało czynny udział w Kongresie. W tym czasie definitywnie zaprzestano używania określenia „nauka o pracy” na rzecz „ergonomii”. W latach 80. ubiegłego wieku bardzo szybko doktoryzowała się większość z wymienionych powyżej osób. W roku 1986 z ini-

cjatywy prof. L. Pacholskiego powstał podręcznik akademicki pt. „Ergonomia” wydany przez Politechnikę Poznańską. To współautorskie opracowanie, pierwsze w Polsce tak obszerne, kompleksowe i o wyraźnym profilu inżynierskim, było dziełem prawie wszystkich pracowników Zakładu Ergonomii i Inżynierii Jakości i liczyło 578 stron. Do dziś jest ono często cytowane w pracach autorów z różnych ośrodków akademickich.

Zakład Ergonomii istniejący formalnie od roku 1974 w Instytucie Organizacji i Zarządzania na Wydziale Budowy Maszyn PP został przemianowany na Zakład Ergonomii i Inżynierii Jakości w ramach nowo utworzonego w roku 2001 Wydziału Informatyki i Zarządzania. Przez dwadzieścia lat, do roku 1993 Zakładem Ergonomii kierował prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski. W latach 1993–2005 kierowała nim dr hab. inż. Aleksandra Jasiak, prof. nadzw., a następnie znów, w okresie 2005–2010, prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski. Ergonomiści z czasem powiększali swą liczebność, a każda z nowych osób prezentowała różne specjalności oraz zainteresowania naukowe, wzbogacając intelektualny i osobowościowy potencjał zespołu. Zakład wzmocnił się o następujących pracowników naukowo-dy-

Od lewej: Aleksandra Kawecka-Endler, Małgorzata Sławińska, Ewa Budniak, Bogna Mateja, Małgorzata Jasiulewicz-Kaczmarek, Adam Górny, Anna Mazur, Joanna Sadłowska-Wrzesińska, Krzysztof Kopera, Agnieszka Misztal, Edwin Tytyk, Jerzy Marcinkowski, Aleksandra Jasiak, Hanna Gołaś, Józef Gruszka, Aleksandra Dewicka, Grzegorz Dahlke, Wiesław Grzybowski, Roma Marczevska-Kuźma, Milena Drzewiecka, Beata Mrugalska, Anna Stasiuk-Piekarska, Stanisław Janik, Marcin Butlewski

daktycznych (z pominięciem stopni naukowych): Aleksandra Kawecka-Endler, Małgorzata (Górska-Fórmaniak) Wejman, Małgorzata Sławińska, Bogna Mateja, Paweł Bierła, Maciej Zajązkowski, Stanisław Szczebelski, Aleksander Gałązka, Ryszard Wieczorek, Adam Górny, Krzysztof Hankiewicz, Jan Jabłoński, Jerzy Stefan Marcinkowski, Waldemar Prussak, Wiesława Horst, Grzegorz Dahlke, Hanna Gołaś, Anna Mazur, Małgorzata Jasiulewicz-Kaczmarek, Beata Mrugalska, Zbigniew Tomaszewski, Stanisław Janik, Ewa Budniak, Marcin Butlewski. Dzięki tym osobom powstał silny, wiodący wskaźnik kraju, interdyscyplinarny zespół badawczy. Z Katedrą Ergonomii i Inżynierii Jakości współpracują wspólnie również pracownicy innych jednostek organizacyjnych Wydziału, poszerzając jej spektrum naukowo-dydaktyczne. W roku 2010 dotychczasowy Zakład został bowiem przemianowany na Katedrę funkcjonującą w ramach nowego Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej. Od tego roku Katedrą kieruje prof. dr hab. inż. Edwin Tytyk.

Obecnie (rok 2015) w Katedrze Ergonomii i Inżynierii Jakości pracuje 22 etatowych pracowników naukowo-dydaktycznych (jeden pracownik z tytułem profesora, trzech pracowników ze stopniem doktora habilitowanego na stanowiskach profesorskich, jedna osoba na stanowisku adiunkta z habilitacją, trzynastu osób ze stopniem doktora i cztery ze stopniem magistra) oraz jeden pracownik techniczny. Kontynuowana jest korzystna współpraca w badaniach naukowych i dydaktyce z siedmioma osobami, głównie na zasadzie umów-zleceń. Aktualny skład osobowy Katedry przedstawia się następująco:

1. prof. zw. dr hab. inż. Edwin Tytyk
2. dr hab. inż. Józef Gruszka, prof. nadzw.
3. dr hab. inż. Aleksandra Jasiak, prof. nadzw.
4. dr hab. inż. Aleksandra Kawecka-Endler, prof. nadzw.
5. dr hab. inż. Małgorzata Sławińska
6. dr inż. Marcin Butlewski
7. dr inż. Grzegorz Dahlke
8. dr inż. Hanna Gołaś
9. dr inż. Wiesław Grzybowski
10. dr inż. Adam Górny
11. dr inż. Małgorzata Jasiulewicz-Kaczmarek
12. dr Jerzy Stefan Marcinkowski
13. dr inż. Roma Marczevska-Kuźma
14. dr inż. Bogna Mateja
15. dr inż. Anna Mazur

16. dr inż. Agnieszka Misztal
17. dr inż. Beata Mrugalska
18. dr Joanna Sadłowska-Wrzesińska
19. mgr inż. Ewa Budniak
20. mgr inż. Aleksandra Dewicka
21. mgr inż. Milena Drzewiecka
22. mgr inż. Anna Stasiuk-Piekarska
23. techn. Krzysztof Kopera

Ponadto współpracują z nami inni następujący pracownicy Wydziału:

1. prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski
2. dr hab. inż. Stanisław Janik, prof. nadzw.
3. dr inż. Krzysztof Piotrowski
4. dr Waldemar Prussak
5. dr Maria Tarniowa-Bagieńska
6. dr inż. Małgorzata Wejman
7. mgr inż. Jan Dmochowski

Pracownicy Katedry Ergonomii i Inżynierii Jakości WIZ PP tworzą najsilniejszy w Polsce zespół, zajmujący się interdyscyplinarnym obszarem badań w zakresie ergonomii, inżynierii jakości i bezpieczeństwa. Potencjał twórczy zespołu określa corocznie duża liczba publikacji np. w 2014 roku zostało opublikowanych 137 prac, za które uzyskano najwięcej punktów za działalność naukową na Wydziale Inżynierii Zarządzania (sumarycznie i w przeliczeniu na pracownika Katedry); wystąpienia na licznych konferencjach krajowych i zagranicznych, uzyskane patenty na wynalazki i ochronę wzorów użytkowych (co świadczy o innowacyjności prac o charakterze inżynierskim).

Od wielu lat Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości organizuje (corocznie) Międzynarodowe Seminarium Ergonomii (w roku bieżącym 28 Seminarium przebiegało równoległe z drugim Kongresem Ergonomii w Politechnice Poznańskiej: 1–3 lipca 2015 roku).

W ramach działań Katedry podejmowane są następujące tematy badawczo-rozwojowe:

- identyfikacja niebezpiecznych i szkodliwych czynników środowiska pracy,
- projektowanie technicznych i organizacyjnych rozwiązań poprawiających warunki i usprawniających procesy pracy – analiza i ocena warunków akustycznych w pomieszczeniach i przestrzeniach otwartych, wykonywanie map hałasu, identyfikowanie źródeł,
- projektowanie ergonomiczne procesów np. montażu,

- projektowanie ergonomiczne urządzeń, sprzętów i narzędzi ułatwiających funkcjonowanie m.in. osobom niepełnosprawnym,
- projektowanie i wdrażanie systemów zarządzania jakością,
- audytowanie systemów zarządzania jakością,
- audytowanie jakości warunków pracy,
- szkolenie w zakresie stosowania metod i narzędzi projakościowych,
- optymalizacja procesów utrzymania ruchu.

Należy podkreślić, że pracownicy tego zespołu (obecnej Katedry i jej poprzedników: Zakładu i Pracowni) byli i są inicjatorami wielu przedsięwzięć naukowo-badawczych (granty NCBR i poprzedzających to Centrum instytucji podobnych: KBN i DPB, opracowania dla praktyki gospodarczej) oraz w zakresie aktywności na arenie ergonomicznej współpracy w skali światowej (m. in.: kongresy International Ergonomics Association oraz konferencje Applied Human Factors and Ergonomics; udział w radach redakcyjnych renomowanych, amerykańskich czasopism naukowych, członkostwo w gremiach kierowniczych Międzynarodowego Stowarzyszenia Ergonomicznego – IEA, Federacji Europejskich Stowarzyszeń Ergonomicznych – FEES, Centrum Rejestracji Ergonomistów Europejskich – CREE). Pracownicy Katedry Ergonomii i Inżynierii Jakości są opiekunami trzech Studenckich Kół Naukowych (wykaz Studenckich Kół Naukowych pokazany zostanie w suplemencie tego opracowania).

Pracownicy Katedry współpracują z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Uczestniczą również w międzynarodowych programach np. Socrates-Erasmus. Współpraca wiąże się także z uczestnictwem w wielu organizacjach naukowych i zawodowych, do których zalicza się:

- Polskie Towarzystwo Ergonomiczne,
- Komitet Ergonomii Polskiej Akademii Umiejętności,
- Komisja Ergonomii przy Oddz. PAN w Poznaniu,
- Komisja Budowy Maszyn przy Oddz. PAN w Poznaniu,
- Komisja Rehabilitacji i Integracji Społecznej przy Oddz. PAN w Poznaniu,
- Polski Komitet Teorii Maszyn i Mechanizmów PAN,
- IFToMM (International Federation for the Promotion of Mechanism and Machine),
- Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich – koło Nr 1 (przy PP),
- Krajowa Sieć Partnerów (KSP) Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, Bilbao, Hiszpania,
- Komitet Techniczny PKN – nr 158, „Bezpieczeństwa Maszyn i Urządzeń Technicznych oraz Ergonomii – Zagadnienia Ogólne”,

- Fridrich-Ebert-Stiftung Berlin, sekcja „Arbeit und Qualifizierung” .
Wykaz ważniejszych osiągnięć Katedry obejmuje między innymi:
- akustyczną modernizację sali dydaktycznej nr 115 przy ul. Strzeleckiej 11 – 2012,
- patent nr 212967 pt. „Podest do przemieszczania osób z niepełnosprawnościami lokomocyjnymi” – (współautorzy: Edwin Tytyk, Marcin Butlewski, Błażej Rzepczyński) – 19.12.2012,
- Srebrny Medal w International Warsaw Invention Show (IWIS) za opatentowane rozwiązanie podestu – 2011,
- Dyplom Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla Politechniki Poznańskiej za opatentowane rozwiązanie pt. „Podest do przemieszczania osób z niepełnosprawnościami lokomocyjnymi” – Warszawa, marzec 2012,
- zgłoszenie patentowe Pat. 1550 z dnia 20.06.2012 „Hamulec krzywkowy do hamowania ruchu postępowego” (współautorzy: Leszek Białkowski, Edwin Tytyk),
- zgłoszenie patentowe nr P.407 2017 z dnia 04.03.2014 „Uprząż ewakuacyjna” (współautorzy: Kamil Wróbel, Edwin Tytyk),
- pracujący do roku 2010 w ramach dzisiejszego zespołu, jego twórca i lider prof. Leszek Pacholski uzyskał liczne nagrody, wyróżnienia i odznaczenia oraz był członkiem wielu gremiów naukowych, organizacyjnych w skali uczelnianej, krajowej i międzynarodowej (szczegółowy wykaz zawarto w *dossier* Profesora Pacholskiego w rozdziale piątym tego opracowania),
- wdrożenie i utrzymywanie systemu zarządzania jakością zgodnego z ISO 9001:2008 w zakresie kształcenia studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz studiach doktoranckich i podyplomowych prowadzonych przez Wydział Inżynierii Zarządzania; system ten, unikalny w skali całego, polskiego środowiska akademickiego został zainicjowany i przygotowany przez pracowników Katedry: dr inż. Annę Mazur, dr inż. Hannę Gołaś, dr inż. Małgorzatę Jasiulewicz-Kaczmarek; pierwsza certyfikacja systemu przez TÜV Rheinland miała miejsce w roku 2011, a w 2015 roku certyfikat TÜV Süd został odnowiony i przyznany Wydziałowi na kolejne trzy lata,
- tytuł zawodowy *European Ergonomist*, uprawniający do wykonywania zawodu ergonomisty w skali całej Unii Europejskiej, uzyskało siedmioro pracowników Wydziału Inżynierii Zarządzania: prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, dr inż. Marcin Butlewski, dr inż. Grzegorz Dahlke, dr inż. Adam Górny, dr Wiesława Horst, dr inż. Beata Mrugańska, dr Jerzy Stefan Marcinkowski,
- dwóch ergonomistów legitymuje się statusem „Honorowego Członka Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego” a kilkoro zostało odznaczonych medalem im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego,

- dwóch pracowników Katedry pełni funkcje w Zarządzie Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego (kadencja 2014–2017): dr inż. Marcin Butlewski i dr inż. Adam Górny,
- funkcję prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego w kilku kadencjach pełnili: prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski oraz dr Jerzy S. Marcinkowski. Profesor Pacholski jest ponadto Honorowym Prezesem Zarządu Głównego tego Towarzystwa,
- Srebrny Medal Komisji Edukacji Narodowej w 2014 roku otrzymała dr hab. inż. Aleksandra Kawecka-Endler, prof. nadzw.,
- po roku 2010 stopień doktora habilitowanego uzyskała dr hab. inż. Małgorzata Sławińska, a stopień doktora dr inż. Roma Marczevska-Kuźma; trzy asystentki Katedry mają otwarte przewody doktorskie (Anna Stasiuk-Piekarska, Milena Drzewiecka, Aleksandra Dewicka),
- stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla doktorantki uzyskała mgr inż. Anna Stasiuk-Piekarska (za wybitne osiągnięcia w roku akademickim 2014/2015).

W dalszym ciągu informacji o Katedrze Ergonomii i Inżynierii Jakości przytoczono krótkie biogramy pięciorga osób tworzących kadrę profesorską tej jednostki organizacyjnej.

Imię i nazwisko:	Józef Gruszka	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab. inż.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	budowa i eksploatacja maszyn	
Specjalność naukowa:	inżynieria jakości inżynieria powierzchni; technologie wytwarzania elementów silników spalinowych	
Zatrudnienie w PP:	1.10.2014 r.	
Tematyka badań naukowych:	inżynieria jakości – metody doskonalenia procesów zarządzania; kierunki rozwiązań dla przedsiębiorstw klasy światowej, koszty jakości; inżynieria powierzchni w procesach odlewniczych oraz po obróbce wykańczającej; metody kształtowania oraz oceny metrologicznej; techniki wytwarzania elementów silników spalinowych typu tuleje cylindrowe, tłoki, prowadnice zaworowe, zawory	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	130 publikacji, 3 patenty, 39 wdrożonych prac badawczych, udział w 8 projektach naukowo-badawczych	

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne: promotor 77 prac dyplomowych magisterskich, 65 inżynierskich, 12 prac na studiach podyplomowych

Wyróżnienia: Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi; Za pracę zawodową oraz naukowo-badawczą wyróżniony wieloma wysokimi odznaczeniami państwowymi i nagrodami (Ministra Przemysłu, NOT, PP i PWr.)

Funkcje organizacyjne: członek wydziałowej komisji dydaktycznej ds. kierunku „Inżynieria Bezpieczeństwa” oraz komisji ds. stypendiów doktoranckich

Promocje: 1 recenzja pracy doktorskiej

Imię i nazwisko: **Aleksandra Jasiak**

Stopień i tytuł naukowy: dr hab. inż.

Stanowisko: profesor nadzwyczajny

Dyscyplina naukowa: budowa i eksploatacja maszyn

Specjalność naukowa: projektowanie ergonomiczne systemów wytwarzania

Zatrudnienie w PP: 01.11.1975 r.

Tematyka badań naukowych: diagnostyka i projektowanie ergonomiczne; preparacja i operacjonalizacja informacji ergonomicznych; budowa systemu informacji ergonomicznych

Najważniejsze osiągnięcia naukowe: współorganizacja pierwszego w Polsce dydaktycznego laboratorium ergonomii; współautorstwo Polskiej Normy PN-88/N-08007 Atestacja ergonomiczna maszyn i urządzeń. Podstawy metodyczne

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne: opracowanie programu przedmiotu „Makroergonomia”
opracowanie 7 podręczników akademickich

Wyróżnienia: 1982 – wyróżnienie za rozprawę doktorską (Instytut Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej)

1994 – Jubileuszowy Dyplom 75-lecia Wydziału Budowy Maszyn i Wyższego Szkolnictwa Technicznego w Poznaniu za zasługi dla rozwoju Wydziału

1995 – nagroda indywidualna JM Rektora PP za rozprawę habilitacyjną i dorobek naukowy

2002 – Medal Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego im. Wojciecha B. Jastrzębowskiego

2003 – najważniejsze informacje o dorobku naukowym w Złotej Księdze Nauk Technicznych, Wydawnictwo „Helios” w Gliwicach

Wyróżnienia:	2005 – Medal Komisji Edukacji Narodowej indywidualna nagroda (9-krotnie) JM Rektora PP za dorobek naukowy i działalność dydaktyczną w tym jedna nagroda I stopnia (2005) za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe
Funkcje organizacyjne:	kierownik Katedry Ergonomii i Inżynierii Jakości 1993–2005; członek „Wydziałowej komisji konkursowej na stanowiska asystentów i adiunktów”
Promocje:	wypromowanie 4 doktorów; 9 recenzji rozpraw doktorskich; opiekun naukowy 2 doktorantów

Imię i nazwisko: **Aleksandra Kawecka-Endler**

Stopień i tytuł naukowy dr hab. inż.

Stanowisko: profesor nadzwyczajny

Dyscyplina naukowa: budowa i eksploatacja maszyn

Specjalność naukowa: techniczne przygotowanie produkcji, procesy produkcyjne, ergonomia, metodologia projektowania

Zatrudnienie w PP: 1.11.1974 r.

Tematyka badań naukowych: techniczne przygotowanie produkcji, inżynieria produkcji, ergonomiczne i jakościowe aspekty kształtowania procesów produkcyjnych i systemów pracy

Najważniejsze osiągnięcia naukowe: staże naukowe: Uniwersytet Techniczny Brno (1985) Ingenieurhochschule Wismar (1986)

stypendia DAAD: Technische Universität Leipzig (1990/1991), Universität Stuttgart- FraunhoferInstitut (1994)

stypendium CEPUS PL-6.Wirtschaftsuniversität Wien (1996)

1996-98 grant KBN – projekt indywidualny (nr 349/H0 2/96/10)

1998 – habilitacja (nauki techniczne)

2001 – nawiązanie współpracy naukowej z Technische Universität Dresden, Institut für Arbeitsingenieurwesen, efekt – projekt badawczy grant KBN-DAAD (nr 35/2003/2004 w PP) – funkcja kierownika i koordynatora ze strony polskiej (2003–2004)

od 2002 członek Komitetu Naukowego „Seminarium Ergonomii”

autorka lub współautorka około 150 prac w tym: 2 podręczniki, 3 monografie, 24 rozdziały w książkach, artykuły w czasopiśmie

Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	naukowych krajowych i zagranicznych oraz referaty w materiałach konferencyjnych cytowania: h-index = 2, ponad 20 cytowań
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	1986 udział w opracowaniu skryptu (rozdz. 7.3) pt. „Ergonomia” (red. L. Pacholski, Wyd. PP, nr 1280) 1998 skrypt autorski pt. „Zarządzanie przez jakość w technicznym przygotowaniu produkcji”, Wyd. PP (Program Management Box – FIESTA II) wykłady (<i>visiting professor</i>) w Fraunhofer Institut, Universität Stuttgart (1994), GhK Universität Kassel (2001–2008) oraz Technische Universität Dresden (2002) 1998–2008 nawiązanie współpracy, podpisanie umowy bilateralnej i zorganizowanie wymiany studentów w ramach programu Sokrates/Erasmus z GhK Universität w Kassel, realizacja tematu 06.9. Human Engineering od 2013 zajęcia na studiach podyplomowych: „Innowacyjne Zarządzanie Rozwojem Produktu i Technologii” około 150 obronionych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich
Wyróżnienia :	nagrody JM Rektora PP – za pracę doktorską (1984) za działalność naukowo-badawczą (1990), zespołowa za działalność naukową (1999), indywidualna za wybitne osiągnięcia naukowe (2002, 2006), indywidualna za działalność naukowo-dydaktyczną (2014) 1996 – nagroda Komitetu Ergonomii PAN (za realizację problematyki ergonomicznej) 2005 – Srebrny Krzyż Zasługi 2013 – Medal Komisji Edukacji Narodowej
Funkcje organizacyjne:	1984–1987 funkcja rzecznika Instytutu Organizacji i Zarządzania, (opracowanie informacji o działalności Instytutu do Informatora Politechniki Poznańskiej) dwie kadencje 1999–2002, 2002–2005 zastępca dyrektora Instytutu Inżynierii Zarządzania ds. badań członek Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa TNOiK (od 1978) członek Zespołu Teorii i Metodologii Projektowania (od 1994 roku) członek Komisji Ergonomii PAN, Oddział w Poznaniu (od 1993 r.), członek Komisji Ergonomii O/PAN (od 1994 r.)

Funkcje organizacyjne:

2004–2008 –członek stowarzyszenia FGF (Förderkreis Gründungs-Forschung e.V) – *Entrepreneurship Research*

od 2004 roku uczestnik Forum ekspertów (w obszarze wiedzy Arbeitswissenschaft), organizowanego przez Friedrich-Ebert-Stiftung

2011–2013 recenzent Komisji Stypendialnej (dla doktorantów) w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu w ramach projektu pt. „Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne”

członek Rady Bibliotecznej Biblioteki Głównej Politechniki Poznańskiej (kadencje 2008–2012, 2012–2016)

przewodnicząca Komisji ds. konkursów na stanowiska asystentów i adiunktów w Instytucie Inżynierii Zarządzania (do 2010), obecnie na Wydziale Inżynierii Zarządzania

Promocje:

4 wypromowanych doktorów, 1 otwarty przewód doktorski

Imię i nazwisko:

Małgorzata Sławińska

Stopień i tytuł naukowy

dr hab. inż.

Stanowisko:

adiunkt z habilitacją

Dyscyplina naukowa:

budowa i eksploatacja maszyn

Specjalność naukowa:

ergonomia

Zatrudnienie w PP:

17.10.1990 r.

Tematyka badań naukowych:

metody kształtowania poziomu ergonomiczności oraz zapewniania jakości pracy i wyrobów, aspekt jakościowy ergonomicznej diagnostyki i projektowania procesów produkcyjnych, projektowanie systemów zautomatyzowanych i bezpieczeństwa pracy

Najważniejsze osiągnięcia naukowe:

M. Sławińska, *Reengineering ergonomiczny procesów eksploatacji zautomatyzowanych urządzeń technologicznych (ZUT)*, Rozprawy Nr 462, Wyd. PP Poznań 2011

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:

M. Sławińska, *Ergonomia systemów zautomatyzowanych*, Wydawnictwo PP, Poznań 2008

Sławińska M., *Niezawodność człowieka w interakcji z procesem przemysłowym*, Wyd. PP, Poznań 2012

Wyróżnienia:

2004 – Medal Komisji Edukacji Narodowej

2013 – Nagroda za osiągnięcia naukowe Rektora PP

**Funkcje
organizacyjne:**

od 1998 – członek Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego Oddział
Poznański

2000–2008, opiekun Koła Naukowego „Progress”

od 2011 – członek Komisji Ergonomii Polskiej Akademii Nauk Od-
dział w Poznaniu

2012 – kierownik studiów podyplomowych – Ergonomia i Inżynieria
Bezpieczeństwa Pracy

Imię i nazwisko:	Edwin Tytyk		
Stopień i tytuł naukowy	prof.dr hab. inż.		
Stanowisko:	profesor zwyczajny		
Dyscyplina naukowa:	budowa i eksploatacja maszyn		
Specjalność naukowa:	ergonomia, metodologia projektowania		
Zatrudnienie w PP:	1.10.1972 r.		
Tematyka badań naukowych:	projektowanie ergonomiczne – zagadnienia metodologiczne, metodyczne i praktyczne; informacyjne i informatyczne wspomaganie decyzji podejmowanych w procesach projektowania; zarządzanie działaniami i zasobami związanymi ze współdziałaniem ludzi, techniki i środowiska		
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	książki i podręczniki akademickie, ok. 180 artykułów naukowych, 3 patenty na wynalazki, 7 świadectw ochronnych na wzory użytkowe		
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	ponad 300 obronionych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich, od wielu lat czołowe miejsca w rankingach studentów na najlepszego dydaktyka		
Wyróżnienia:	Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal Złoty za Długoletnią Służbę, Medal im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego (PTERG)		
Funkcje organizacyjne:	kierownik Katedry Ergonomii i Inżynierii Jakości (od 2010), członek Senackiej Komisji ds. Awansów Profesorskich, członek Kapituły medalu „Zasłużony dla Politechniki Poznańskiej”, przew. wydziałowej komisji dydaktycznej ds. kierunku „Inżynieria Bezpieczeństwa”		
Promocje:	8 wypromowanych doktorów; 1 wszczęty przewód doktorski		

Katedra Marketingu i Sterowania Ekonomicznego

Z historią obecnej Katedry Marketingu i Sterowania Ekonomicznego wiąże się wiele zmian dotyczących: nazwy jednostki organizacyjnej, jej kierowników, jak również zagadnień merytorycznych w prowadzonej działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej. W układzie chronologicznym można je przedstawić w następującej kolejności:

- Pracownia Ekonomiki Produkcji (w strukturze Instytutu Organizacji i Zarządzania; kierownikami byli: dr Marian Majchrzak, 1972–1981, doc. dr hab. Andrzej Szambelan 1981–1988),
- Zakład Organizacji i Sterowania Ekonomicznego (w strukturze Instytutu Organizacji i Zarządzania a następnie Instytutu Inżynierii Zarządzania; kierownikami byli: doc. dr hab. Andrzej Szambelan 1988–1992, dr hab. inż. Władysław Mantura prof. nadzw. 1992–1995),
- Zakład Marketingu i Informatyki (w strukturze Instytutu Inżynierii Zarządzania; kierownik: dr hab. inż. Władysław Mantura prof. nadzw., 1995–1997),
- Zakład Marketingu i Sterowania Ekonomicznego (w strukturze Instytutu Inżynierii Zarządzania; kierownik: dr hab. inż. Władysław Mantura prof. nadzw., 1997–2010),
- Katedra Marketingu i Sterowania Ekonomicznego (w strukturze Wydziału Inżynierii Zarządzania; kierownik: prof. dr hab. inż. Władysław Mantura, od 2010 roku).

W roku 2015 do kadry naukowo-dydaktycznej Katedry Marketingu i Sterowania Ekonomicznego zalicza się 13 pracowników w tym: jeden profesor, siedmiu adiunktów, trzech asystentów i dwóch wykładowców. Są to:

1. prof. dr hab. inż. Władysław Mantura
2. dr inż. Mariusz Branowski
3. dr inż. Marek Goliński
4. dr inż. Krzysztof Kubiak
5. dr inż. Marek Miądowicz
6. dr inż. Rafał Mierzwiak
7. dr Halina Portalska
8. dr inż. Maciej Szafrąński
9. dr inż. Ewa Więcek-Janka
10. dr inż. Karolina Bondarowska, (1/2 etatu)
11. dr inż. Magdalena Graczyk-Kucharska (1/2 etatu)

12. mgr inż. Krzysztof Jakubiak (1/2 etatu)

13. mgr inż. Joanna Ziomek

Tematyka prac naukowych i dydaktycznych w Katedrze koncentruje się w trzech następujących obszarach:

- marketing, a w szczególności marketing przemysłowy,
- sterowanie ekonomiczne (cybernetyka ekonomiczna), a w tym m.in. rachunkowość zarządcza i rachunek efektywności ekonomicznej,
- teoria oraz inżynieria jakości (kwalitologia), a w tym zwłaszcza zarządzanie jakością produkcji, ekonomika i teoria jakości.

Dorobek publikacyjny pracowników Katedry z zakresu problematyki marketingowej stanowi znaczący wkład w rozwój branżowej odmiany marketingu nazwanej marketingiem przedsiębiorstw przemysłowych. Do publikacji o wysokich walorach naukowych i dydaktycznych należy zaliczyć: „Marketing w zarządzaniu przedsiębiorstwem przemysłowym” (1992) autorstwa W. Mantury, M. Branowskiego oraz wydaną w roku 2000 pracę zbiorową pod red. W. Mantury pt. „Marketing przedsiębiorstw przemysłowych”.

Całość opublikowanych wyników badań z zakresu sterowania ekonomicznego wniosła przyczynkowski wkład w rozwój metodyki rachunku efektywności ekonomicznej, ekonomiki jakości oraz rachunkowości zarządczej. Wyniki przeprowadzonych badań zostały opublikowane w formie następujących książek: „Rachunkowość przedsiębiorstw przemysłowych dla menedżerów” (1996) i „Elementy rachunkowości dla menedżerów” (2004), których autorem jest W. Mantura oraz „Ekonomika jakości” (2012) autorstwa M. Szafranieckiego.

Najważniejsze osiągnięcia działalności naukowej w zakresie teorii i inżynierii jakości zostały opublikowane w książce pt. „Zarządzanie jakością. Teoria i praktyka” (autorzy: W. Mantura, A. Hamrol) wydanej w 1998 r., a następnie wielokrotnie wznawianej. W roku 2000 w Ogólnopolskim Konkursie im. Profesora Karola Adamieckiego na najlepszą książkę z dyscypliny nauk o zarządzaniu wydaną w latach 1997–1999, Sąd Konkursowy Nagród Naukowych ZG TNOiK, przyznał II nagrodę za książkę „Zarządzanie jakością. Teoria i praktyka”.

Kolejne opracowanie pt. „Zarys kwalitologii” (autor W. Mantura) zawierające teoretyczne podstawy tworzenia kwalitologii jako nowej dyscypliny naukowej zostało wydane w 2010 roku.

W całym dorobku naukowo-dydaktycznym Katedry można dostrzec szczególną jego wartość polegającą na tworzeniu wysokiego stopnia integracji problematyki zarządzania jakością, marketingu i sterowania ekonomicznego w zarządzaniu przedsiębiorstwem, co stanowi wkład do rozwoju teorii zarządzania.

W Katedrze były realizowane następujące projekty:

- „Zarządzanie marketingowe a konflikty organizacyjne w przedsiębiorstwie przemysłowym” 2H02D01423 (2002–2003),
- „Metoda optymalizacji wdrażania systemów informatycznych wspomagających zarządzanie jakością” KBN nr 1 H02D 109 28 (2005–2006),
- „Zintegrowany system wspomagania dostępu do informacji w przestrzeni miejskiej”, projekt rozwojowy N R11 0002 10 (2011–2012).

Syntetyczna charakterystyka współpracy naukowej z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi przedstawia się jak niżej:

- Zakład Doświadczalny Organizacji Przedsiębiorstw „ORGAM” w Poznaniu (1974), współpraca przy projektowaniu struktur organizacyjnych,
- Zakład Badań i Oceny Jakości Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu (1977) współpraca przy realizacji tematu „Jednolity system badań i oceny jakości maszyn rolniczych”,
- uczestnictwo w programie „Informatyzacja systemu zarządzania przedsiębiorstwem” (1982) w ramach współpracy z Wyższą Szkołą Techniczną w Brnie,
- Instytut Ekonomiki i Zarządzania Politechniki w Pradze (1984, 1985) prace nad kompleksowym sterowaniem jakością produkcji w ramach staży naukowych,
- Politechnika im. J.A. Echevarria w Hawanie (1987) współpraca dydaktyczna w przedmiocie „Organizacja i ekonomika przedsiębiorstwa przemysłowego”,
- opieka naukowa nad realizacją tematu badawczego „Wzrost wydajności w zarządzaniu cukrowniczymi kompleksami rolniczo-przemysłowymi”, w ramach porozumienia PP z Politechniką w Hawanie (1987),

Od lewej: Marek Goliński, Maciej Szafrński, Mariusz Branowski, Halina Portalska, Karolina Bondrowska, Władysław Mantura, Ewa Więcek-Janka, Rafał Mierzwiak, Krzysztof Kubiak, Krzysztof Jakubiak

- Zakład Naprawczy Taboru Kolejowego PKP w Poznaniu (1990) prace nad projektem „Założenia projektowe informatycznego systemu technologicznego przygotowania produkcji”,
- Instytut Organizacji Systemów Produkcyjnych Politechniki Warszawskiej (1992–1994) – realizacja projektu badawczego KBN „Metodyka zapewniania jakości w przemyśle”,
- Urząd Miasta Poznania (2011–2012) współpraca w projekcie rozwojowym N R11 0002 10 „Zintegrowany system wspomagania dostępu do informacji w przestrzeni miejskiej”.

Do ważniejszych osiągnięć zespołu dzisiejszej Katedry i jej poprzedniczek należą:

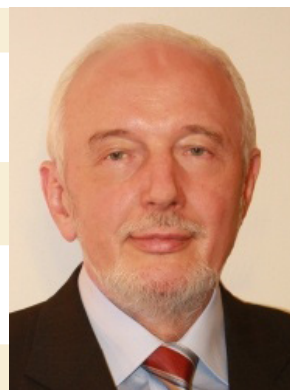
- członkostwo w komitetach naukowych i radach programowych oraz współorganizowanie i uczestnictwo w wielu konferencjach naukowych (ogólnopolskich i międzynarodowych),
- utworzenie (w roku akademickim 1994/95) przez zespół naukowo-dydaktyczny Katedry nowej specjalności „marketing przemysłowy” na studiach dziennych kierunku zarządzanie i marketing, dla której został opracowany autorski plan oraz program studiów.

W ramach katedry od 1999 roku realizowane są studia nadające kwalifikacje dla nauczycieli. Dotychczas zrealizowano po kilka edycji w ramach następujących Studiów podyplomowych:

1. Organizacja i zarządzanie instytucjami oświatowymi,
2. Technika z wychowaniem komunikacyjnym,
3. Doradztwo zawodowe,
4. Przedsiębiorczość z doradztwem zawodowym.

W dalszym ciągu informacji o Katedrze Marketingu i Sterowania Ekonomicznego przytoczono krótki biogram kierownika tej jednostki organizacyjnej.

Imię i nazwisko:	Władysław Mantura
Stopień i tytuł naukowy	prof. dr hab. inż.
Stanowisko:	profesor zwyczajny
Dyscyplina naukowa:	nauki o zarządzaniu
Specjalność naukowa:	zarządzanie jakością, marketing, sterowanie ekonomiczne
Zatrudnienie w PP:	1.04.1974 r.

Tematyka badań naukowych:	marketingowe, jakościowe i ekonomiczne aspekty zarządzania
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	autorski wkład w proces tworzenia nowej dyscypliny naukowej „kwalitologii”. Współudział w 21 pracach (projektach) naukowo-badawczych. Łącznie 98 publikacji naukowych. Trzy główne, naukowe publikacje książkowe: Mantura W. Zarys kwalitologii. Wydawnictwo PP, Poznań, 2010; Hamrol A., Mantura W. Zarządzanie jakością. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002; Mantura W. Kategoria jakości w projektowaniu technicznym. Wydawnictwo PP, Poznań, 1994
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	utworzenie specjalności „Marketing przemysłowy” na kierunku studiów Zarządzanie i Marketing. Trzy główne, dydaktyczne publikacje książkowe: Mantura W. <i>Zarządzanie cenami</i>, Wydawnictwo PP, Poznań, 2011 W. Mantura <i>Elementy rachunkowości dla menedżerów</i>, Wydawnictwo PP, Poznań, 2004 <i>Marketing przedsiębiorstw przemysłowych</i>, Praca zbiorowa pod red. W. Mantury, Wydawnictwo PP Poznań, 2000
Wyróżnienia:	Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej
Funkcje organizacyjne:	Prodziekan Wydziału Budowy Maszyn PP (1990-1996), Kierownik: Zakładu Marketingu i Informatyki (od 1993) następnie Zakładu Marketingu i Sterowania Ekonomicznego (do 2010) obecnie Katedry Marketingu i Sterowania Ekonomicznego.
Promocje:	8 wypromowanych doktorów, 1 otwarty przewód doktorski

Katedra Nauk Ekonomicznych

Początki Katedry sięgają roku 1970, w którym wprowadzono nową strukturę organizacyjną Politechniki Poznańskiej. Wówczas utworzony został, jako jednostka międzywydziałowa – Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych. W strukturze Instytutu funkcjonował Zakład Ekonomii Politycznej, którego kierownikiem był doc. dr Henryk Maciejewski, a następnie doc. dr Marian Frąckowiak. W 1990 roku Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych połączył się z Międzywydziałowym Instytutem Organizacji i Zarządzania. Nowoutworzony Instytut Organizacji i Zarządzania został włączony w struktury Wydziału Budowy Maszyn. W ramach Instytutu działał Zakład Ekonomii i Prawa Gospodarczego, którego kolejnymi kierownikami byli dr hab. Stanisław Warchalewski i dr hab. Olgierd Lissowski. Następnie Zakład został przemianowany na Zakład Nauk Ekonomicznych i kierowała nim prof. dr hab. Eulalia Skawińska.

Od lewej stoją: Małgorzata Gajowiak, Andżelika Libertowska, Agata Budzyńska-Biernat, Tadeusz Lemańczyk, Marek Szczepański, Przemysław Bartkiewicz, Ewa Badzińska, Arkadiusz Borowiec, Małgorzata Rembiasz, Tomasz Brzęczek

W roku 2001 Instytut Organizacji i Zarządzania został włączony w strukturę nowoutworzonego Wydziału Informatyki i Zarządzania, w ramach którego funkcjonował Zakład Ekonomii i Prawa Gospodarczego pod kierownictwem prof. dr hab. E. Skawińskiej. W 2002 roku z Zakładu wyodrębniły się dwie jednostki – Zakład Nauk Ekonomicznych (kierownik – prof. dr hab. E. Skawińska) oraz Zakład Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego (kierownik – dr hab. Olgierd Lisowski, prof. nadzw.).

W roku 2010 powstał Wydział Inżynierii Zarządzania ze strukturą katedr i pracowników. Wtedy została utworzona Katedra Nauk Ekonomicznych, a jej kierownikiem została prof. dr hab. E. Skawińska. W roku 2013 funkcję kierownika katedry objął dr hab. Marek Szczepański, prof. nadzw. W okresie działalności Katedry na Wydziale Informatyki i Zarządzania zmarli jej długoletni pracownicy: śp. dr Marian Biegański, doc. dr Marian Frąckowiak, prof. dr hab. Teresa Protas oraz dr Aleksander Zając.

W roku 2015 do kadry naukowo-dydaktycznej Katedry Marketingu i Sterowania Ekonomicznego zalicza się 12 pracowników w tym: dwóch profesorów, pięciu adiunktów, dwóch docentów i trzech asystentów. Są to:

1. dr hab. Marek Szczepański, prof. nadzw.
2. dr hab. inż. Józef Frąś, prof. nadzw.
3. dr hab. inż. Arkadiusz Borowiec
4. dr hab. Tadeusz Lemańczyk
5. dr Ewa Badzińska
6. dr Przemysław Bartkiewicz
7. dr Tomasz Brzęczek
8. dr Bartosz Godziszewski
9. dr Małgorzata Gajowiak
10. dr Małgorzata Rembiasz
11. mgr inż. Agata Buszyńska-Biernat
12. mgr inż. Andżelika Libertowska.

Prowadzone w Katedrze prace naukowo-badawcze i wdrożeniowe koncentrują się na dwóch głównych obszarach zagadnień: instytucjonalnych i społecznych warunkowań rozwoju podmiotów gospodarczych w Polsce w okresie globalizacji oraz problematyki zabezpieczenia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem badań porównawczych systemów emerytalnych w Polsce i na świecie (w aspekcie zarządczym i finansowym).

Pracownicy Katedry zajmują się całokształtem zagadnień dotyczących: gospodarki światowej, transformacji systemowej gospodarki, rozwoju i polityki regionalnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, rynków finansowych, finansowania

działalności gospodarczej i zarządzania finansami, bankowości, konkurencyjności w skali makro i mikro, zarządzania ryzykiem, zamówień publicznych, roli infrastruktury w gospodarce rynkowej, partnerstwa publiczno-prywatnego oraz ekonometrii stosowanej.

Misją Katedry jest zapewnienie kompleksowej, zgodnej z aktualnym stanem wiedzy i dostosowanej do potrzeb słuchaczy uczelni technicznej oferty z zakresu przedmiotów ekonomicznych, adresowanej głównie do studentów macierzystej uczelni, ale również – w formie podręczników, kursów i innych przedsięwzięć edukacyjnych – do słuchaczy innych uczelni technicznych, a także odbiorców spoza środowiska akademickiego.

Pracownicy Katedry Nauk Ekonomicznych prowadzą działalność:

- popularno-naukową w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym w Poznaniu (członkiem Zarządu Oddziału PTE w Poznaniu jest dr hab. Marek Szczepański, prof. nadzw., a sekretarzem dr Ewa Badzińska),
- w Krajowej Izbie Gospodarczej (doc. dr Przemysław Bartkiewicz),
- w międzynarodowym stowarzyszeniu naukowym ds. badania dodatkowych systemów emerytalnych European Network for Research on Supplementary Pensions (ENRSP) (członek Zarządu: dr hab. Marek Szczepański, prof. nadzw. i członek stowarzyszenia: dr Tomasz Brzęczek).

Przy Katedrze działają dwa studenckie koła naukowe: ENACTUS i Makler, którymi opiekuje się dr hab. inż. Arkadiusz Borowiec.

W ramach Katedry funkcjonują również od wielu lat studia podyplomowe „Zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne” kierowane przez dr hab. inż. Arkadiusza Borowca.

Główne osiągnięcia Katedry to obok wielu znaczących publikacji także organizacja konferencji o zasięgu krajowym i zagranicznym, wśród których można wymienić:

- Konferencję Naukową pt.: „Konkurencyjność Podmiotów Gospodarczych w Procesie Integracji i Globalizacji” Będlewo (2001),
- IV i V Ogólnokrajową Konferencję Naukową pt.: „Ekonomiści o współczesnych problemach gospodarczych, Kobylnica-Poznań (2007, 2010),
- Międzynarodową Konferencję Naukową pt.: „Old-age crisis and pension reform. Where do we stand?”, Poznań, (2012),
- 2 Międzynarodową Konferencję Naukową pt.: „Pension reforms in post-socialist countries – comparison and evaluation”, Poznań, (2013),
- 3. Międzynarodową Konferencję Naukową pt. „Social security systems and demographical challenges”, Poznań, (2014),

- dwa seminaria naukowe dla pracowników i doktorantów w Kołobrzegu i Będlewie (2013, 2014).

W dalszym ciągu informacji o Katedrze Nauk Ekonomicznych przytoczono krótkie biogramy czterech osób tworzących kadre profesorską tej jednostki organizacyjnej.

Imię i nazwisko:	Arkadiusz Borowiec	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab. inż.	
Stanowisko:	adiunkt z habilitacją	
Dyscyplina naukowa:	nauki o zarządzaniu, ekonomia	
Specjalność naukowa:	małe i średnie przedsiębiorstwa zamówienia publiczne innowacyjność	
Zatrudnienie w PP:	01.03.2000 r.	
Tematyka badań naukowych:	ekonomika małych i średnich przedsiębiorstw; zamówienia publiczne; partnerstwo publiczno-prywatne; innowacyjność przedsiębiorstw i gospodarki; zarządzanie publiczne	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	książki i podręczniki akademickie; około 120 artykułów naukowych; wdrożenie autorskiej metody hierarchii analitycznej w jednostkach administracji publicznej	
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	ponad 150 obronionych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich; od wielu lat czołowe miejsca w rankingach studentów na najlepszego dydaktyka	
Wyróżnienia:	Medal brązowy Prezydenta RP za długoletnią służbę; nagrody JM Rektora Politechniki Poznańskiej za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną	
Funkcje organizacyjne:	prodziekan ds. kształcenia niestacjonarnego (2010–2014); prodziekan ds. nauki (od 1.10.2014); kierownik dziesięciu edycji studiów podyplomowych „Zamówienia publiczne i PPP”; członek wydziałowej komisji ds. doktoratów; członek wydziałowej komisji ds. nagród; członek komisji ds. kształcenia dla kierunku Inżynieria Zarządzania	
Promocje:	1 wypromowany doktor (jako promotor pomocniczy); 1 wszczęty przewód doktorski	

Imię i nazwisko:	Józef Fraś	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab. inż.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	nauki o zarządzaniu, inżynieria rolnicza	
Specjalność naukowa:	nauka o przedsiębiorstwie i zarządzanie, techniki wytwarzania w rolnictwie	
Zatrudnienie w PP:	01.10.2013 r.	
Tematyka badań naukowych:	zarządzanie przedsiębiorstwem – innowacje i jakość w przedsiębiorstwie, społeczna odpowiedzialność biznesu oraz zarządzanie logistyczne w przedsiębiorstwie – łańcuch dostaw, innowacje i jakość w logistyce	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	habilitacja – 2003 (Uniwersytet w Rostoku, Niemcy) 3 staże naukowe – Niemcy, finansowanie DAAD 2 granty badawcze KBN – 2005, 2008 4 granty międzynarodowe, realizacja – Niemcy 180 publikacji (krajowych i zagranicznych) książka profesorska (2013) pt.: „Kompleksowe zarządzanie jakością w Logistyce”	
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	wypromowanie około 1000 dyplomantów – licencjatów, inżynierów i magistrów utworzenie 6 laboratoriów w Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Szczecinie certyfikacja systemów zarządzania jakością w przedsiębiorstwach (w Polsce i Niemczech)	
Funkcje organizacyjne:	prorektor Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Szczecinie (10 lat), kierownik Zakładu/Katedry Zarządzania Jakością/Zarządzania Przedsiębiorstwem na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego przez okres 10 lat	
Promocje:	wypromowanie 2 doktorów, 2 otwarte przewody doktorskie,	

Imię i nazwisko:	Tadeusz Lemańczyk	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab.	
Stanowisko:	docent	
Dyscyplina naukowa:	nauki polityczne	
Specjalność naukowa:	historia współczesnych doktryn politycznych	
Zatrudnienie w PP:	1.10.1970 r.	
Tematyka badań naukowych:	kształcenie przez Internet studentów z różnych ośrodków akademickich w skali ogólnopolskiej i światowej	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	<i>Webpromote weekly hereafter the searching devices - a gateway to international labour solidarity in the Internet age</i> [w:] Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Nr 24. Seria: Organizacja i Zarządzanie, Poznań 1998 <i>Interpretacja przez sposób publikowania. Edycja krytyczna a edycja tematyczna „Zeszytów więziennych” Gramsciego.</i> Zeszyty Naukowe Instytutu Nauk Ekonomicznych i Społecznych. Nr 35. Seria Polito-logiczna. Wyd. PP, Poznań, 1990 <i>Doktryna polityczna (euro)komunizmu. Część I U źródła (euro)komuni-zmu.</i> Wyd. Politechniki Poznańskiej, Poznań, 1985	
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	tworzenie narzędzi internetowych wspomagających prowadzone zajęcia dydaktyczne, w tym tworzenie witryny internetowej Multilingual Studies at a Distance (http://fedcba.ning.com/).	
Funkcje organizacyjne:	zastępca dyrektora ds. naukowych w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Społecznych Politechniki Poznańskiej (przełom lat 80/90) kierownik Zakładu Nauk Politycznych w INEiS PP (na przełomie lat osiemdziesiątych-dziewięćdziesiątych)	

Imię i nazwisko:	Marek Szczepański	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	nauki ekonomiczne	
Specjalność naukowa:	ekonomia	
Zatrudnienie w PP:	1.10.2003 r.	

Tematyka badań naukowych:

polityka społeczna, badania porównawcze systemów zabezpieczenia społecznego, badania ekonomicznych i społecznych następstw procesu demograficznego starzenia się społeczeństwa w Polsce i na świecie

Najważniejsze osiągnięcia naukowe:

70 publikacji naukowych, w tym 9 publikacji zagranicznych i 2 autorskie monografie: „Dylematy reformy polskiego systemu emerytalnego”, Wydawnictwo PP, Poznań 2006 i rozprawa habilitacyjna „Stymulatory i bariery rozwoju zakładowych systemów emerytalnych na przykładzie Polski”, Wydawnictwo PP, P-ń 2010

Wśród publikacji zagranicznych m.in. redakcja naukowa monografii wydanej w USA: M. Szczepański, John A. Turner, *Social Security and Pension Reform. International Perspectives*, W.E. Up John Institute for Employment Research, Kalamazoo, Michigan

Staż naukowy na Uniwersytecie w Muenster (Niemcy) w grudniu 2010 r. jako stypendysta DAAD

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:

4 podręczniki akademickie z zakresu nauk ekonomicznych (autor/współautor) w tym: M. Szczepański, *Ubezpieczenia w logistyce*, Wydawnictwo PP, Poznań 2012

Prowadzenie zajęć z przedmiotów ekonomicznych w PP (w j. angielskim: m.in. macroeconomics, financing of an enterprise) na studiach II i III stopnia

Prowadzenie wykładów w j. niem. i j. ang. w ramach programu LPP Erasmus w Westfaelische Hochschule, Campus Bocholt oraz Matej Bel University (Bańska Bystrzyca)

Wyróżnienia:

6-krotnie nagrody JM Rektora PP (za osiągnięcia naukowe), 2013 – Medal Złoty za długoletnią służbę

Funkcje organizacyjne:

kierownik Katedry Nauk Ekonomicznych, sekretarz Komisji ds. Doktorantów

Stowarzyszenia naukowe za granicą: wiceprezes zarządu European Network for Research on Supplementary Pensions (ENRSP)

Stowarzyszenia naukowe w kraju: wiceprezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Poznaniu; członek Komisji Nauk Organizacji i Zarządzania O/PAN w Poznaniu

Promocje:

2 otwarte przewody doktorskie

Katedra Zarządzania i Systemów Informatycznych

W roku 1997 w strukturze organizacyjnej Instytutu Inżynierii Zarządzania, będącego jednostką Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania został utworzony Zakład Zastosowań Informatyki. Było to podyktowane narastającymi potrzebami kształcenia w zakresie informatyki stosowanej studentów kierunkach „Zarządzanie i Marketing” oraz „Zarządzanie i Inżynieria Produkcji”, za które Instytut był odpowiedzialny. Pierwszym kierownikiem Zakładu został prof. zw. dr hab. inż. Andrzej Stefański, który pełnił tę funkcję do końca roku akademickiego 1999/2000. W tym czasie Zakład liczył dwunastu nauczycieli akademickich. Od roku 2000/2001 funkcję kierownika Zakładu objął dr hab. inż. Edwin Tytyk, prof. nadzw. i sprawował ją do końca roku akademickiego 2001/2002.

Stan osobowy Zakładu zwiększył się do trzynastu nauczycieli akademickich, a kolejnym kierownikiem został prof. dr hab. inż. Leszek Pacholski, który pełnił tę funkcję do końca roku akademickiego 2004/2005.

Od roku 2001/2002 Instytut Inżynierii Zarządzania współtworzył Wydział Informatyki i Zarządzania. Nowe specjalności naukowo-badawcze i dydaktyczne doprowadziły do zmian strukturalnych w Instytucie. W 2005 roku Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania uległ podziałowi (zgodnie z prawem „tworzenia i podziału jednostek organizacyjnych” sformułowanym przez jego pierwszego kierownika – prof. Jerzego Boszko) i w jego miejsce oraz w miejsce Zakładu Zastosowań Informatyki powstał Zakład Zarządzania Produkcją i Logistyki oraz Zakład Zarządzania i Systemów Informatycznych. Kierownikiem tego drugiego został dr hab. inż. Stefan Trzcieliński, prof. nadzw. W roku 2010 Instytut Inżynierii Zarządzania został przekształcony w Wydział Inżynierii Zarządzania a Zakład Zarządzania i Systemów Informatycznych w Pracownię o tej samej nazwie.

W roku 2013 Pracownia Zarządzania i Systemów Informatycznych, licząca dwudziestu dwóch nauczycieli akademickich, została przekształcona w Katedrę o tej samej nazwie. Kierownikiem Katedry został dr hab. inż. Tadeusz Zaborowski, prof. nadzw.

W roku akademickim 2014/15 kadra Katedry Zarządzania i Systemów Informatycznych liczy 22 pracowników w tym czterech profesorów, dziewięciu adiunktów, czterech wykładowców, pięciu asystentów. W jej skład wchodzi:

1. prof. dr hab. inż. Stefan Trzcieliński
2. prof. dr Jussi Kantola
3. prof. dr Hannu Vanharanta
4. dr. hab. inż. Tadeusz Zaborowski, prof. nadzw.
5. dr inż. Andrzej Borucki
6. dr Ryszard Danecki
7. dr inż. Krzysztof Hankiewicz
8. dr inż. Aleksander Jurga
9. dr inż. Joanna Kałkowska
10. dr inż. Edmund Pawłowski
11. dr inż. Mirosława Przybylska
12. dr inż. Katarzyna Ragin-Skorecka
13. dr inż. Maciej Siemieniak
14. dr Małgorzata Wiśniewska
15. dr inż. Zbigniew Włodarczak
16. dr Hanna Włodarkiewicz Klimek
17. mgr inż. Katarzyna Siemieniak
18. mgr Michał Fertsch
19. mgr Paweł Królas
20. mgr Daria Motała
21. mgr Daria Nadolna
22. mgr inż. Krystian Pawłowski

Pracownicy Katedry pełnią szereg funkcji zarządczych i naukowych.

- Prof. Jussi Kantola jest kierownikiem Zakładu Produkcji w Vaasa University. Pracował jako badacz i nauczyciel akademicki w University of Turku, Tampere University of Technology, University of Girona (Spain), University of Louisville (USA), and KAIST – the Korea Advanced Institute of Science and Technology (South Korea).
- Prof. Stefan Trzcieliński był w latach 1999–2001 zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Zarządzania, w okresie od 2001–2008 prodziekanem Wydziału Informatyki i Zarządzania, a od 2008 roku pełni funkcję prorektora Politechniki Poznańskiej. Jest członkiem rad naukowych czasopism: *Human Factors and Ergonomics in Manufacturing and Service Industries*, *Theoretical Issues in Ergonomics Science (TIES)* oraz *St. Petersburg State Polytechnical University Journal – Economics*. Od roku 2009 jest przewodniczącym Komisji Nauk Organizacji i Zarządzania PAN O/Poznań.
- Prof. Tadeusz Zaborowski jest doktorem *honoris causa* Moscow State Technological Institute STANKIN. Od 2009 roku pełni funkcję vice przewodniczącego

Komisji Nauk Organizacji i Zarządzania PAN O/Poznań. Od roku 2013 jest kierownikiem Katedry Zarządzania i Systemów Informatycznych.

- Dr inż. Edmund Pawłowski jest od 2014 roku prodziekanem Wydziału Inżynierii Zarządzania. Jest kierownikiem studiów podyplomowych nt. „Innowacyjne Zarządzanie Rozwojem Produktu i Technologii”.
- Dr Hanna Włodarkiewicz-Klimek była w latach 2005–2010 zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Zarządzania a od roku 2010 jest prodziekanem Wydziału Inżynierii Zarządzania. Jest kierownikiem studiów podyplomowych nt. „Nowoczesne Zarządzanie Produkcją i Logistyką”, „Nowoczesne Zarządzanie Przedsiębiorstwem” oraz „Zarządzanie Projektami i Procesami Biznesowymi”. Działalność naukowo-badawcza Katedry obejmuje:

1) projektowanie systemów zarządzania

Jest to problematyka historycznie najwcześniej rozwijana przez zespoły Katedry. Obejmuje ona projektowanie struktur organizacyjnych oraz projektowanie procesów informacyjno-decyzyjnych. Na ważniejszy dorobek dotyczący tej problematyki składają się publikacje:

- Pawłowski E., Trzcieliński S. (1996). Projektowanie struktury organizacyj-

od lewej stoją: Aleksander Jurga, Maciej Siemieniak, Andrzej Borucki, Krzysztof Hankiewicz, Katarzyna Siemieniak, Zbigniew Włodarczak, Joanna Kałkowska, Edmund Pawłowski, Michał Fertsch, Hanna Włodarkiewicz-Klimek, Katarzyna Ragin-Skorecka, Ryszard Danecki, Stefan Trzcieliński, Daria Nadolna, Paweł Królas, Tadeusz Zaborowski, Małgorzata Wiśniewska, Mirosława Przybylska, Krystian Pawłowski

nej przedsiębiorstwa. Podstawy rozwijania i kojarzenia funkcji zarządzania. Cz.I, TNOiK, Poznań.

- Pawłowski E., Trzcieliński S. (1997). Projektowanie struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa. Podstawy rozwijania i kojarzenia funkcji zarządzania. Cz.II, TNOiK, Poznań.
- Trzcieliński S. (1999). Zależności przyczynowo-skutkowe w przekształcaniach struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa wytwórczego. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Adamczyk M., Jurga A., Kałkowska J., Pawłowski E., Włodarkiewicz-Klimek H., (2010). Projektowanie systemów informacyjnych zarządzania. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Pawłowski E., Trzcieliński S. (2011). Zarządzanie przedsiębiorstwem. Funkcje i struktury. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Trzcieliński S., Adamczyk M., Pawłowski E. (2013). Procesowa orientacja przedsiębiorstwa. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Kałkowska J., Pawłowski E., Włodarkiewicz-Klimek H. (red. 2013). Zarządzanie przedsiębiorstwem. Perspektywa klienta i procesów wewnętrznych. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.

2) koncepcje i metody zarządzania

Rozwijana w Katedrze tym zakresie problematyka obejmuje zarządzanie strategiczne przedsiębiorstwem, koncepcję przedsiębiorstwa zwinnego i zarządzanie wiedzą. Na główny dorobek publikacyjny składają się prace:

- Trzcieliński S. (red. 2007). Agile Enterprise. Concepts and Some Results of Research. IEA Press, Madison, USA.
- Grudzewski W.M., Hejduk I., Trzcieliński S. (red. 2007). Organizations in Changing Environment. Current Problems, Concepts and Methods of Management. IEA Press, Madison, USA.
- Kałkowska J., Pawłowski E., Trzcielińska J., Trzcieliński S., Włodarkiewicz-Klimek H. (2010). Zarządzanie strategiczne. Metody analizy strategicznej z przykładami. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Trzcieliński S. (2011). Przedsiębiorstwo zwinne. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Trzcieliński S., Włodarkiewicz-Klimek H., Pawłowski K. (2013). Współczesne koncepcje zarządzania. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Kałkowska J., Pawłowski E., Włodarkiewicz-Klimek H. (2013). Zarządzanie organizacjami w gospodarce opartej na wiedzy. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.

- Motała. D., Ragin-Skorecka K., Włodarczak Z. (2013). Skuteczność rynkowa organizacji – tożsamość, wizerunek, systemy informatyczne. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Trzcieliński S., Kałkowska J., Pawłowski E., Włodarkiewicz-Klimek H. (2015). Dostosowanie systemów zarządzania przedsiębiorstw do warunków gospodarki wiedzy. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.

3) zarządzanie bezpieczeństwem publicznym

- Trzcieliński S., Kałkowska J., Pawłowski E., Włodarkiewicz-Klimek H. (2015). Dostosowanie systemów zarządzania przedsiębiorstw do warunków gospodarki wiedzy. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.

Katedra Zarządzania i Systemów Informatycznych prowadzi współpracę naukową i dydaktyczną z następującymi ośrodkami:

- Centria University of Applied Sciences, Ylivieska, Finland (profesor wizytujący – E. Pawłowski i S. Trzcieliński; wspólne zajęcia warsztatowe z zarządzania strategicznego),
- University of Porto, Portugal (współpraca w zakresie kształcenia, współpraca naukowa),
- Westfälische Hochschule Gelsenkirchen Bocholt Recklinghausen (współpraca w zakresie kształcenia, wspólne zajęcia warsztatowe z zarządzania strategicznego),
- Prof. Sarah Keeler– Niederrhein University of Applied Sciences (współpraca w zakresie kształcenia, wspólne zajęcia warsztatowe z zarządzania strategicznego),
- Saint Petersburg State Polytechnical University (profesor wizytujący – J. Kałkowska, H. Włodarkiewicz-Klimek, współpraca w zakresie kształcenia, wspólne zajęcia warsztatowe z zarządzania strategicznego, współpraca naukowa),
- University of Lille 1, Lille Economie Management (podwójne dyplomowanie na kierunku Inżynieria zarządzania, wspólne zajęcia warsztatowe z zarządzania strategicznego),
- Szent István University, Faculty of Economics and Social Sciences, Gödöllő, Hungary (współpraca w zakresie kształcenia, wspólne program badawcze),
- University of Central Florida, Industrial Engineering & Management Systems (współpraca w zakresie kształcenia, współpraca naukowa, wspólne publikacje).

Katedra Zarządzania i Systemów Informatycznych jest organizatorem następujących konferencji:

- International Conference on Managing Enterprise of the Future,
- International Conference on Public Safety,

- Szkoła Naukowa Zarządzania,
- International Conference on Ecology of Border.

Pracownicy Katedry prowadzą działalność naukową w ramach tematu badań statutowych „Zmiany w strukturach systemach i narzędziach zarządzania” oraz w ramach tematów badawczych Narodowego Centrum Nauki.

Osiągnięcia pracowników Katedry, stanowiące wkład do rozwoju nauk o zarządzaniu:

- opracowanie metodyki projektowania struktur organizacyjnych za pomocą drzewa funkcji,
- identyfikacja zależności występujących w przekształceniach struktur organizacyjnych,
- metodyka projektowania procesowo zorientowanych struktur organizacyjnych,
- systematyzacja oraz identyfikacja związków pomiędzy współczesnymi koncepcjami i metodami zarządzania,
- opracowanie koncepcji przedsiębiorstwa zwinnego (dokonania w tym zakresie identyfikowane są jako „szkoła przedsiębiorstwa zwinnego” Politechniki Poznańskiej),
- opracowanie elementów teorii okazji,
- metodyka wdrażania wirtualnych zespołów inżynierii współbieżnej,
- metodyka wdrażania zespołów wirtualnych w przedsiębiorstwach,
- identyfikacja uwarunkowań wdrażania strategii przedsiębiorstwa szczupłego (*lean*) i zwinnego (*agile*),
- metodyka rozwoju procesu ciągłego doskonalenia w przedsiębiorstwie,
- metodyka kształtowania tożsamości organizacji.

W dalszym ciągu informacji o Katedrze Zarządzania i Systemów Informatycznych przytoczono krótkie biogramy czterech osób tworzących kadrę profesorską tej jednostki organizacyjnej.

Imię i nazwisko:	Jussi Kantola	
Stopień i tytuł naukowy	PhD. in Industrial Engineering, University of Louisville, KY, USA (1998); Doctor of Technology in Industrial Management and Engineering (with honours), Tampere University of Technology, Finland (2006)	
Stanowisko:	profesor wizytujący w Politechnice Poznańskiej	
Dyscyplina naukowa:	Industrial Engineering	

Specjalność naukowa:	Human Factors; Product and service design
Zatrudnieniew PP:	01.06. 2013 r.
Tematyka badań naukowych:	Resource management; ontologies, fuzzy logic
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	Author of more than 125 scientific articles, book chapters and books; Co-founder of the World's first Knowledge Service Engineering department at KAIST (Korea Advanced Institute of Science and technology); Chair of 1 st International Conference on Business and Society Symposium, 6 th International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics (AHFE) 2015, Las Vegas, USA; Chair, ICIM2014 International Conference on Innovation and Management, University of Vaasa
Funkcje organizacyjne:	Professor at University of Vaasa; Head of the Department of Production at University of Vaasa; Vice-dean of the Faculty of technology at University of Vaasa since, 2015; Head of the International affairs committee, University of Vaasa; Visiting professor at PUT
Promocje:	Advisor of 7 PhD students at University of Vaasa (in process); Co-advisor of 10 Ph.D. students at Tampere University of Technology, KAIST, University of Girona (Graduated)

Imię i nazwisko:	Stefan Trzcieliński	
Stopień i tytuł naukowy	prof. dr hab. inż.	
Stanowisko:	profesor zwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	nauki o zarządzaniu	
Specjalność naukowa:	projektowanie systemów zarządzania, przedsiębiorstwo szczupłe, przedsiębiorstwo zwinne	
Zatrudnienie w PP:	1.10.1976 r.	
Tematyka badań naukowych:	zmiany w strukturach, systemach i narzędziach zarządzania	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	opracowanie: mechanizmów przekształceń struktur organizacyjnych, podstaw teorii okazji, koncepcji i modeli przedsiębiorstwa zwinnego	
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	współuczestnictwo w utworzeniu studiów I stopnia o specjalności techniczno-handlowej na kierunku Inżynieria Zarządzania, zorganizowanie studiów II stopnia o specjalności Corporate Management na kierunku Inżynieria Zarządzania, zorganizowanie studiów I stopnia o specjalności Engineering with Commerce na kierunku Inżynieria zarządzania, zorganizowanie i prowadzenie	

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:

od 16 lat warsztatów z zarządzania strategicznego dla międzynarodowej grupy studentów z sześciu państw, zainicjowanie utworzenia jedenastu kierunków studiów II stopnia i 4 kierunków studiów I stopnia prowadzonych w Politechnice Poznańskiej w języku angielskim oraz studiów doktoranckich prowadzonych w języku angielskim na dziewięciu wydziałach, prowadzenie od 16 lat wykładów w charakterze profesora wizytującego w Centria University of Applied Sciences, Kokkola, Finlandia

Wyróżnienia:

2003– Medal Komisji Edukacji Narodowej

2008– Medal Złoty za Długoletnią Służbę

2012– Srebrny Medal „LaborOmniaVincit”; Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego

2012– Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

2012– Medal im. Wiktora W. Nowożyłowa za Osiągnięcia Naukowe w Dziedzinie Ekonomii; Państwowy Uniwersytet Politechniczny w Sankt Petersburgu

2013– The Commemorative Medal „Naturea Tutela Res Necessaria Hominum. Pro Regionalibus et Urbanis Studiis”; Polish Academy of Science, Poznań Branch, Urban and Spatial Planning Commission

Funkcje organizacyjne:

Od 2012 – Prorektor ds. edukacji ustawicznej PP

2008–2012 – Prorektor ds. kształcenia PP

2001–2008 – Prodziekan, Wydział Informatyki i Zarządzania PP

1998–2001 – Zastępca dyrektora, Instytut Inżynierii Zarządzania PP

Promocje:

8 wypromowanych doktorów; 6 otwartych przewodów doktorskich

Imię i nazwisko:

Hannu Vanharanta

Stopień i tytuł naukowy

Doctor of Technology in Industrial Management and Engineering (with honours), ÅboAkademi, Finland (1995)

Stanowisko:

Profesor wizytujący PP

Dyscyplina naukowa:

Industrial Management and Engineering

Specjalność naukowa:

Strategic Management, Human Resource Management, Purchasing Management, Supply Chain Management, Knowledge Management

Zatrudnienie w PP:

01.04.2009 r.

<i>Tematyka badań naukowych:</i>	Decision Support Systems, Strategic Management and Leadership, Human Resource Management, Knowledge Discovery
<i>Najważniejsze osiągnięcia naukowe:</i>	Autor ponad 200 artykułów naukowych i rozdziałów w książkach Współprzewodniczący 1st International Conference on Business and Society Symposium, 6th International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics (AHFE) 2015, Las Vegas, USA July 26-30, 2015
<i>Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:</i>	Opiekun naukowy ponad 200 prac magisterskich
<i>Funkcje organizacyjne:</i>	Profesor University of Joensuu Profesor Lappeenranta Technical University Profesor Tampere Technical University, Pori Campus (aktualnie) Profesor wizytujący w Politechnice Poznańskiej
<i>Promocje:</i>	Promotor 13 rozpraw doktorskich
Imię i nazwisko:	Tadeusz Zaborowski
Stopień i tytuł naukowy	dr hab. inż., dr h.c.
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny
Dyscyplina naukowa:	budowa i eksploatacja maszyn
Specjalność naukowa:	technologia budowy maszyn, zarządzanie produkcją, bezpieczeństwo publiczne
Zatrudnienie w PP:	1.11.2011 r.
<i>Tematyka badań naukowych:</i>	bezpieczeństwo publiczne, zarządzanie produkcją i organizacjami, zarządzanie kapitałem intelektualnym, wartość kapitału intelektualnego, inżynieria powierzchni oraz warstwy wierzchniej
<i>Najważniejsze osiągnięcia naukowe:</i>	2 monografie autorskie, 7 monografii współautorskich, red. naukowa 8 monografii m.in. (2013) <i>Abulia w zarządzaniu organizacjami</i> (współred. S. Trzcieliński); (2014) <i>Bezpieczeństwo w otoczeniu</i> ; (2014) <i>Bezpieczeństwo ekologiczne i techniczne</i> (współred. W. Wawrzyniak) – prace wydano we współpracy PAN, IBEN, Politechnika Poznańska, MGTU STANKIN, TU Košice
Wyróżnienia:	nagroda Rektora Politechniki Poznańskiej Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2004)
<i>Funkcje organizacyjne:</i>	kierownik Katedry Zarządzania i Systemów Informatycznych, członek Rady Wydziału, członek Komisji Inżynierii Bezpieczeństwa, ekspert NCBiR
<i>Promocje:</i>	2 wypromowanych doktorów, 2 otwarte przewody doktorskie

Katedra Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie

Katedra Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie powstała w 1 stycznia 2015 roku. Została utworzona z dwóch pracowni: Pracowni Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu oraz Pracowni Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego. Kierownikiem pierwszej Pracowni był doc. dr hab. Stanisław Popławski, natomiast drugiej Pracowni - dr hab. Olgierd Lissowski. Obecnie kierownikiem Katedry Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie jest prof. dr hab. Teresa Łuczka, która zarządza osiemnastoosobowym zespołem.

Poprzednik obecnej Katedry, Zakład Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego jako nowy zakład w strukturze Instytutu Inżynierii Zarządzania rozpoczął działalność w 2001 roku na Wydziale Informatyki i Zarządzania.

Zespół Zakładu stanowił niewielką grupę pracowników naukowych i dydaktycznych o wykształceniu interdyscyplinarnym w zakresie prawa, ekonomii i zarządzania, których łączyło zainteresowanie problematyką Integracji Europejskiej w czasie akcesji Polski do Unii Europejskiej. Szczególne znaczenie miały wtedy zagadnienia związane z dostosowaniem prawa, struktur i mechanizmów gospodarki kraju do wymogów wspólnego rynku europejskiego. Takie zagadnienia były stopniowo włączane do programów kształcenia inżynierów w zakresie zarządzania, a także badań naukowych Zakładu.

Kierownikiem Zakładu był dr. hab. Olgierd Lissowski prof. nadzw. Poza tym w zespole pracowali: dr hab. Teresa Łuczka, mgr Paulina Kubera, dr Lechosław Cichowski, mgr Paweł Przepióra, dr Janusz Zawadzki, dr Monika Babiak, mgr Katarzyna Blanke-Ławniczak, mgr Elżbieta Malujda, a także nieżyjący już mgr Zdzisław Jagielski.

W okresie działalności rozwijała się kadra Zakładu – tytuły doktorskie uzyskali: Paulina Kubera, Paweł Przepióra i Katarzyna Blanke-Ławniczak, a nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego PP dr hab. Teresa Łuczka.

Zakład zmienił nazwę w 2011 roku na Pracownię Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego, która funkcjonowała w strukturze Wydziału Inżynierii Zarządzania do końca roku 2014.

Historia Pracowni Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu rozpoczyna się w latach 70., kiedy na Politechnice Poznańskiej został utworzony Instytut Nauk

Ekonomicznych i Społecznych (INES), będący jednostką międzywydziałową. Dyrektorami Instytutu byli kolejno: doc. dr hab. Klara Jędrzejczak, doc. dr hab. Henryk Maciejewski, doc. dr hab. Marian Frąckowiak. Od 1987 r. dyrektorem Instytutu INES był doc. dr hab. Stanisław Popławski. W 1991 roku nastąpiło połączenie INES z Instytutem Organizacji.

Etapy powstawania Pracowni Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu:

- 1991-2003 – Zakład Filozofii, Socjologii i Metodologii Działań;
- 2004-2010 – Zakład Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu, Instytut Inżynierii Zarządzania na Wydziale Informatyki i Zarządzania;
- 2011-2014 – Pracownia Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu, Wydział Inżynierii Zarządzania.

Zespół Zakładu stanowili pracownicy naukowcy i dydaktyczni o wykształceniu humanistycznym w zakresie filozofii, psychologii i socjologii. Realizowane projekty badawcze dotyczyły globalnych i lokalnych problemów współczesności w perspektywie filozofii społecznej oraz społecznych kontekstów komunikowania się i kompetencji komunikacyjnych w organizacjach.

od lewej stoją: Jakub Pawlak, Anna Dębicka, Paulina Siemieniak, Małgorzata Spychała, Agata Branowska, Elżbieta Malujda, Jowita Trzcielińska, Paulina Kubera, Paweł Przepióra, Jerzy Przybyś, Edward Niesyty, Teresa Łuczka, Olgierd Lissowski

Kierownikiem Zakładu był doc. dr. hab. Stanisław Popławski. Poza tym w zespole pracowali: prof. Ryszard Nazar, prof. Edward Niesyty, dr hab. Artur Dobosz, dr Agata Branowska, dr Radosław Kot, dr Ryszard Krzyżanowski, dr Jerzy Przybysz, dr Jakub Pawlak, dr Paulina Siemieniak, dr inż. M. Spychała, dr Tadeusz Żuk, mgr inż. Jowita Trzcielińska oraz mgr Marcin Wojciechowski.

Najważniejsze publikacje Pracowni Humanistyki i Komunikacji w Zarządzaniu:

1. Branowska A., Siemieniak P., Spychała M., *Workers' occupational competencies in a modern enterprise*, Publishing House of Poznan University of Technology, Poznan 2011 (nagroda Rektora);
2. Branowska A., „Modeling of employees competences in agile enterprises” został uznany za najlepszy na konferencji International Conference on Managing Enterprise of the Future, 2014
3. Branowska A., Spychała M., *Business Ethics*, rozdział w monografii pt. „Combining Ethics, Environment and Profitability in Business” Obuda University Press, Budapeszt, 2014
4. Branowska A., Siemieniak P., Spychała M., *Zarządzanie kompetencjami w tradycyjnych i nowoczesnych organizacjach*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2012 (nagroda Rektora)
5. Dobosz A., *Tożsamość metamorficzna a komunikacja językowa*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Filozofii, UAM, Poznań, 2002
6. Dobosz A., „Myślenie magiczno-mityczne a schizofrenia, Oficyna Wydawnicza, Epigram, Bydgoszcz, 2013
7. Dobosz, A., *Wokół wybranych problemów koncepcji kultury Jerzego Kmity*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2015.
8. Niesyty E., „Jacques’a Maritaina teoria przełomu psychokulturowego na tle nowożytnych teorii myślenia społecznego. Chrześcijanin wobec kultury i historii”. Poznań, Wyd. PP 1997.
9. Niesyty E., „Miejsce i rola personalistycznej koncepcji społeczeństwa demokratycznego w humanizmie integralnym Jacques’a Maritaina”, Wyd. Nauk IF UAM, Poznań 2005
10. Popławski S., *The social contexts of communication*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2010
11. Przybysz J., pt. „Zarządzanie kapitałem społecznym przedsiębiorstw. Uwarunkowania i perspektywy konkurencyjności małych średnich przedsiębiorstw w Wielkopolsce”
12. Spychała M., Siemieniak P., „Zarządzanie kompetencjami menedżerów wielkopolskiego sektora komunalnego”, Wydawnictwo Politechniki Poz-

nańskiej, Poznań, 2013

13. Spychała M. (red.), „Social competencies of ethical manager in the modern enterprise, w: Corporate Social Responsibility – Conceptions, Theory and Practice”, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2012.

Obecnie Wydział Inżynierii Zarządzania przyjął strukturę organizacyjną opartą wyłącznie o katedry. Ze względu na zmiany zachodzące w wielu obszarach badawczo-naukowych i wymagania nowoczesnej dydaktyki dokonano zmiany również w nazwie jednostki, która przyjęła nazwę Katedry Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie.

W roku akademickim 2014/15 funkcję kierownika Katedry Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie, zatrudniającej 18 nauczycieli akademickich (w tym: trzech profesorów, dziesięciu adiunktów, jednego wykładowcę i czterech asystentów) objęła prof. dr hab. Teresa Łuczka. Stan osobowy Katedry:

1. prof. dr hab. Teresa Łuczka, prof. nadzw.
2. dr hab. Olgierd Lissowski, prof. nadzw.
3. dr hab. Edward Niesyty, prof. nadzw.
4. dr hab. Artur Dobosz
5. dr Katarzyna Blanke-Ławniczak
6. dr Agata Branowska
7. dr Radosław Kot
8. dr Paulina Kubera
9. dr Jakub Pawlak
10. dr Paweł Przepióra
11. dr Jerzy Przybysz
12. dr Paulina Siemieniak
13. dr inż. Małgorzata Spychała
14. dr Janusz Zawadzki
15. dr Tadeusz Żuk
16. mgr Elżbieta Malujda
17. mgr inż. Jowita Trzcielińska
18. mgr inż. Marcin Wojciechowski (1/2 etatu).

Przedmiotem badań statutowych i własnych Zakładu (a następnie Pracowni) Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego były dwa tematy:

- „Podstawy prawne i warunki funkcjonowania przedsiębiorstw w Polsce i w Unii Europejskiej”,
- „Modernizacja zarządzania publicznego i zarządzania przedsiębiorstwami w UE i Polsce - aspekty prawne i ekonomiczne.”

W bardziej szczegółowym ujęciu badania pracowników skupiały się głównie na zagadnieniach: zamówień publicznych, pomocy publicznej dla przedsiębiorstw, partnerstwa publiczno-prywatnego, małych i średnich przedsiębiorstw, przedsiębiorczości, realizacji projektów europejskich, finansów i podatków, innowacyjności i ochrony własności intelektualnej itp.

Jako reprezentatywne wyniki badań dla problematyki podejmowanej indywidualnie przez pracowników można wskazać między innymi następujące publikacje:

1. Lissowski O., Zarządzanie publiczne i zamówienia publiczne. Kierunki modernizacji instytucjonalnej w UE i na świecie, Wyd. Naukowe CONTACT, Poznań 2009.
2. Lissowski O., Europejski Model Społeczny. Zagadnienia modernizacji instytucjonalnej, PWE Warszawa 2015.
3. Łuczka T., Kapitał obcy w małym i średnim przedsiębiorstwie. Wybrane aspekty mikro- i makroekonomiczne, PWN Warszawa 2001.
4. Łuczka T., Makro- i mikroekonomiczne determinanty struktury kapitału w małych i średnich przedsiębiorstwach, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2013.
5. Kubera P., The Union control of state aid in the context of the EU funds implementation, Publishing House of Poznań University of Technology, Poznań 2011.
6. Kubera P., Ocena skuteczności i efektywności instrumentów pomocy publicznej, (w:) Efektywność zarządzania organizacjami publicznymi i ich pomiar, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach nr 168, 2013.
7. Cichowski L., Public-private partnership and the support of entrepreneurship and innovation in Poland [w:] Public-private partnership in public management (Ed. O. Lissowski), Poznan University of Technology, Poznan 2011.
8. Cichowski L., Systemowe, instytucjonalne, organizacyjne i społeczne uwarunkowania innowacyjności polskich MSP, [w:] Wyzwania rozwojowe małych i średnich przedsiębiorstw. Innowacje technologie kryzys, (red. A.Zakrzewska-Bielawska), Wyd. Difin Warszawa 2011.
9. Zawadzki J., Organizacja i zarządzanie w polityce. Strukturalno-funkcjonalny aspekt państwa i partii politycznych jako organizacji, Wydawnictwo Naukowe IN-PiD UAM, Poznań 2006.
10. Przepióra P., Income taxes and their influence on the finance of small and medium-sized enterprises in Poland, Publishing House of Poznan University of Technology, Poznan 2010.
11. Przepióra P., Proinnowacyjne rozwiązania fiskalne dla małych firm w Wielkiej Brytanii [w:] Strategie zarządzania mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami,

Mikrofirma 2012, Zeszyty Naukowe nr 696, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2012.

12. Blanke-Ławniczak K., Małe i średnie przedsiębiorstwa typu bornglobal – studium literatury przedmiotu [w:] Strategie zarządzania mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami, Mikrofirma 2012, Zeszyty Naukowe nr 696, Ekonomiczne Problemy Usług nr 81, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2012.
13. Malujda E., Aspekty prawne redukcji zatrudnienia [w:] Współczesne problemy zarządzania zasobami ludzkimi (red. S. Lachiewicz, A. Walecka), Monografie Politechniki Łódzkiej, 2010.
14. Malujda E., Outsourcing usług publicznych jako forma partnerstwa w realizacji w realizacji zadań pomocy społecznej. Studia Ekonomiczne Regionu Łódzkiego, Łódź 2012.

Należy też podkreślić, że liczący się wkład w badania i dorobek publikacyjny wnieśli doktoranci m.in.: Anna Dębicka, Jakub Ławniczak, Anna Królikowska-Tomczak, Magdalena Olechnowicz, Małgorzata Olechnowicz, Karolina Olejniczak, Dariusz Ratajczak.

Pracownicy Zakładu uczestniczyli jako eksperci zewnętrzni w Narodowym Programie Foresight Polska 2020, a także uczestniczyli w regionalnych badaniach Foresight realizowanych na WIZ PP pod kierownictwem dr hab. Magdaleny Wyrwickiej, prof. nadzw.

Projekt J. Monnet realizowany wspólnie z Wydziałem Elektrycznym PP (2001-2005), „European Integration – Economic and Technical Implications for Electrical Power Engineering Sector”.

Udział pracowników (naukowy i kształceniowy) w różnych formach współpracy (międzynarodowych i krajowych, instytucjonalnych i sieciowych).

Najważniejsza współpraca (kształcenie i badania europejskie) – w ramach sieci J. Monneta i ECSA (European Community Studies Association), której efektem są coroczne światowe konferencje w Brukseli.

Współpraca z partnerami zagranicznymi, np.: Institut für Betriebswirtschaftslehre der Klein- Und Mittelbetriebe Wirtschaftsuniversität Wien, Institut für Politikberatung Und Regionale Entwicklung Berlin, Europäische Akademie, Friedrich Ebert Stiftung, Wirtschaftspolitik Arbeitskreis - Mittelstand, i krajowymi np.: Szkoła Główna Handlowa, Instytut Koniunktur i Cen, Politechnika Gdańska, Uniwersytety Łódzki, Gdański i Szczeciński oraz z władzami, głównie regionalnymi i lokalnymi wielkopolski (Urząd Marszałkowski, Kalisz, Konin, Leszno) i organizacjami samorządu gospodarczego (Sejmik Gospodarczy Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolska Izba Przemysłowo-Handlowa, Izba Rzemieślnicza w Poznaniu).

Ważniejsze osiągnięcia:

- studia podyplomowe (2005/2006) nt. zarządzania projektami inwestycyjnymi, współfinansowanymi z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej,
- w zakresie dydaktyki – realizacja zajęć w języku polskim i angielskim,
- realizacja projektów europejskich i międzynarodowych finansowanych z funduszy Unii Europejskiej i funduszy pomocowych innych krajów.

Po roku 2001 niektóre własne projekty europejskie Zakładu były realizowane we współpracy z partnerami zagranicznymi i krajowymi, a także udział w projektach Wydziału i Uczelni.

Największy „własny” (przygotowany i samodzielnie wnioskowany przez Zakład) polsko-flandryjski projekt PAE-EU Poland – „Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w Unii Europejskiej i w Polsce” realizowany we współpracy Izb Gospodarczych różnych instytucji udzielających pomocy na szczeblu UE, krajowym (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów), regionalnym (Wielkopolski Urząd Marszałkowski, Izba Skarbowa). Projekt ten został nagrodzony przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Inne zrealizowane projekty unijne to m.in.: PHARE (Management Training Programme) – przeprowadzanie szkoleń ogólnopolskich w zakresie zamówień Publicznych w UE, Praktyczny Przewodnik zawierania kontraktów Phare, ISPA i Sapard, oraz pomocy publicznej dla przedsiębiorców w UE i w Polsce, projekt EP-TO CAMPUS „Economic and social challenges to European Integration and modernization of European governance”, realizowany we współpracy z organizacją byłych parlamentarzystów europejskich, polegający na przeprowadzeniu wykładów nt. modernizacji zarządzania europejskiego, a szczególności zrównoważonego zarządzania w transporcie (2014).

Kolejnym projektem międzynarodowym był projekt pt.: „Combining Ethics, Environment and Profitability in Business”, Erasmus Intensive Programme, gdzie przeprowadzono workshopy dotyczące etycznego zarządzania zasobami ludzkimi - 2012 – Kalajoki Finlandia; 2013 – Budapeszt Węgry, 2014 – Kleve, Niemcy.

Pracownicy Katedry Przedsiębiorczości i Komunikacji w Zarządzaniu współpracowali również z Krajową Izbą Gospodarczą, realizując projekt dotyczący „Modelu walidacji kompetencji dla pracowników MMŚP Wielkopolskiego sektora komunalnego”. Prowadzono badania z zakresu kompetencji zawodowych menedżerów sektora komunalnego w latach 2012-2013, oraz opracowano profil kompetencyjny dla menedżera przyszłości. Kolejnym projektem realizowanym wspólnie z KIG był projekt pt. „Partnerstwo i strategia dla zmian gospodarczych wielkopolskiego sektora komunalnego”, - Wsparcie zasobów ludzkich wielkopolskiego

skiego sektora komunalnego w procesach adaptacyjnych i modernizacyjnych oraz wdrożenia zmian gospodarczych.

W dalszym ciągu informacji o Katedrze Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie przytoczono krótkie biogramy czworga osób tworzących kadre profesorską tej jednostki organizacyjnej.

Imię i nazwisko:	Artur Dobosz
Stopień i tytuł naukowy	dr hab.
Stanowisko:	adiunkt z habilitacją
Dyscyplina naukowa:	filozofia
Specjalność naukowa:	metodologia ogólna nauk
Zatrudnienie w PP:	01.03.1977 r. (z przerwą w latach 2002–2009)
Tematyka badań naukowych:	filozofia kultury, w szczególności filozofia języka, metodologia nauk formalnych
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	monografie autorskie: <i>Symbol i istnienie</i> , Wydawnictwo PP, Poznań 1993 (rozprawa habilitacyjna) <i>Tożsamość metamorficzna a komunikacja językowa</i> , Wydawnictwo Naukowe Instytutu Filozofii UAM, Poznań 2002. <i>Myślenie magiczno-mityczne a komunikacja językowa</i> , Oficyna Wydawnicza Epigram, Bydgoszcz 2013. <i>Wokół wybranych problemów koncepcji kultury Jerzego Kmity</i> , Wydawnictwo PP, Poznań 2015

Imię i nazwisko:	Olgierd Lissowski	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	wykształcenie interdyscyplinarne: prawo (UAM Poznań), politologia (UAM Poznań), International business administration (Nottingham Trent University),	
Specjalność naukowa:	zarządzanie publiczne, Europeangovernance	

Zatrudnienie w PP: 1.05.1976 r.

Tematyka badań naukowych: zarządzanie publiczne, *European public and business governance*, zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne, partnerstwo społeczne i organizacje społeczeństwa cywilnego, prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych, partycypacja pracowników w zarządzaniu przedsiębiorstwami

Najważniejsze osiągnięcia naukowe:

Europejski Model Społeczny, PWE, W-wa 2015

Partnership in European Governance, Publ. House PUT, P-n, 2015

Partnerstwo publiczno-prywatne i świadczenie usług publicznych, PWP IURIS, 2012

Zarządzanie publiczne i zamówienia publiczne, Wyd. Nauk. Contact 2009

Pomoc publiczna dla przedsiębiorców, regulacje UE i polskie, Tom I i II, PWP IURIS 2004

Zamówienia publiczne w Stanach Zjednoczonych i UE, Wyd. Publicus 2001

Instrumenty finansowe wspierania małych i średnich przedsiębiorstw w UE i w Polsce, Wyd. PP, 1998

Między demokratyzacją a racjonalizacją. Pracownicze współ-stanowienie w Republice Federalnej Niemiec, Wyd. Instytutu Zachodniego, Poznań 1990

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne: wypromowanie około 250 dyplomantów/magistrantów, prowadzenie zajęć dydaktycznych na uczelni we wszystkich formach, kierowanie realizacją kilku międzynarodowych i krajowych projektów kształceniowych

Wyróżnienia: doktorat z wyróżnieniem, wyróżnienia MNiSzW i rektora PP, odznaczenia publiczne (m.in. złoty medal zasługi za długoletnią służbę)

Funkcje organizacyjne: kierownik zakładu/pracowni Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego na Wydz. Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej

kierownik Katedry Zarządzania Publicznego i Prawa na Wydz. Zarządzania PWSZ w Kaliszu

Imię i nazwisko:	Teresa Łuczka	
Stopień i tytuł naukowy	prof.dr hab.	
Stanowisko:	profesor zwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	ekonomia	
Specjalność naukowa:	polityka ekonomiczna, ekonomia małych i średnich przedsiębiorstw	
Zatrudnienie w PP:	2.01.1987 r.	
Tematyka badań naukowych:	ekonomika i finansowanie MSP, transfer technologii, globalizacja MSP, ekonomika przemysłu, finansowanie przedsiębiorstw,	
Najważniejsze osiągnięcia naukowe:	5 książek, redakcja i współredakcja 4 książek, 165 publikacji, w tym 122 artykuły naukowe	
Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:	ponad 100 obronionych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich, współudział we wdrożeniu projektu „Wielkopolski Klaster Zaawansowanych Technik Automatyzacji „Elprotech”	
Wyróżnienia:	Srebrny Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal Złoty za Długoletnią Służbę, Srebrna Odznaka PTE	
Funkcje organizacyjne:	kierownik Katedry Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie (od 2015), kierownik Studium Doktoranckiego WIZ, członek Uczelnianej Komisji Odwoławczej Nauczycieli Akademickich Politechniki Poznańskiej, członek Komisji ds. Okresowej Oceny Pracowników WIZ, członek Rady Naukowej Instytutu Pojazdów Szynowych, członek Polskiej Akademii Nauk – Komisja Nauk Organizacji i Zarządzania przy Oddziale PAN w Poznaniu	
Promocje:	6 wypromowanych doktorów, 4 wszczęte przewody doktorskie	
Imię i nazwisko:	Edward Niesyty	
Stopień i tytuł naukowy	dr hab.	
Stanowisko:	profesor nadzwyczajny	
Dyscyplina naukowa:	nauki o zarządzaniu, filozofia	
Specjalność naukowa:	filozofia kultury	
Zatrudnienie w PP:	1.09.1975 r.	

<i>Tematyka badań naukowych:</i>	myślenie społeczne i jego uwarunkowania oraz rola w tworzeniu systemów społecznych (organizacji) filozoficzne podstawy nauki personalizm Jacquesa Maritaina
<i>Najważniejsze osiągnięcia naukowe:</i>	3 książki, około 80 artykułów i raportów naukowych, przekłady
<i>Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne:</i>	ponad 300 obronionych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich
<i>Wyróżnienia:</i>	zasłużony działacz kultury
<i>Funkcje organizacyjne:</i>	Komisja ds. Doktoratów Wydziału Inżynierii Zarządzania – członek
<i>Promocje:</i>	2 wypromowanych doktorów

Bibliografia

- Bancewicz J., *Wspomnienie o Profesorze Teobaldzie Olejniku*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 43/2006.
- Boszek J., *Jubileusz Profesora Teobalda Olejnika*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja, Nr 11/1983.
- Ciesielski K., Pilawski B., *Analiza sylwetek inżynierów organizatorów w wyższych uczelniach technicznych*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 15/1988.
- Czajkowski M., Jeziak W., Jakimowicz S., Ratajczak W., *Koncepcja architektoniczna rozbudowy i nadbudowy budynku Politechniki Poznańskiej w Poznaniu przy ul. Strzeleckiej 11*, „Jedynka Projekt” S.A., Poznań, 2006.
- Doeffler J., Downarowicz O., *Kształcenie inżynierów organizatorów produkcji w świetle potrzeb przedsiębiorstw przemysłowych*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 15/1988.
- Dembecka W. (red.), *Politechnika Poznańska i wcześniejsze wyższe uczelnie techniczne w Poznaniu*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 1975.
- Dembecka W. (red.), *Wieczorowa Szkoła Inżynierska w Poznaniu 1950-1955 i jej pierwsz absolwenci*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 1980.
- Dembecka W., *Wydział Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej. Historia i terażniejszość*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 2009.
- Galińska H. (red.), *Politechnika Poznańska. Dzieje polskiego wyższego szkolnictwa technicznego w Poznaniu 1919-2009*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 2009.
- Informator i skład osobowy Politechniki Poznańskiej z lat 1970-2015*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Kapitańczyk K. (red.), *Szkoły Inżynierskie w Poznaniu 1945-1955. Politechnika Poznańska 1955-1966*, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Poznańskiej, Poznań, 1966.
- Kawczyński W., *Jerzy Boszek – życie i działalność naukowo-badawcza*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 29/2000.
- Ostrowska-Kęłłowska Z., *Architektura i budownictwo w Poznaniu w latach 1780-1880*, Wydawnictwo Miejskie, Poznań, 2009.

- Pacholski L., *Dorobek dydaktyczny i naukowo-badawczy Instytutu Organizacji i Zarządzania Politechniki Poznańskiej*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 15/1988.
- Rakowska A., Szajbe J., *Politechnika Poznańska*, Politechnika Poznańska, Comprint, Poznań 2009.
- Skarzyński A., *60 lat katedry i zakładu technologii i organizacji budownictwa Politechniki Poznańskiej*, Archiwum Instytutu Inżynierii Lądowej, Nr 13/2012.
- Skarzyński A., *Instytut Konstrukcji Budowlanych* [w:] Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej 1945-1995, Enviro-tech, Poznań, 1995.
- Szambelan A., *Autobiografia 1930-2015*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 2015.
- Trzcieliński S., *Przedmowa*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 63/2014.
- Zbichorski Z., *Kształcenie i doskonalenie inżynierów na studiach podyplomowych i doktoranckich w zakresie organizacji i zarządzania*, Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, Nr 15/1988.
- Żurek J., Jakubowicz J., Krajewska S. (red.), *Wydział Budowy Maszyn i Zarządzania. Dzieje wyższego szkolnictwa technicznego w Poznaniu 1919-2014*, Wydział Budowy Maszyn i Zarządzania, Poznań, 2014.

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Korzenie	7
3.	Pierwsze lata (1955-1970)	13
4.	Instytut Organizacji i Zarządzania na Wydziale Budowy Maszyn (1970-1976)	25
5.	Międzywydziałowy Instytut Organizacji i Zarządzania (1976-1984)	35
6.	Instytut Organizacji i Zarządzania ponownie na Wydziale Budowy Maszyn (1984-2001)	39
7.	Wybrane inicjatywy i dokonania Instytutu Inżynierii Zarządzania na przełomie stuleci (1984-2010)	55
8.	Instytut Inżynierii Zarządzania na Wydziale Informatyki i Zarządzania (po roku 2001)	85
9.	Wydział Inżynierii Zarządzania – jednostki organizacyjne i kadra naukowo-dydaktyczna (od 2010 roku)	107
	• Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki	107
	• Katedra Ergonomii i Inżynierii Jakości	121
	• Katedra Marketingu i Sterowania Ekonomicznego	133
	• Katedra Nauk Ekonomicznych	138
	• Katedra Zarządzania i Systemów Informatycznych	145
	• Katedra Przedsiębiorczości i Komunikacji w Biznesie	154
10.	Bibliografia	165

